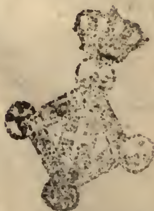

NAZIONALE
R. BIBLIOTECA
CENTRALE V. E. II
8
M
44 B
21
ROMA

Sermones beati Isaac de Syria.

¶ Incipiunt tituli sermonum beati Isaac de Syria.

E contéplatióis pfectióe. Sermo. 1.
De miscdia. ser. 2.
De vigilijs. ser. 3.
De idumtis. s. 4.
De pfectióe solitudinis. ser. 5.
Qualr redarguamus alios. s. 6.
De gratia lachrymaꝝ. ser. 7.
De oratione. ser. 8.
De vtilitate lectionis. ser. 9.
De elemosyna. ser. 10.
Item de oratione. ser. 11.
De multis ad informandũ virum in religione ꝛ vita spirituali. ser. 12.
De tentationibus. ser. 13.
De hũilitate ꝛ patiẽtia. ser. 14.
De prouidentia dei. ser. 15.
Item de elemosyna. ser. 16.
De vtilitate tẽtationũ. ser. 17.
Qualiter debeamus esse fortes contra aduersa. ser. 18.
De vtilitate humilitatis ꝛ q̃liter hũiles efficiamur. ser. 19.
De instructione vite spiritualis. ser. 20.
De vera humilitate. ser. 21.
De celesti mansione. ser. 22.
De astutia diaboli in contaminanda mente monachi ꝛ de remedio contra eã. ser. 23.
De signis quando anima ducitur ad pfectionez. ser. 24.
De diuersitate operationũ spiritualium. ser. 25.
Per interrogationez ꝛ responsionem. ser. 26.
De ieiunio. ser. 27.
De dõis lachrymaꝝ. ser. 28.
De ordine monastice ꝯuersationis ꝛ de ꝯstantia ꝛ differẽtia: ꝛ qualiter virtutes nascũtur adinuicem. ser. 29.
De modo pugne ꝯtra eos qui ambulant artã viaz: qui mũdum superant. ser. 30.
De modo secundo pugnarum diaboli. ser. 31.
De modo tertio pugnaruz diaboli. ser. 32.
De modo quarto pugnarum diaboli. ser. 33.
De ijs que prosunt homini ad appropinquandũ deo in corde suo: ꝛ que est causa appropinquantis auxilij: ꝛ q̃ sunt illa que ducunt ad humilitatem. ser. 34.
De sermonibus sacre pagine ad penitentiã incitantibus: qui ꝓpter infirmitates hoiuz dicti sunt ne perderẽtur a deo viuo. ser. 35.
In quo seruatur pulchritudo monastice ꝯuersationis: ꝛ q̃ est forma monastice glorificationis. ser. 36.
De alteratione ꝛ ꝯuersatione in via dei ambulãtiũ. ser. 37.
De solitarijs qñ incipiunt percipere vbi peruenerint in opibus suis in infinito mari solitudinis: ꝛ qñ possunt modicum sperare q laboꝛes sui fructus sibi dare ceperint. ser. 38.

De tribus ordinibus in quibus proficit homo. ser. 39.
De formis spei in deum: et qui sperant bene: et qui insipienter et sine intellectu. ser. 40.
Item de prouidentia dei. ser. 41.
De renuntiatione mundi et abstinentia summitatis circa homines. ser. 42.
Quod vtile sit solitarijs ociuz solitudinis et dannosus ingressus et egressus. ser. 43.
De vigilijs noctis que est via que facit appropinquare deo et dulcedinem nutrit in aia. ser.44.
De potentia effectus nequitiarum a quibus constant et a quibus dissoluuntur. ser. 45.
De custodia cordis et de contemplatione subtiliori. ser. 46.
De signis efficacibus charitatis dei. ser. 47.
De modis virtutuz et de illis que virtutes non sunt. ser. 48.
De motu corporis. ser. 49.
De speciebus diuersarum tentationum: et quomodo continent dulcedinem que pro virtute fiunt: et de gradibus: et de ordinibus in quibus intelligens homo ambulat. ser. 50.
De tentationibus amicorum dei. ser.51.
De tentationibus superborum et que sunt ex superbia. ser. 52.
De patientia. ser. 53.
De pusillanimitate et de ijs que procedunt inde. ser. 54.
De virtute corporali et mentis solitudinis de modis virtutis et fortitudine cuiusque et differentia eorum. ser. 55.
De munditia corporis: anime et mentis. ser. 56.
De fide et oculis eius. ser. 57.
De penitentia. ser. 58.
In quantum mensura scientie ascendit: et de mensuris credulitatis. ser. 59.
De contemplatione que fit a gratia diuina. ser. 60.
De solitudine. ser. 61.
Informatio nouitiorum et iuuenum. ser. 62.
Utilis et generalis doctrina pro monachis. ser. 63.

¶ Expliciunt tituli sermonuz beati Isaac de Syria.

De Isaac seruo dei.

Priorib⁹ quoq₃ gothoꝝ temporib⁹ fuit iuxta spoletanam vrbē vir vite venerabil' Isaac noīe q vsq₃ ad extrema pene gothoꝛu₃ tpa ꝑuenit: quē nostroꝝ multi nouerunt: ⁊ maxime virgo gregoꝛia que in hac nunc romana vrbe iuxta ecclesiam beate marie semꝑ virginis habitabat. Que dū adolescentie sue tpe constitutis iā nuptijs in ecclesiā fugisset: ⁊ sanctimonialis vite ꝯuersationem quereret: ab eodem viro defensa atq₃ ad eum quē desiderabat habitum dño pꝛotegente perducta est: que q₃ sponsum fugit in terra: habere sponsu₃ meruit in celum. Multa aūt de eode₃ viro narrātē venerabili patre Eleutherio agnoui quí ⁊ hūc familiariter nouerat: ⁊ eius v̄bis vita fidē ꝑbebat. Hic itaq₃ Isaac venerabilis oꝛtus ex italia non fuit: s₃ ea illius narro miracula que in italia conuersatus fecit. Cūq₃ pꝛimū de syrie partibus: ad spoletanam vrbē venisset: ingressus ecclesiā a custodibus petijt vt sibi quantū vellet licentia ꝯcederet oꝛandi: eūq₃ hoꝛis secretioꝛibus egredi nō vrgerent. Qui mox ad adoꝛandu₃ stetit: diemq₃ totū peregit in oꝛatiōe. Cui sequentem ꝯtinuauit ⁊ nocte₃. Secūdo aūt die eu₃ nocte subsequenti indefessus in pꝛecibus ꝑstitit. Die quoq₃ tertiū in oꝛatione ꝯiūxit. Cūq₃ hoc vn⁹ ex custodib⁹ supbie spiritu inflatus cerneret: vnde ꝓficere debuit inde ad defect⁹ dāna peruenit. Nā hunc simulatoꝛē dicere ⁊ verbo rustico cepit ipostorem clamare: qui se trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctib⁹ oꝛare ante oculos hoīu₃ demōstraret. Qui ꝯtinuus currens virū dei alapa ꝑcussit: vt q̄si religiose vite simulatoꝛ de ecclesia cū ꝯtumelia exiret. Sed hunc repēte vltoꝛ spiritus inuasit: atq₃ ad viri dei vestigia strauit: ac per os illius clamaꝛ̄ cepit. Isaac me eijcit: isaac me eijcit. Vir quoq₃ peregrin⁹ quo cenferet̄ noīe nesciebat: sed nomen eius ille spūs ꝓdidit: q se ab illo posse eijci clamauit. Mox āt sup vexati coꝛpus vir dei incubuit: ⁊ malignus spiritus qui eu₃ inuaserat abscessit. In tota vrbe tunc statim qd in ecclesia factum fuisset innotuit. Currere viri ⁊ femine nobiles atq₃ ignobiles pariter ceperūt: certatimq₃ eū in suis capere domibus conabant̄. Atq₃ alij ad ꝯstruendū monasterium ꝑdia. Alij pecunias. Alij s̄b̄sidia q̄q₃ poterant offerre viro dei suppliciter volebant. S₃ fuus oīpotentis dñi hoꝝ nihil accipiens: egressus vrbē nō longe desertu₃ locū repperit: ibiq₃ sibi humile₃ habitaculū ꝯstruxit: ad quē dū multi ꝑgunt exēplo illi⁹ eterne vite accendi desiderio ceperūt:

atq; sub ei⁹ magisterio in oipo tētis se dñi seruitiū tradiderūt. Cūq; ei crebro discipuli humi liter iminerent: vt pro vsu mo nasterij possessiones q̄ offerebā tur acciperet: ille sollicit⁹ sue pau pertatis custos: fortē sniaȝ tene bat: dicēs. Monachus q in ter ram possessionē querit: mona chus nō est. Sic quippe metue bat paupertatis sue securitatē p dere: sicē auari diuites solēt pitu ras diuitias amare. Ibi itaq; p phetie spiritu magnisq; mira culis cunctis longe lateq; habi tātib⁹ vita eius iclaruit. Nam die quadaȝ ad vesperā in horto monasterij fecit iactare ferramē ta q̄ vsitato nos noīe vāgas vo cam⁹. Dixit itaq; discipulis su is tot vāgas in horto pīcite ⁊ ci tius redite. Nocte vo eadē duȝ ex more cū fratrib⁹ ad exhiben das laudes dño surrexisset: pce pit dicēs. Ite ⁊ oparijs nostris pulmentū coqte: vt mane pmo paratū sit. Facto aūt mane fe cit deferri pulmētuȝ qd̄ parari iusserat: atq; hortū cuȝ fratrib⁹ ingressus: quot vāgas iactari fe cerat: tot in eo laborātes opera rios iuenit. Ingressi qppe fures fuerant: sȝ mutata mēte p spiri apphenderūt vāgas q̄s iuene runt: ⁊ ab ea hora q̄ ingressi sūt q̄usq; vir dñi ad eos veniret: cū cta illius horti spatia q̄ inculta fuerāt: coluerūt. Quib⁹ vir dñi mox vt ingressus est ait. Gau dete fratres multuȝ laborastis: iaȝ desiste. Quib⁹ ilico alimen ta q̄ detulerat pbuit: eosq; post tanti laboris fatigationē refecit. Sufficiēter aūt refectis ait. No lite malū face. Sȝ q̄ties de hor to aliqd vultis: ad horti adituȝ venite: tranqlle petite: cū bndi ctione pcipite: ⁊ a furti prauita te cessate. Quos statiȝ collectis olerib⁹ onustari fecit. Actumq; est vt q ad hortū nocituri vene rāt cū laboris sui pmio ⁊ reple ti ab eo ⁊ innocui redirent.

Alio quoq; tpe accesserūt ad eū peregrini qdaȝ mise ricordiā postulātes scissis pan nis obsititi: ita vt pene nudi vide rent. Cūq; huic vestimēta pete rent: eoȝ verba vir dñi tacitus audiuit. Qui vnuȝ ex discipulis suis ptinus silēter vocauit eiq; pcepit: dicēs. Uade: atq; in illa silua in tali loco cauā arborē re quire: ⁊ vestimēta q̄ in ea inue neris defer. Cunq; discipulus abisset: arborē sicut fuerat iu sus exqsiuit: vestimēta reperit: ⁊ latenter detulit magistro. Que vir dei suscipiens: pegrinis nu dis atq; petētib⁹ ostēdit: ⁊ pre buit: dicēs. Uēite q: nudi estis: ecce tollite: ⁊ vestite vos. Hec il li intuentes: recognouerūt que posuerāt: magnoq; pudore cō sternati sunt: ⁊ q fraudulēter ve stimenta querebāt aliena: con fusi ceperunt sua.

Alio quoq; tpe qdaȝ se ei⁹ orōnib⁹ cōmendās spor tas duas plenas alimentis ei p

puerū trāsmisit: quarum vnā idem puer subripuit: atque in itinere abscōdit: vnā vero ad dei hoīem detulit: et petitionē illius q se ei perennū cōmendauerat enarrauit. Quē vir dñi benigne suscipiens: eundē puerū admonuit: dicens. Gratias agimus: sed vide sportā quā in itinere posuisti ne incaute tāgere psumas: quia in ea serpens ingressus est. Esto ergo sollicitus: ne si tollere incaute volueris: a serpēte feriaris. Quibus verbis valde confusus puer: exultauit quidem quia mortē euaserit: sed tristis admodū factus est: quia quāuis salubrē penā: tamen ptulit verecundiā suam. Qui reuersus ad sportam: caute ac sollicite attendit: sed eā iam sicut vir dei pdixerat serpēs tenebat. Hic itaque cū virtute abstinētie: contēptu rerum trāseuntiū: pphetie spiritu orōnis intētione eēt incōparabiliter pditus: vnū erat qd in eo reprehensibile esse videbatur: quia nōnunquam tāta ei leticia inerat: vt illis tot virtutibus nisi sciret eē plenus nullo mō crederet. Petrus.

Quidnam quaeso: quidnam hoc esse dicimus: sponte sui leticie frena laxabat: an tot virtutibus pollēs aliquā ad pñs gaudium etiā retinens eius animus trahebatur? Gregorius.

Magna est petre oipotentis dei dispensatio: et plerūque contigit vt quibus maiora dona pstat quedā minora nō tribuat: vt sp contra sius hēat vñ se ipse reprehendat. Quatenus dum appetunt pfecti eē nec pñt et laborāt in hoc qd nō acceperūt: nec tñ laborare pualent: in his que accepta hūt minime se extollāt. Sed discāt quia ex semet ipsis vincē pua vitia: atque extrema nō pñt. Hinc est. n. quod pducto dño ad terrā repromissiōis pplo: cūctos fortes atque potētes aduersarios eius extinguēs: philisteos atque cananeos diuisus reseruauit: vt sicut scriptum est i eis experianē israelite: quia nō nunquam vt dictū est eis etiā quibus magna dona tribuit: pua quedā repbēsibilia reliqt: vt sp habeāt contra qd bellū gerāt: et deuictis magnis hostibus mētē nō erigāt: quū eos adhuc aduersarij ēt minimi fatigāt. Fit itaque vt miro mō vna eademque mēs et virtute polleat: et ex infirmitate lassescat: quatenus et ex pte cōstructa sit: et ex pte se conspiciat eē destructā: vt p bonū qd quērit et hre nō valet: illud quod habet et humiliter qd hz. Sed quid mirum quod hoc de hoie dicimus: quū illa superna regio in ciuibus suis ex pte dāna ptulit: et ex pte fortis stetit: vt electi āgelorū spūs dñi alios p supbiā cecidisse conspicerēt: ipi tāto robustius quāto humilius starēt? Illi ergo regiōis sue ēt detrimēta pfecerūt: que ad eternitatis statū ex pte sue destructiōis est solidius instructa. Sic ergo et in vnaquaque aia agit: vt in humilitatis custodiā: aliquū ad lucra maxima ex minimo dāno seruetur.

¶ Incipit liber sermonũ eiusdẽ. De contemplationis perfectiõe. Sermo. I.

Rima q̃ deum diligit: in solo deo getem hẽt. Anticipa soluẽ oẽs colligatõez extrinsecã a teipso: tunc deo corde poteris colligari. Precedit enĩz colligari deo solutio a mũdanis. Esus panis post ablactationẽ datur infanti: t hõ qui vult dilatari in diuinis: prius se dz a seculo velut infans ab vberibus maternis alienare. Operatio corporalis operationem aie sicut in adã limus inspiratã aiaz antecedit. Qui corpales actiões nõ acqsiuit: nec opationẽ aie pt hẽre: q2 hec ab illa nascit: sicut spica de nudo grano. Et illis q non hñt opationez aie spũalia dona desunt. Labores hui9 seculi q pro vanitate fiunt: nõ cõparant delitijs que pparate sũt affligentib9 se in bonis. Sicut sequunt seminãtes i lachrymis manipuli exultationis: ita osequitur letitia afflictionẽ que fit pp deũ. Panis q sudore acqritur: dulcis apparet agricole: t opationes que pp iustitiã fiunt: cordi q3 sciam dei pcepit bene' sapiunt. Sustine abiectionẽ t humilitatẽ cuz bona voluntate: vt securitatem hẽas apud deum. Omne verbũ duz sustinẽs hõ scienter absq3 inigtate que pcesserit ab illo ptra loquẽtez: corona3 qdez spineã capiti suo supponit. Beatus est aũt: q2 tpe q̃ ignorat: icorruptibilr coronat. Qui fugit gliaz scienter: hic in aia sua futurũ seculũ iaz presen sit. Qui dicit se religsse mũdũ: t litigat cuz hoĩbus pro vsu rei alicui9 que spectat ad qetez suã ne minuat eidem: cecus est hic oino: q2 corpus qd voluntarie dereliquit: nõ penit9 dereliquit: cũ pro vno mẽbro eius litigat atq3 pugnat. Qui fugit pñtis vite qetez huius mens futurz seculũ intuet: qui vo cupiditati ligat9 est: suus vitioz existit. Ne putes q2 sit cupiditas qstus auri tñmodo t argẽti: s3 ois rei in qua volũtas tua depẽdet. Ne laudes illũ qui corpaliter se affligit: est tñ sensibus dissolut9: videlz auditu t ore diffuso ac oculis impudicis.

¶ De misericordia. Sermo. 2.

Si qñ aie tue posueris terminos: vt p misericordiaz edifices temetipm: caue vt non queras iustitiã in reb9 alienis: t in ijs tuã aiaz assuescas: ne videaris vna qdez manu opans: aliaq3 dispergẽs. Illic.n. sollicitudo est necessaria: hic vo dilatatio cordis. Scias q2 dimittere debitorib9 debita: de opibus iustitie est: t tunc videbis tranqllitatez vndiq3 cũ splendore. Cũ ascenderis viã iustitie: adhere-

bis in oi re libertati. Quidam sanctoꝝ dixit: q̄ misericors nisi fiat iustus: cecus est: videlicet vt ex iis det aliis: que laborib⁹ ꝓpriis acquisiuit: non ex acquisitis p machinationes ꝛ mendacia: piuria ꝛ falsitates. Si vis seminare in paupib⁹: de propriis semina. Nā si de alienis seminaueris erunt ɀiɀanijs amariora. Ego vō dico: q̄ nisi fiat misericors supra iustitiā: nō est vere mise icors.i.q̄ nō solū misereat hoibus de ꝓpriis: sȝ ēt sustineat cū letitia iniuriaȝ ab eisdeȝ: ac ēt misereaᷓ ipsoꝝ. Cū ɑ̄t iustitiam p elemosynaȝ vicerit: coronatur nō coronis que sunt in lege iustoꝝ: sed coronis que sunt in euangelio perfectorum. Nā q̄ aliqs de ꝓpriis det pauperib⁹ ꝛ nudū induat: ꝛ diligat pximuȝ sicut semetipm: nec iniustum faciat: nec ēt mentiatur: Hec ēt in testamento veteri ꝯtinent: sed pfectio euāgelice dispēsationis sic pcipit: ab auferēte tibi tua: nō exigas: ꝛ oi petenti te tribue. Nec solū iniurias reruȝ ꝛ ceteros euētus, extrinsecos decet sustinere cuȝ gaudio: verum etiā tpe opportuno aiam ponere pro fratre. Hic est. n. misericors: ꝛ nō ille qui tm̄modo per dona fratrib⁹ miseretur. Quicūqȝ audierit vel viderit quicq̄ꝫ ꝯtristans fratrē suuȝ: ꝛ adustus fuerit corde: misericors ē vere. Silr ꝛ qui pcussus fuerit a fratre suo: ꝛ mot⁹ nō fuerit ad dicē dum aliquid qḋ ꝯtristet cor ei⁹.

¶ De vigiliis. Sermo. 3.

Operationē vigiliaꝝ hēas pciosaȝ: vt inuenias consolationē appropinquantem in aia tua. Per seuera legēs in solitudine: vt sp mens tua ad dei mirabilia deducātur. Dilige cum patiētia pauptatem: vt a d.spsione tuus aius colligaᷓ. Affabilitatē odi: vt cogitatiōes tuas sine turbatione ꝯserues. Retrahe teipm̄ a multis: ꝛ cura de aia tua: vt seruēs eaȝ a dispsione trāquillitatis interne. Dilige castitatē: vt non ꝯfundaris tpe orōnis tue: ꝛ in memoria mortis accendaᷓ letitia in corde tuo. Ut a magnis nō excidas: caueto tibi a paruis. Nō sis lentus in opatione tua: ne ꝯfundaris cū steteris in medio amicoꝝ tuoꝝ: ꝛ inueniaris sine viaticis: ac te soluȝ i vie medio derelinq̄nt. Intelligibiliter ꝯfitere opa tua: ne a toto cursu tuo derelinq̄ris. Acq̄re libertatē in ꝯuersatione tua: vt libereris a tēpestate. Ne inijcias libertatē in voluptatē carnis: ne seruus vitiorum fias.

¶ De indumētis. Ser. 4.

In vestitu tuo dilige vilia vestimenta: vt orientes in te cogitationes abijcias.i.elationis. Nā qui splendida diligit: humiles cogitationes hre non pōt: q2 cor exteriorib⁹ figurationib⁹ ꝯformaᷓ. Quis diligens

turpiloquia: pōt mundam hre mentē? Aut quis se fingit: vt ab hoib⁹ glorificeť: ⁊ pōt humiles cogitationes adipisci? Uel quis luxuriosus existēs ⁊ dissolutus mēbris: pōt fieri mente mūdus ⁊ humilis corde? Cū.n. mens a sensib⁹ trahiť: tunc cū eis cibuȝ comedit bestiaꝝ. Cum v̇o sensus retrahunť a mēte: cū ipa statim angeloꝝ cibū assumūt. Abstinentia ⁊ retractio sequunť humilitatē. Uanagloria v̇o opus est supbie fornicationisqȝ ministra. Humilitas pp ꝯtinuā retractionem suaȝ ꝯtēplationi occurrit: aīamqȝ ornat ī castitate. Uanaglīa pp ꝯtinuā turbationeȝ ⁊ fermētationeȝ cogitationuȝ suaꝝ que fiūt ex occursu reruȝ: thesauros ꝯtinet execratos ⁊ polluit cor: ipm v̇o naturas reꝝ luxurioso intueť aspectu: ⁊ in turpibus imaginationib⁹ facit menteȝ studereq. Humilitas quoqȝ p ꝯtēplationeȝ spūaliter retrahiť: ⁊ ad ꝯtēplanduȝ deuȝ mouet acqsitoreȝ suū. Noli cōparare facientes signa ⁊ ꝓdigia ⁊ virtutes in mundo: illis q in solitudine sunt scienter.

De perfectione solitudinis. Sermo. 5.

Dilige ocium solitudinis plusqȝ esurientes seculi saturare ⁊ ꝯuertere multas gentes ad agnitioneȝ supnam ⁊ ad honorē dei. Meli⁹ est tibi a peccati vinculo soluē temetipm qȝ liberare servos a suitute. Gregorius nāqȝ dixit. Bonum est theologiā edere pp deuȝ: sȝ melius est: q sciþm mundet quis apud deū. Melius est tibi pacisci in aīa tua vnitatē trinitatis que in te est. s. aīe ⁊ corporis ac spūs: qȝ pacificare doctrina tua discordes. Melius est tibi breuiloquum esse: cū doctus sis ⁊ peritus: qȝ proferre subtilitate mētis doctrinā quasi torrentē. Expedit tibi magis sollicitū eē ad erigēdū? qđ de aīa tua in vitijs est collapsuȝ p motū cogitationuȝ tuarum? in reb⁹ diuinis: qȝ mortuos suscitare. Multi opati sunt virtutes: ⁊ mortuos suscitauerunt ⁊ fatigati sunt vt errantes conuerterent: ⁊ mirabilia magna fecerūt: necnō etiaȝ multi per manus eoꝝ deducti sunt ad supnaȝ agnitionē dei: ⁊ postmoduȝ ipsi qui viuificauerunt alios: ad execrabilia vitia ⁊ horribilia ceciderūt: ⁊ facti sūt alijs in scandalū: postqȝ fuerūt eadē ipsoꝝ opera manifesta: q2 cū in infirmitate aīe sue laborarēt: de sanitate propria nō curarūt: sed exposuerunt se mari huius seculi ad sanandū aīas alioꝝ: dū adhuc ipsimet egrotarent: ⁊ ꝑdiderunt semetipsos: sicut diximus a spe dei. Naȝ suoꝝ infirmitas sensuū obstare non poterat flamme reꝝ: habentiū ex cōsuetudine vitioꝝ difficultatem. Adhuc.n. egebant cauere sibi

ne viderent videlicet mulieres ⁊ nequiescerent:nec res aut pecuniam possiderēt: neqꝫ preessent alijs:ne contra quēquā extollerentur. Melius est tibi estimari iuris iperitū ob breuitatem scie tue ad disputandū: qꝫ vnū de sapientibus propter presumptionem tuam.

¶ Qualiter redarguamus alios. Sermo. 6.

Argue ꝯdicentes tibi in fide virtutū tuaꝝ potentia non suggestibilitate verborum. Inflexibiliū quoqꝫ ꝑsumptionem mansuetudine:ac trāquillitate verboꝝ tuoꝝ refrena. Argue luxuriosos tue ꝯuersatiōis nobilitate ⁊ sensibus impudicos oculoꝝ tuorum retentione. Peregrinū teipsū sentias omnibus dieb⁹ vite tue quocunqꝫ ingrediaris: vt a damno possis erui qd a securitate ꝯtingit. In oi tpe teipsum reputa nihil scire:vt culpā fugias quā facit superstitio volentis sistere ꝯtra alterius arbitriū disputātis. Perseuera semper ore bñdicendo:⁊ nunqꝫ maledixeris. Nā benedictio bñdictionē parit:⁊ maledictio maledictionē. In oi re existima teipm egere doctrina:⁊ inueniris sapiens oibus diebus vite tue. Ne tradas quicqꝫ alicui qd tu nondū cōprehēdisti:ne verecūderis in temetipso: ⁊ ex cōparatione tue ꝯuersationis ad illud tue traditionis falsitas reueletur. Siqd tale loquaris alicui:non cū dñis ⁊ ꝑsumptione:sꝫ in ordine loquere adiscentiis:⁊ anticipa ꝯdēnare teipsum:ostēdens qꝫ insufficientior eo sis:vt ⁊ auditoribus ordinē humilitatis ondas:⁊ eos ad audiendū verba tua: ⁊ currendū ad ōpationē inducas:⁊ fias venerabilis in oculis eorūdē. De hmōi rebus cū lachrymis loquere:vt tibi ꝓfis ⁊ auditoribus:⁊ gra dei erit tecum. Si ad dei grām ꝑuenisti: ⁊ in ꝯtēplatione creaturaꝝ dei visibilium: qd est primus ordo scie delectari ꝓmeruisti:ꝯtra spm̄ blasphemie prepara temetipm ⁊ arma. Sine armis aūt non stes in hac regione:ne ab insidiātib⁹ ⁊ decipientibus te: quācitius occidaris. Sunt aūt tibi pro armis lachryme ieiuniūqꝫ frequens:⁊ caue ne documenta hereticoꝝ legas. Hoc est.n. qd blasphemie spm̄ ꝯtra te ꝑamplius armat. Cū repleueris ventrē vt nō ꝑmittat te ad scrutandū aliquid de diuinis rebus ne mouearis. Nā in ventre repleto secretorū dei scia non existit. Intellige qd dico tibi. Lege ꝯtinue ⁊ insatiabilr in libris doctoꝝ de ꝓuidentia dei:qꝛ ipsi dirigūt mentē ad intuendū ordinē creaturaꝝ dei ⁊ opeꝝ eius:⁊ roborāt eā ex ipsis:⁊ adaptant eā ad acqrendū intellectū illuminatū ex claritate ipoꝝ:⁊ ad ꝯsiderationē crea-

turaꝝ dei cũ mũditia faciũt am
bulare. Lege i euãgelijs dispo-
sitis a deo ad supnoꝝ agnitiões
in toto mũdo: vt viaticũ acqras
ex ỽtute ꝓuidẽtie sue. Peregri
natiões singulas opare: vt mẽs
tua in dei mirabilibꝰ ꝓfundet:
labori tuo hmõi lectio coaptet.
Ne sint penes te ſmões impito
rũ. s. falsarioꝝ ⁊ q diua eloqa vẽ
dũt: vt ñ remãeas i tenebris vsqꝫ
ad finẽ vite tue: ⁊ defectũ patia-
ris incõmoditatis ipsoꝝ: ac sic
fermẽtatus terrearis tpe pugne
tue: ⁊ in foueã incidas occasiõe
ꝑcipiende cõmoditatis ex ipis.
In oimoda tranqllitate lectio
tibi fiat: ⁊ esto liber a multa sol
licitudine corpis reriqꝫ turba-
tiõe: vt delectabilẽ degustationẽ
in aia tua gustes p dulcẽ ꝯside-
rationẽ q̃ supat oẽs sensus: ⁊ sen
tiat eã aia tua ꝑseuerãdo i ipsa.
¶ De grã lachrymaꝝ. Ser. 7.
Hoc tibi sit pro signo in re-
bus q̃s subire volueris: ne
de regione illa egrediaris. Cũ
inceperit grã tuos oculos ape-
rire ad ꝑcipiendã ꝯtẽplationes
reꝝ in veritate: tũc statĩ icipient
oculi tui fundere lachrymas q̃si
flumen: vt multotiẽs lauent ex
abũdãtia gene tue: ⁊ tũc cessat
pugna sensuũ ⁊ retrahit intus.
Siqs ãt te docuerit istoꝝ ꝯria:
ne credas illi. Nã ꝑter lachry-
mas: aliud signũ manifestius a
corpe nõ reqras. Quãcito enĩ
mens a creaturis tollit: extunc
corpus tã a lachrymis q̃ ab oĩ
motu ⁊ sensualitate recedit. Cũ
mel inueneris: comedẽ modera
te: ne ide repletꝰ euomas ex ip-
so. Nã aĩa tenuis res ⁊ leuis ex
stit. Aliqñ. n. saliens desiderat
ascendere ⁊ adisce ea q̃ sunt sup
nãm suã. Multotiẽs aũt a le-
ctione sc̃i ipturaꝝ ⁊ ꝯtẽplatione
reꝝ aliqd cõprehẽdit: cũ ỽo cõ-
parat ijs que cõprehẽsa sũt ab
ipsa: insufficiẽtior ⁊ minor ap-
paret ſꝫ sue dispõnis mẽsuras
respectu illoꝝ ad que scia eiꝰ in
trauit: sic vt etiã induat in cogi-
tationibꝰ suis timorẽ atqꝫ tre-
morem: ⁊ iteꝝ festinet redire ad
infimũ sui pp formidinẽ: vt po-
te que mota est: ⁊ de ijs q̃ supra
se sunt diuinis rebꝰ scrutari ꝑ-
sumpsit. Nã pp timiditatẽ reꝝ
formido q̃dam fit ei: ⁊ discretio
innuit itellectui aie vt silẽtio va
cet: ⁊ qꝫ non moueat ne pereat:
nec exquirat que sup se sunt: nec
ea q̃ sunt se altiora scrutet. Cuꝫ
ỽo ꝑtãs tibi data fuerit cõside
randi: ꝯsidera nec mouearis cõ
tra mysteria: ſꝫ adora ⁊ glifica: ⁊
silendo regratiare. Nã sicut nõ
expedit multũ mellis comedẽ:
sic nec de diuinis eloquijs per-
scrutari: ne volentibꝰ ítueri res
breuiores: nec adhuc cõprehen
dentibꝰ eas: ex aspitate vie infir
met visionis virtus ⁊ offendat.
Aliqñ. n. loco veritatis fanta-
smata q̃das vident: ⁊ cũ mẽs ob
ingsitionẽ accidia occupatur:

obliuiscat sue intẽtionis. Vñ ꝙ ait sapiens salomon: ꝙ hõ sine patiẽtia est sicut ciuitas sine muris. Mũda igit o hõ aĩam tuã ꝛ excute a te sollicitudinẽ rer̃ ꝙ sunt extra nãm tuã: ꝛ appꝛehende hũilitatꝭ ꝛ castitatis velamia ꝯ itellect⁹ ꝛ mot⁹ tuos: ꝛ p hec inuẽies id qđ ẽ itra te sacꝫ. Ꝺu milib⁹ eteni mysteria reuelant.

Ꝺe oratione. Sermo. 8.

SI vis dare aĩam tuam ad opatiõnẽ oꝛonis que mũdat mentẽ: ꝛ ad pseuerãtiam in vigilijs noctis: elonga teipꝫ ab aspectu mundi: succide colloq̃a ꝛ noli excipere de consuetudine amicos in cella tua: nec etiã sub specie bonitatis. Preter illos tm̃modo q sunt tibi eiusdẽ moris ꝛ arbitrij ac societatis eiusdem: ꝛ timeto fermẽtationẽ locutionis aĩe ꝙ ꝯsueuit in mente moueri. Et postq̃ succideris ꝛ solueris exterioꝛẽ locutionẽ: cõiunge oꝛoni tue misicoꝛdiam: ꝛ aĩa tua lumen ꝟitatis videbit. Nã quãto coꝛ ab extrinsecis rebus in tranqllitate manet: tãto mẽs põt recipere cõpꝛehẽsionẽ ꝙ a ꝯsideratiõe itellect⁹ hẽt esse. Est.n. mos aĩe: cito mutare colloquꝫ in colloquꝫ: si tñ laboꝛauerim⁹ puaꝫ diligẽtiã adhibẽ.

Ꝺe vtilitate lectiõis. Ser. 9.

STude in lectione scripturarũ que demonstrãt viã sb̃tilitatis ꝯtẽplationis: ꝛ in vita scõꝝ: quãq̃ a pncipio non sentias dulcedinẽ pp obtenebꝛãteꝫ ꝓpinquantẽ rer̃: vt mutes colloquiũ in colloquiũ. Et cũ surrexeris ad oꝛoneꝫ ꝛ regulã: loco meditationis secularium que vidisti ꝛ audisti: inuenies te in meditatiõe scripturar̃ q̃s legisti: ꝛ recoꝛdationis illoꝝ obliuisceris: ꝛ talr̃ ad mũditiam mens accedet. Et hoc est illud qđ scriptuꝫ est: ꝙ aĩa iuuat a lectiõe qñ stat in oꝛone. Et iteꝝ ex oꝛone illuminat in lectiõe: ꝛ sic in loco extrinsece fermẽtatiõis inuenit tota in foꝛma oꝛonis. Turpe ẽ.n. carnis amatoꝛes ꝛ castrimargos de reb⁹ spũalib⁹ pscrutari. Coꝛp⁹ ꝙuiꝫ egrotãs odit cibos aspos ꝛ repellit: ꝛ mẽs seclarib⁹ reb⁹ itẽta: nõ pt̃ appꝛopinq̃re scrutinio diuioꝝ. Ignis i hũidis lignis ñ accẽdit: ꝛ diuin⁹ caloꝛ i coꝛde diligẽtis getẽ ꝛ ociuꝫ ñ ignit. Meretricis ñ mãet amicitia penes vnũ. Et aĩa ꝙ colligata ẽ in reb⁹ plib⁹: i diuinis ñ pmanet documẽtis. Quẽadmodũ is q ñ videt oclis suis soleꝫ: ex auditu solo noit põt recitare cuiꝰ lumẽ ei⁹: nec sentit lumẽ ipsi⁹. Sic ꝛ ille cui⁹ aĩa dulcedinẽ opatõuꝫ spũaliũ ñ gustauit.

Ꝺe elemosyna. Ser. 10.

SI hẽs qd vltra diuinã necessitatẽ tuã: illđ eroga paupib⁹: ꝛ eris cũ securitate. Offer oꝛones tuas. i. loq̃re cũ deo: sicͭ fili⁹ cũ pr̃e suo. Nihil ita pt̃ facẽ appꝛopinq̃re deo coꝛ: sicͭ de-

mosyna:nihil ita facit mēti trā-
quillitatē sicut paupertas q̄ volū
tarie sustinetur. Melius est tibi
vocari a plurib⁹ idiota:q̄ȝ pro-
pter gl'iam sapientē atq̄ȝ perfe-
ctū. Siq̄s equuȝ ascendēs:extē-
dit ad te manum vt recipiat ele
mosynaȝ:ne repellas eū: q2 illo
in tp̄e sicut vnus de paupibus
egens erit. Cū aūt dederis:cum
magnanimitate da ⁊ vultus hy
laritate ⁊ plusq̄ȝ petierit p̄be il-
li. Emitte nāq̄ȝ dn̄o panē tuuȝ
ante faciē pauperis:⁊ post non
multū tp̄is retributioneȝ vide-
bis. Ne discernas diuitē a pau
pere:noliq̄ȝ scire dignū ab indi-
gno:sed sint apud te oēs hoies
coequales ad bonū. Hoc enim
mō etiā indignos poteris attra
here ad bonum : q2 cito trahit
aīa per tp̄alia ad dei timorem.
Nā ⁊ dn̄s publicanis ⁊ pctōri
bus cōicabat in mensis:nec se-
parabat indignos: vt hoc mo-
do traheret ad dei timorē vni-
uersos:⁊ per corporalia sp̄uali-
bus ꝓpinquarēt. Ob hoc igit
in bono ⁊ honore oēs homines
fac eq̄les : quāq̄ȝ iudeus sit vel
paganus:aut etiā homicida : ⁊
maxime q2 frater tuus est ⁊ de
natura tua:⁊ a veritate sine scia
deuiauit. Qū feceris alicui bo-
nuȝ retributionē non expectes
ab ipso:⁊ fm vtrāq̄ȝ rem retri-
buet tibi a deo:⁊ si tibi possibi-
le fuerit:neq̄ȝ pp futurā retribu
tionē facias bonuȝ. Si posue-
ris aīe tue terminū paupertatis :
⁊ per grām dei fueris a sollicitu
dinibus liberatus:⁊ in tua pau
pertate factus fueris sup̄ mun-
duȝ:caue ne pp amorē paupe-
rum:questū diligas pro elemo
syna facienda:⁊ ponas aīaȝ tuā
in turbatōe:vt accipias ab alio
vt alijs largiaris : ⁊ extermines
honorē tuuȝ subiectione peti-
tionis reꝶ noīe alioꝶ: ⁊ excidas
a libertate ⁊ nobilitate intentio
nis tue in sollicitudie seculariū
reꝶ:q2 gradus tuus sublimior
est gradib⁹ misericordū. Sup-
plico tibi ne subijciaris. Elemo
syna filiis est nutrimini puero:
sed solitudo pfectionis caput ē.
Si res hēs:semel illas dispge :
q2 si non hēs:noli hr̄e. Munda
igit tibi cellam a supfluitatibus
⁊ delitijs: q2 hoc te adducit ad
abstinentiā etiaȝ inuituȝ ⁊ nolē
tem. Raritas reꝶ docet hoiem
abstinere:q2 cuȝ opportunitatem
reꝶ accipimus:nosmetipsos nō
possum⁹ ꝯtinere. Qui exterio-
rem pugnā superauerūt:securi-
tatem acceperūt de timore inte-
riori: nec iportune instat in eis :
nec ab ante : nec retro q̄tiunt in
pugna. Pugnaȝ aūt dico que
aduersus aīaȝ a sensibus ⁊ ne-
gligentia suscitat:sicut est dare ⁊
accipere auditu ⁊ lingua q̄ sup
inducunt aie:⁊ sibi faciunt ceci-
tateȝ. Et pp supinductionē tur-
bationis exterioris non pōt si-
bi pſi attendē in latenti p̄lio qd

mouetur aduersus eá: ꝛ cũ trã-
quillitate illá videre non pót q̃
mouetur abintus. Qñ ꝗs clau
serit hostia ciuitatꝭ. s. sensus sui:
tunc non pugnat abintus: ꝛ in-
sidiatores q̃ sunt extra ciuitatē
nō timet. Btũs qui nouit hec:
ꝛ manet in solitudine: nec flu-
ctuat in opeꝝ multitudine: sed
oēs corporales opationes in la
borē orōnis cõuertit: ꝛ credit ꝙ
quãdiu opereṫ cum deo: ꝛ hēat
sollicitudinē in ipō die noctuqꝫ
non deficiet ei quicqꝫ de necessa
rijs vsibus: quēadmodum nō
cessat ab opere pro eodem. Si
quis aũt nō sustinuerit in solitu
dine sine opere: opereṫ vtēs qui
dem eo tanqꝫ adiutore: non tñ
auide pp lucrũ. Nam illud po
situꝫ est infirmis: qm̃ fortiorib⁹
turbamentuꝫ existit. Paupib⁹
ꝛ pigris patres exposuerunt vt
opereṫ: sed non sicut reꝫ neces-
sariam existentem.

¶ Itē de orone. Ser. II.

In tpe quo deus cõpungit
cor tuum interius: da teipm
ꝯtinuis extēsionib⁹ corporis in
terra ꝛ genuflexionib⁹. Et cũ ce-
perint tibi demones suggerere:
vacare in alijs: cor tuuꝫ sollicitũ
eē de aliquo nō dimittas: ꝛ tũc
vide ꝛ mirare qd dꝫ ex hoc ori-
ri. Nihil eni aliud maius est: qꝫ
aliquē sternere seipm ante crucē
christi die ac nocte: ꝛ man⁹ post
terga ligare. Uis nō frigefieri tu-
a calorē ꝛ a lachrymis nō pau
perari? In his exerce teipsuꝫ: ꝛ
btũs es o homo. Si die ac no-
cte studueris in his q̃ tibi dicũ-
tur: nec aliđ quesieris cũ eisdeꝫ:
tunc orietur tibi lux interi⁹: ꝛ iu
stitia tua cito fulgebit: ꝛ fiet sicˀ
indeficiens fons aque: ꝛ sicˀ flori
da paradisus. Uide q̃lia bona
hoī de certamine oriunṫ. Mul
totiens inueniṫ hō curuatus su
per genua in oronibus: manus
hñs extensas in celũ ꝛ respiciēs
facie in cruceꝫ christi. Colligēs
oēs cogitationes suas ad deuꝫ
in orone: ꝛ q̃diu orat cũ lachry
mis ꝛ cõpunctione: in ipsa ho-
ra statim subito manat in corde
suo fons, pducens delectatiões:
ꝛ dissoluunṫ membra ei⁹: ꝛ cõ-
uelantur oculi ei⁹: ꝛ irruit facie
in terrã. Cogitationes aũt ipsi⁹
alterantur: ita vt nō possit face-
re genuflexiones pre gaudio qđ
est in toto corde suo. Attēde igi
tur o hō hec que legis: qꝛ nisi
laboraueris nō inuenies: ꝛ nisi
pulsaueris cũ feruore ac supui-
gilaueris hostio ꝯtiue nō exau
dieris. Quis audiens hec desi-
derabit extrinsecũ iustitiaꝫ? Il-
le. s. qui nō pōt in solitudine su
stinere. Uerũtamē sigs nō pōt
huic vacare pro eo ꝙ grã dei est
esse hoieꝫ intra hostiũ: nō dere-
linquat aliam viaꝫ: ne vtriusqꝫ
vie vite seipm faciat expertem.
Donec moriaṫ exterior hō a re-
bus mundi: non solũ a pctō sꝫ
ab omni corporali actione: sit

⁊ interioꝛ hō a pꝛauis cogitatio nibus: ⁊ infirmet motꝰ coꝛpoꝛis nālis vt non moueat in coꝛde dulcedinē pctōꝝ: non mouebit in hoīe dulcedo spūs sancti: ⁊ mēbꝛa eius nō purgabūtur in vita sua: ⁊ in aīa eius intellectus diuini nō apparebunt: ⁊ qusq3 destruat a coꝛde suo sollicitudinem secularium pꝛeter necessariū vsum nature: ac dimittat deum curare de ipis: spūalis ebrietas in ipso nō mouebit: ⁊ ↄsolationem illā nō sentiet: de qua erat aplus ↄsolatus. Hec autē dixi non succidēs spem: ita videlicet ꝙ nisi qs attingat ad summitatem pfectionis: non ꝓmereatur grām dei: aut sibi ↄsolationem inueniat occurrentē. In veritate.n. cuꝫ aliqs cōmissa publicauerit: ⁊ ab eis elongauerit se omnino: ⁊ accesserit ↄstāter ad bona: in modico tpe sentiet auxiliū: ꝙ si pseuerauerit aliquātulū inueniet ↄsolationeꝫ aīe sue: ⁊ remissioneꝫ pctōꝝ ↄsequetur: ⁊ abundantiā bonoꝝ recipiet: ⁊ gratia dignus fiet. Uerūtamē minoꝛ ē iste in cōparatione apud perfectionē illius q seipm segregauit a mūdo: ⁊ inuenit in aīa sua future beatitudinis secretū: ⁊ compꝛehendit illā rem pꝛo qua chꝛistus aduenit: cui sit glīa in secula seculoꝛum amen.

¶ De multis ad infoꝛmādum virum in religione ⁊ vita spirituali. Sermo. 12.

Multuꝫ honoꝛē dedit deus hoībus per doctrinaꝫ duplicē: qua eis aperuit hostiū intrandi ad supnaꝫ agnitionem. Uis aūt testem fidelē sup pmissis? Fac temet tu in temetipso: ⁊ non peribis. Et si ab exteriꝰ vis hoc scire: hēs aliuꝫ magrm ⁊ testem q ad viā te dirigit vitatis. Mens fermētata obliuionē cuitare non pōt: ⁊ sapia nō aperit talibꝰ poꝛtam suā. Qui pōt cōpꝛehendere diligēti cognitione ad quā equalitatē finis: omniū terminat abꝛenūtiatio tpaliuꝫ: alio magro non eget. Nālis lex que pmuꝫ hoī data fuit a deo: ↄtēplatio est creaturaꝝ suaruꝫ. Post puaricationē vo est addita lex alia. Qui non elongat se a causis vitioꝝ voluntarie: inuitus trahitur ad pctm. He sunt cāe peccati: vinū: mulieres: diuitie: ac ꝓspera coꝛpoꝛis habitudo: nō ꝙ hec nāliter sint pctm: s3 q2 nā facile declinat ad passiones peccati pp ipsa. Et ob hoc opꝫ hoiem studiose cauere sibi. Si sp fragilitatꝭ tue fueris memoꝛ: terminum tue custodie nō excedes. Apud hoīes qdeꝫ abhominabilis est paupertas: apud deum vo multo plus aīa coꝛde sublimis. Apud hoīes sunt diuitie pciose: s3 apud deum anima humiliata.

¶ De tētationibꝰ. Ser. 13.

Quin volueris facē initiuꝫ bone opationis: ad venturas

ras tibi tētationes ꝓuo prepara temetipſuꝫ: ne heſites veritati. Nā ↄſuetudo eſt inimici: vt cū videt aliquē incipientē bonam ↄuerſationē fide ferventi ꝛ con ſciētia pura: obuiet ei varijs ꝛ diuerſis tentationibꝰ: vt exinde in timorē veniēs: areſcat a bono ꝓpoſito: nec hēat aliq̃tenus calorē appropinquādi opationi deo placenti: nō ꝙ talē ꝟtutem hēat aduerſarius (nā nullus poſſet facē bonuꝫ) ſꝫ pmitti tur a deo: ſicut in btō iob docti ſumus. Tu ꝟo prepara temetipſuꝫ viriliter ad obſtandū tentationibꝰ q̄ in ꝟtutibꝰ inducuntur: ac deīde ꝟtutes incipe operari: q꞉ niſi prius te ꝑparaueris ad reſiſtendum tentationibꝰ: a virtutū opatione recedes. Homo dubitans deū eſſe adiutorē bone opationis: ab vmbra ſua terretur: ꝛ tpe fertilitatis ꝛ abūdantie fame laborat: ꝛ in trāqllitate ſpūali tēpeſtate repletur. Qui ꝟo ↄfidit in deo ↄfortatur corde: ꝛ corā hoībꝰ apparebit precioſitas eiꝰ in ↄſpectu inimicoꝝ ſuoꝝ. Mandata dei ſuper oēs theſauros mūdi ſunt. Et qui acqſiuit ea: inuenit intra ſe deū. Qui ſp qū cubat ſollicitus eſt de deo: ipm acqrit ꝑcuratoreꝫ. Et qui deſiderat voluntates eiꝰ: celeſtes angelos deductores hēbit. Qui timet pctā: inſenſibiliter trāſibit timidū iter: ꝛ ante ſe lumen īueniet tpe tenebroſo. Greſſus cuſtodit dominus pctā timētis: ꝛ tpe ruine ꝓueniet euꝫ miſicordia dei. Qui delicta ſua eſtimat eſſe parua: cadit in deteriora priorībꝰ: ꝛ in ſeptuplū ſoluet vindictā. Semina elemoſynaꝫ in humilitate: ꝛ in iudicio miſicordiam meteo. In qbꝰ pdidiſti bonū: in illis iteruꝫ acqre illud. Te nō obolum debes deo: quē a te nō pro teipſo recipit. Margaritā videlicet caſtitatē pdidiſti. Non recipit a te deus elemoſynā: caſtitatē tuī corporis vult a te ex quo ꝓuaricatus es mandatum. Ne putes acqſitionē mundi dereliqſſe: ꝓ alijs pugnans. Radicē dereliqſti: ꝛ alios veniſti īpugnare? Dixit beatꝰ effrem: q꞉ ſicut nullus repugnat eſtui tpe meſſis hiemalibꝰ indumētis: ſic qlibet qđ ſeminat: illud ꝛ metet: ꝛ q̄libet infirmitas me detur ꝓprijs medicinis. Et tu forſitan agitatus iuidia: vt qd ſomnū īnpugnare feſtinas? Quouſq꞉ puuꝫ habes icipiens florere delictuꝫ: excide illō priuſq̄ꝫ amplificetur ꝛ fructū faciat. Ne ſis negligens qñ tibi paruū videt̄ delictum: qm̄ videbis illud poſtea dominuꝫ inhumanū: ꝛ corā ipſo ligatus: tanq̄ꝫ ſuus incedes. Sꝫ ille qui repugnat a principio dominabitur eius cito.

¶ De hūilitate ꝛ patiā. ſer. 14.

Qui pōt iniuſtitiā ſuſtinē cū gaudio: hūs vtiq꞉ pre

manib⁹ quo resistere possit: hic recipit ꝯsolationē diuinitus per charitatē quā gerit ad ipsum. Qui cū humilitate sustinet ac cusationes obiectas: hic ad pfe ctionē deuenit: ⁊ a sanctis ange lis admiratur. Nulla enim ita magna ⁊ difficilis ad obtinēdū virt⁹ existit. Ne credas tibimet ꝙ sis fortis: quousqꝫ examine ris ⁊ inuenias teipm̄ inalteratū: sic in oibus pba teipm̄. Aegre fidem rectā in temetipso: vt ini micos tuos valeas conculcare. Non hēas mentē elatā: nec ꝯfi das de virtute tua: ne permitta ris in fragilitate nature: ac tunc ex ppria nā fragilitatem tuam adifcas. Ne credas tuo arbi trio: ne te vinculo suo illaqueet inimicus. Hēas mansuetā lin guam: ⁊ oino tibi dedecus non occurret. Aegre tibi dulcia la bia: ⁊ habebis oēs amicos. Ne glleris vnqꝫ in tuis opibus lin gua tua: ne ꝯfundaris. Quālī bet rē in qua gliatur hō: de⁹ al terari pmittit: vt humiliet hō. Et oia puidentia diuina pmit tit: ne credat ꝙ sit aliqd inalte rabile in hac vita. Talis aūt ef fectus: tuos oculos semper ad deum extollet.

¶ De puidentia dei. Ser. 15.

Protectio dei ⁊ puidentia est circa oēs hoies: nec vi detur nisi ab ijs q purgauerūt semetipsos a pctō: ⁊ meditatio nes hn̄t in deo. Spāliter āt ma nifestatur his puidētia dei: quā do pro deo incidūt in magnam tētationē. Tunc.n. ipsas sentiūt ⁊ quasi corporeis oculis appa ret: qbus vidēt eā iuxta quanti tatē ⁊ curā ptingentis tētatiōis: vt ad strenuitatem pugnatores inungat: sicut in iob ⁊ in iesuna ue ⁊ tribus pueris ⁊ petro ⁊ ce teris alijs sanctis: qbus in hu mana specie apparebat: ꝯfor tans ⁊ ꝯfirmās eos ad fidē. Si do sanctis hoc dispensatōie da tum fuisset: ꝙ spāliter pmeruis sent hmōi visiones: sint tibi ad fortitudinis exēplum martyres christi: quoꝝ multi multotiens: aut singulariter vnus in mul tis locis certauerunt pro xp̄o: ⁊ in occulta q̄ in eis erat virtute: viriliter sustinuerunt luteis cor poribus carpi ferro ⁊ omnimo da tormēta: res qdē supra nāꝫ. Talibus.n sancti angeli visibi liter apparebāt: vt adisceret qli bet ꝙ abundāter diuina pui dentia pueniret ad illos q mo dis oibus sustinent oēm tenta tionē ⁊ oēm tribulationem pro ipso: ad indiciū fortitudinis eo rum ⁊ ꝯfusionē inimicoꝝ suo rum. Nā quanto magis sancti hmōi visionib⁹ corroborabā tur: tāto plus aduersarij pp ip soꝝ patientiā furebant. Quid necesse est dicē de monachis pe regrinis ⁊ anachoritis: q deser tum inhabitauerūt: ⁊ fecerūt il lud habitabile hospitiū ange

loꝝ:ad quos angeli sepius acce debant pp ꝯuersatióis sue sua uitatem? Et vtpote sub vnius dñi ꝓtectione statuti in iuicē cō ueniebāt ad tēps:qꝛ oibus die bus vite sue vitā heremiticam amplexantes: in mōtib⁹ ꝛ spe luncis ꝛ cauernis terre hītaue runt pp dilectionē diuinā. Uñ sicut terrena dereliquerunt:cele stia dilexerūt:angeloꝝ imitato res facti sūt:ita de iure ipsi q̄q3 angeli suā eis voluntatem non absconderūt:s3 ad tēps appare bant eisde3. Qualr oportebat eos ꝯuersari docentes:ꝛ aliquā do q̄da3 eis ambigua expone bant. Aliqñ ipsi sancti eos iter rogabant:ꝛ quādq3 sanctos errā tes per deuia dirigebāt. Aliqñ ꝟo ipsos incidētes in tētationi bus liberabant: ꝛ qñq3 subita ruina ꝛ pīculo superueniente: de medio surripiebāt eosdē: videli cet a serpētibus:ruina: lapidi bus:ꝛ lapidū ictu. Aliqñ etia3 inimico sanctos manifeste ipu gnante:se illis visibilr ostende bant:ꝛ ad ipsoꝝ auxiliū se dice bant esse trāsmissos:ꝛ ꝯfortatio nem ꝛ refrigeriū ꝛ audacia3 eis faciebāt:ꝛ qñq3 p ipsos sanita tem opabant. Aliqñ ꝟo ipsos sanctos curabāt in passiones in cidentes. Aliqñ aūt corpa ipso rum fame corruentia:tactu ma nus aut ꝟbis supnālibus ꝯfor tabant:ꝛ fortitudinem appone bant. Et qñq3 exhibebāt eis pa nes ꝛ aliqñ calices ꝛ alia q̄da3: ꝛ qbusdā eoꝝ transitū suum re uelabant. Et qd igit multa di numeremus:charitatē expmē do:quā erga nos ꝛ cura3 qua3 erga iustos gesserunt ꝛ gerūt an geli sancti? Nam sicut maiores fratres minorib⁹ fratrib⁹: sic ꝓ uident ipsi nobis. S3 hec dicta sint:vt sciat qlibet q̄ ꝓpe ē do minus oibus inuocātib⁹ eū in veritate:ꝛ quāta3 ꝓuidentiā fa cit illis qui seipsos bñplacitis eius tradiderūt: ꝛ ex toto corde sequunt ipm. Si igit credis q̄ deus ꝓcuret pro te:q̄re sollicit⁹ es ꝛ curas de tpalibus ꝛ necess arijs carnis? Nō si non credis q̄ ꝓuideat tibi deus: ꝛ ob hoc de necessarijs tuis es sollicit⁹ si ne ipso:miserrimus es oiu3 ho minū. Et qd ē viuis? Jacta ē ad dñm cogitatū tuu3:ꝛ a timo re superueniente nō formidabis. Qui semel seip3 obtulit deo:in mētis qete degit. Nisi fuerit alī quis sine ꝓprio: ꝛ turbatiōe co gitationū non poterit ei⁹ aia li berari:ꝛ sine tranqllitate sensuū nō sentiet pacē mētis. Et nisi in trauerit in tētationes:sapiētia3 spūs non acqret:ꝛ sine labori osa lectione subtilitatē cogitatio nu3 nesciet:ꝛ sine tranqllitate co gitationū:mens in occultis my sterijs nō mouebit:ꝛ sine ꝯfidē tia que fit p fide3:aia ꝯtra tēta tiones audaciā sumere cū secu ritate non pōt:ꝛ sine experiētia

ꝓtectionis dei:cor in ipso sperare nõ põt. Et nisi gustet aia passiones christi scientercõionez nõ hēbit cum ipso. Illum reputa hoiem dei esse:qui ob multam pietatē scipm mortificauit necessarie vtilitati. Naz qui miseret pauperis:deū hēt pro se cogitātem:z qui pro ipso fit paup:indeficientes thesauros iaz inuenit. De⁹ non eget aliq̃:sz letatur cū videt aliquē suam imaginez complexantez z honorantem illam pro ipso.

¶ Itē de elemosyna. Ser. 16.

Quandoquis postulauerit aliqd a te qd hēs: nõ dicas in corde tuo:dimittā hoc aie mee vt quiescā in ipso:z de⁹ hēt illi porrigere necessaria aliūde. Iniquorūz verba sunt hec z ignorantiū deum. Nam iustus z bonus hō suum honorē non dat alijs:neqz pmittit gr̃e tēpus inaniter pterire. Paup quidez z egenus hō procurat a deo:qr nullū dñe derelinquit. Tu aūt repulisti honorē ꝓcuratū tibi a deo:z repellēs pauperem suaz a te gr̃am elongasti. Cū aūt dederis:gaude z dic. Glia tibi deus qui fecisti me dignum vt aliquem inuenirē ad cõplacādū. Cū si non hēs quid des: gaude potius z dic referens grates deo. Gr̃as tibi ago deus meus qui dedisti mihi hunc honorē: vt sim pro noie tuo paup:z fecisti me dignū gustare tribulationem positā in via mandatorūz tuorꝫ in infirmitate z paupertate: sicut gūstauerūt sancti qui per hanc viā ambulauerūt. Et cūz infirmaueris:dic. Btūs est is q meruit a deo tentari in ijs quibus vitam hereditarie possidemus. Infirmitates.n.corporis affert de⁹ pro aie sanitate.

¶ De vtilitate tentationum. Sermo. 17.

Dixit quidā scõꝝ: z illud quoqz notaui:ꝙ monachus qui nõ seruit deo iuxta beneplacitū ei⁹:nec studiose laborat pro salute aie sue:sz erga virtutum acquisitionē se continet negligēter:pmittit a deo in tentationes incidere:ne pp nimiam ociositatē suā ad deteriora declinet. Ob hoc.n. pijcit de⁹ tentationes sup pigros z negligentes:vt in ipsis z nõ in vanitatib⁹ meditent. Facit aūt hoc sp de⁹ diligentib⁹ euz:vt castiget eos z faciat sapientes: z ipsos doceat suaz voluntatē: quos qñ ad eū orāt:quācitius nõ exaudit:quousqz fessi sunt: vt sciāt pro certo ꝙ hoc sibi pro sua negligentia ꝯtingit. Scriptū est enīz. Cū extenderitis manus vr̃as : auertā oculos meos a vobis. Et si multiplicaueritis orones nõ exaudiam. Hoc licet pro alio sit dictūz:tñ pro ijs scriptum est quī viā dñi dereliquerunt. Ex quo deū multū misericordē dicim⁹: q̃re in tentationib⁹ pulsantes z

supplicantes non exaudimur? Hoc āt docemur a propħa dicēte. Nō est breuis manus dñi ad eruendū: nec grauis audit⁹ ad audiendū:sꝫ pctā nr̄a diuise runt nos ab ipso ⁊ iniquitates nr̄e:ne exaudiat qui suā faciem auerterunt. Esto dei memor in oī tpe:⁊ cū incideris in mala: re cordabit ipse tui. Natura tua facta est receptibilis vitioꝝ:⁊ ꝑ sentis seculi tentationes multe sunt:nec longe sunt a te mala: sꝫ intus intra te sub tuis pedi bus oriunt. De loco non exeas in quo manes:⁊ ab ipsis libera beris:cū deus annuerit tibi. Si cut ꝓpinqua sunt tibi supcilia: ita sunt ⁊ hoibus tētationes ꝓ pinque. Hoc.n.disposuit tibi de⁹ in sapiētia pro vtilitate tua: vt assidue hostiū suuꝫ pulses:⁊ timore tribulationuꝫ in mente tua:eius memoria inserat: ⁊ ap propinques ei p intercessiones: ⁊ sanctificet cor tuū p ꝯtinuam memoriā eius: ⁊ te deprecātem exaudiat: ⁊ adiscas qꝛ deus est qui te liberat:⁊ sentias creatorē tuū qui mundū duplicē pro te fecit:vnū tanqꝫ doctorē ⁊ casti gatorē tpaleꝫ:aliū tanqꝫ pater nam domū ⁊ hereditatē tuam eternā:vnuꝫ in p̄nti ⁊ aliū in fu turo. Non fecit te de⁹ irrecepti bilem tristiū: ne ad deitatē aspi rans:hereditares qḋ hereditа uit prius lucifer:qui pp elatio nem satanas postmodū est effe ctus. Sic nec indeclinabilē nec imobileꝫ te fecit:ne fieres simi lis inanimatoꝝ nature:⁊ fierent tibi bona sine lucro ⁊ sine mercede: sicut sunt irrōnabilib⁹ nāles af fectus. Quāta.n. vtilitas ⁊ grā rum actio ⁊ humilitas oriūtur de superinductiōe stimuloꝝ: oēs scire facile p̄nt. Manifestuꝫ est vtiqꝫ:qꝛ nobis ē studere in bo nis ⁊ declinare a malis:⁊ ad nos honor ⁊ dedecus q̄ hn̄t ex his fieri referuntur. Pro dedecore nāqꝫ verecundantes timemus. Pro honore vō deo grās agi mus ⁊ extēdimur ad virtutes. Hos quidē magnos multipli cauit tibi de⁹:ne si liber esses ab eis ⁊ irreceptibilis ꝯtristantium ac sup̄ timorē existens: obliui sceceris dñꝫ deū tuuꝫ:⁊ declina res ab ipso:⁊ ad culturā multo ruꝫ deoꝝ incideres: sicut multi qui vtiqꝫ tue ꝯditioni siles exi stentes:⁊ nō eisdē ꝯtristabilib⁹ flagellati:in vno momēto tpis pro breui ptāte non solum ad multoꝝ deoꝝ inciderūt cultu ram:sꝫ seipsos vocare deos in saniter ꝑsumpserunt. Hac igit de cā pmisit te deus in ꝯtristāti bus esse: ne aliquādo declinās exasperes eū:⁊ superinductiōe pe ne destruat teꝫ a facie sua. Pre termitto eni dicere ipietatē ⁊ ce teras blasphemias q̄ nascūtur de vite ꝓsperitate ⁊ securitate: quāqꝫ predicta quis dicere nō ꝑsumat. Hac igit de cā per pas

fiones et contristabilia multiplicauit deus memoriam suam in corde tuo: et timore aduersitatum excitauit te ad pulsandum sue hostium pietatis: et per liberationem tuam ab ipsis et occasionem eorum in te suam inseruit charitatem. Charitatem autem inferens: honore tibi adoptionis appropinquuit: conditque tibi abundantia sue gratie quanta est. Unde sciebas o homo huiusmodi dispensationem et curam suam: nisi tibi contraria contigissent? Nam ex his possibile est in anima tua diuinam multiplicari pamplius charitatem. scilicet ex consideratione suorum charismatum et ex recordatione multitudinis prouidentie sue. Hec omnia bona tibi de contristabilibus oriuntur: vt discas regratiari. Memento dei vt saluans te recordetur et ipse tui: et omnem beatitudinem largiatur. Ne obliuiscaris eius elatus in vanitatibus: ne obliuiscatur et ipse tui tempore pugne tue. In abundantia tua obediens sibi esto: vt in tribulationibus per precordialem et assiduam deprecationem securitatem habeas apud eum. Munda teipsum coram deo semper habens memoriam eius in corde tuo: ne moram contrahens: extra memoriam eius sine securitate fias cum accesseris apud eum: quia securitas apud deum: ex ipsius fit frequenti colloquio: multaque oratione. Affectus qui fit erga homines et frequentatio: fit per corpus: sed affectus ad deum fit per memoriam anime: ac supplicationem et orationem et holocaustum. Ex multa enim assiduitate recordationis ipsius: quisque ad stuporem et admirationem transfertur corde querentium demonum. Querite dominum o condemnabiles: et confortamini spe: querentes faciem eius per penitentiam: et sanctificamini per sanctificationem vultus eius: et a peccatis vestris mundabimini. Currite ad dominum o vos qui estis rei peccatis: quia potens est dimittere peccata: et potest delere delicta. Cum iureiurando ait propheta dicens. Viuo ego dicit dominus: nolo mortem peccatoris: sed vt magis conuertatur et viuat. Et iterum. Tota die expandi manus meas ad populum contradicentem et rebellem. Et iterum. Quare moriemini domus israel dicit dominus? Conuertimini ad me: et ego conuertar ad vos. Et iterum. In quacunque die conuersus fuerit peccator a via sua praua: vt conuertatur ad dominum et faciat iudicium et iustitiam: iniquitatum eius non recordabor: vita viuet: dicit dominus. Et iustus si dereliquerit iustitiam suam: et peccans iniustitiam fecerit: iustitie eius non recordabor: sed ponam lubricum coram eo: et ob securitate operum suorum morietur: perseuerans in eis. Qua de causa? Quia peccator non obligatur peccato suo quacunque die conuertetur ad dominum: et iustitia iusti non liberabit eum quacunque die peccauerit: dum tamen permanserit in peccato. Hieremie quoque sic ait deus. Accipe tu pergamenum: et que-

cũq3 dixero tibi scribe. A dieb⁹ Josie regis iude vsq3 hodie oīa mala quotquot dixi tibi: indu- cam huic pplo: vt audiens ⁊ ti- mens derelinq̃t hō viam suam malā: vt ꝯuersi peniteant: ⁊ tol- lam pctā eoꝝ. Et sapiētia dixit. Qui abscondit pctīn suū: inuti lis erit. Qui vo ꝯfitet pctā sua ⁊ trāscendit ea: misericordiā ob tinebit a deo. Et isaias ait. Ex- quirite dñm ⁊ iueniētis: inuoca te eū appropinquantes ei. De relinquat ꝓpriaȝ viam pctōr: ⁊ vir iniquus cogitationes suas: ⁊ ꝯuertimini ad me: ⁊ ego mise rebor vři. Cogitationes mee nō sunt sicut cogitationes vře: neq3 vie mee sicut vie vře. Si ğ au- dieritis me: bona terre comede tis. Venite ad me ⁊ audite me: ⁊ viuent aīe vře. Cū custodieris vias dñi: ⁊ feceris voluntatem ei⁹: tunc spera in dño ⁊ inuoca eū: ⁊ adhuc te clamante dicet ti- bi: ecce adsum. Supueniēte ten tatione iniquo: nō hēt ꝯfidētiaȝ inuocandi deū: neq3 de propria salute sperādi: q: in diebus sue quietis elongatus est a volun- tate ipsius.

¶ Qualr debeamus eē fortes ꝯtra aduersa. Ser. 18.

PRiusq3 pugnare incipias: exquire compugnatores: ⁊ anteq3 infirmeris: require medi cum: ⁊ priusq3 ꝯtingāt tibi tri- bulatiões ora: ⁊ tpe tristitie iue- nies eū: ⁊ exaudiet te. Priusq3 labaris: inuoca ⁊ supplica: ⁊ an teq3 votū emittas: prepara pro missa. Viatica videlicet ex hoc mundo. Arca noe tpe pacis cō- dita fuit: ⁊ centū annis anī ligna eius parata erāt: tpe vo ire pie- runt iniusti: ⁊ iusto ꝓtectio fuit facta. Os iniqui p orōnem ob struit. Naȝ redargutio ꝯsciētie hoieȝ facit formidolosuȝ. Cor bonū effundit lachrymas cum gaudio in orōne. Naȝ quibus mūdus mortuus est: ij sustinēt aduersitates gaudenter. Qui- bus vo mūdus viuit: ij neque- unt iniuriā sustinere: s3 a vana- gloria moti: irati turbant: seu ēt a tristitia occupant. O q̃3 diffi- cile est vt acquirat hec virtus: ⁊ quantā gliaȝ obtinet apd deū. Qui vult hanc vtuteȝ acquire re: videlicet iniurias sustinē: ne- cesse hēt elongare se a suis: atq3 peregrinari: q: nō pōt eam ac- quirere in sua pria cōmorādo. Magnoꝝ est.n. ⁊ potentū susti- nere dolorem hui⁹ mundi inter suos: ⁊ illoꝝ quibus iste mun- dus mortuus est: ⁊ oīs ꝯsolatio desperat. Sicut.n. appropinq̃t gra humilitati: sic ⁊ supbie con- tristantes euentus.

¶ De vtilitate humilitatis ⁊ q̃ lit hūiles efficiamur. Ser. 19.

OCuli dñi sup humiles ad letificandū eos. Vultus āt dñi ꝯtra supbos ad humilian- duȝ eos. Humilitas sp recipit a deo misericordiā. Duritie vo

cordis ꝛ modicitati fidei terribi les obuiatiões occurrũt. Par uipende teipm in oibus apud oẽs hoies: ꝛ exaltaberis super principes huius mũdi. Preue ni oẽs inclinatione ac salutatio ne tua: ꝛ honoraberis super il los qui offerunt munera auri ophir. Uilipende teipm: ꝛ vide bis gloriam dei in temetipso. Nam vbicũq humilitas nasci tur: ibi oritur glia dei. Si labo raueris manifeste ꝯtẽni ab ho minibus: faciet te de⁹ gloriari: q si hẽs humilitatem in corde tuo: ostẽdet tibi deus gliaꝫ suaꝫ in corde tuo. Esto ꝯtemptus in magnitudine tua: ꝛ magn⁹ eris in paruitate tua. Studeas de spici: ꝛ repleberis honore diui no. Ne queras honorari: cũ in terius illecebris sis plenus. Cõ tẽne honorem: vt honoreris: ne diligas illum: vt dedecus non incurras. Qui currit post ho norem: honor fugiet ante ipm: ꝛ qui fugit illum psequetur ab ipso: ꝛ de illius humilitate fiet oibus hoibus pdicatio. Si de spicis teipm ne honoreris: de⁹ te diuulgabit. Si vo pp vitatẽ ꝯtẽpseris temetipm: pcipiet de us oib⁹ creaturis suis vt te lau dent: ꝛ aperient ante ꝯspectum tuum hostiũ glie creatoris tui ꝛ cõmendabunt te: q: sm imagi neꝫ ꝛ silitudinẽ eius existis. Do minẽ virtutib⁹ fulgentẽ: hoib⁹ vo ꝯtẽptibilem apparentẽ: ꝛ vi ta quoq splendentẽ: sciẽtia vo preclarum: humilẽ vo spũ: qs vidit? Beatus q humiliat se in oibus: qm̃ exaltabit. Naꝫ qui pp deũ humiliat ꝛ paruipẽdit seipm: glorificabit a deo: ꝛ qui pp deum esurit ꝛ sitit: deus illũ bonis suis inebriabit: ꝛ qui pp deũ sit nudus: stola icorruptio nis ꝛ glorie induet ab ipso: ꝛ q pauper efficitur pp euꝫ: veris ip sius diuitijs ꝯsolabit. Temet ipsum despice pp deũ: ꝛ multi plicabitur tibi glia: ꝛ penitus ignorante. In tota vita tua te metipm reputa petõreꝫ: vt sem per iustificeris: siasq idiota in sa pientia tua: nec apparere te fa cias sapientẽ: idiota exñs. Naꝫ vbi exaltat humilitas inutileꝫ ꝛ indoctũ: quãti est ille qui fit ma teria venerationis: magnitudi nis ꝛ honoris? Fuge vanãglo riam: ꝛ gliaberis: timeto super biam: ꝛ magnificaberis. Non est.n. distributa filijs hoiuꝫ va nagloria: neq nationi mulierũ elatio. Si sponte renunciasti oi bus mundi reb⁹: ne velis aliq̃ tenus cũ aliquo pro minimo li tigare. Si vanãgloriã abhomi naris: fuge venãtes eaꝫ: fuge taꝫ amatores reꝝ q̃ꝫ acqsitioneꝫ ip sarum. Elonga teipm a prodi gis: sicut a pdigalitate: fuge lu xuriosos sicut ꝛ luxuriã: q: vbi simplex memoria pdictoꝝ con turbat mentem: quanto magis aspectus ꝛ ꝯuersatio cũ eisdeꝫ?

Appropinqua iustis: et deo p ipsos appropinquabis. Conuersare cum habentibus humilitatem: et adisces mores eorum. Si enim aspectus eorum est utilis: quanto magis doctrina oris ipsorum? Dilige pauperes: q2 per eos misericordiaz obtinebis. Ne appropinques litigiosis: ne foras tranquillitatez fieri compellaris. Ne feras abhominabiliter infirmorū dolores: q2 et tu carne indueris sicut ipsi. Ne exacerbes contritos corde: ne ipsorum baculo flagelleris: et queres et non inuenies ꝯsolantes. Ne irrideas mutilatos mēbris: qm̄ ad mortem imus equalr̄ vniuersi. Dilige petōres: sz ipsoꝝ sint tibi opera odiosa: neqꝫ in ijs in quib9 ipsi sunt etiam tu tenteris. Memento qm̄ cōionem habes cuz terrena substātia et benefac vniuersis. Ne exacerbes egētes orationibus tuis: et suauib9 sermonibus ꝯsolationis ne ꝑues eos: ne pereant: et a te ipsoꝝ aie requirant: sz imitare medicos q calidiores passiones medicinis frigidiorib9 et ꝯ̄rijs frigidiora medentur. Excita teipz cuz obuiaueris proximo tuo: vt honores eum supra mēsuraz suā. Osculare etiā manus et pedes eius: et tene ipsas multotiens cū multo honore: et suppone ipsas super oculos tuos: et cōmenda ipsum etiā in eo qꝺ non hēt. Cum vo recesseris ab ipso: de illo loquere omne bonum: et quicquid est preciosum. Per hec eniz et huiusmodi: trahes eum ad bonuz et cōpelles eum erubescere exaltatione qua cuz exaltasti: et ita semen virtutis seminabis in ipo. Ex tali enim consuetudine qua teipsum assuefecis: formatur in te forma bona: et humilitatem multā acquires in temetipso: et magna obtinebis sine labore: nec id solum: quinimmo si habet defectus aliquos: honoratus a te: de facili recipiet a te sanitatem: erubescens ex honore quez sibi fecisti. Hic modus salutationis et honoris semper tibi sit apud omnes: nec exacerbes aliquem: neqꝫ conturbes: neqꝫ inuideas alicui: neqꝫ propter fidem: neqꝫ propter opera eius mala: sed custodi teipsum ne aliquem in aliquo arguas aut culpes. Habemus eniz in celis iudicem non acceptantem personas: qꝫ si velis ipsum conuertere ad veritatem: contristare pro ipso: et cuz lachrymis loquere ipsi verbum vnum aut duo: nec accendaris furore contra eum: ne inimicitie videat in te signum. Nam charitas non nouit furere vel exacerbare aut abhominari aliquem vitiose. Signuz charitatis et scientie est humilitas: que nascitur a conscientia bona in christo iesu domino nostro.

¶ De instructione vite spiritua lis. Sermo. 10.

Quandoqз in aliquā rui nam peti labit: significa tiuuз est nālis fragilitatis: qꝛ cō uenienter pmisit deus nām hu manā esse receptibilē vitiorꝫ. Non.n.pŭidit ɔstituere ipsam supiorеꝫ illis ante regnationem futurā. Ipsam dt esse receptibi lem vitioꝝ: vtile est ad ɔscientie purgamēta: sꝫ pseuerātia in eis deꝫ impudēs est ꝛ turpe. Tres modi sunt p quos oīs aīa rōna lis deo pōt appropinqre: vel p feruorē fidei: vel per timorē: vel per dei disciplinā. Nullus eniꝫ pōt appropinqre charitati dei: nisi pcesserit vnus de hmōi tri bus modis. Sicut ab ingluuie ventris nascit turbatio cogita tionū: ita ꝛ a multiloqo ꝛ imo derantia locutionū: ignorātia ꝛ mentis excessus. Temporaliuꝫ reruꝫ sollicitudo turbat aiam: ꝛ fer mentatio q̄ fit ex ipsis: mentem corrūpit ꝛ extrahit a qete. De cet religiosum q se tradidit ope rationi diuine vel celesti: ɔtinue esse extra oēm sollicitudinē tpa lium: vt factus in semetipso: ni hil penitus in se ieniat de hoc mundo. Ab hmōi.n. factus in ocio: irreuocabilr in lege domi ni die ac nocte poterit medita ri. Corporalis labor sine mētis munditia: sicut sterilis mater est ꝛ vbera sicca: qꝛ scie dei appro pinqre non pōt Et sicut qdam corpus laboriosuꝫ faciunt: sed nihil acqrunt: sicut qui seminat sup spinas nihil metere potest: ita qui se odio ꝛ cupiditate de struit: non pōt aliqd adipisci: sꝫ ex multis vigilijs ꝛ occupatiōi bus reruꝫ infirmat in lecto suo. Et hoc testat scriptura que dic. Sicut ppl's opans iustitiam ꝛ nullū mandatuꝫ dñi negligēs: veritatē ꝛ iustitiaꝫ a me querūt: ꝛ volunt appropinqre mihi di centes. Quare ieiunauim⁹ ꝛ nō vidisti: humiliauim⁹ nos ꝛ nō nouisti? In dieb⁹.n. ieiunioruꝫ vroꝝ facitis voluntates vras: ꝛ tanq̄ idolis sacrificia offertis malignas opiniones ꝛ cogita tiones prauas: q̄s sicut deos re putastis vobis. Corpus vestrū oi thimiamate pciosius immo lantes eisdē: qd vos oportebat offerre mihi p bonā opationeꝫ vram ꝛ sincerā ɔsciam. Fertilis terra est que letificat cultorē suū fructificatione centena. In aia q̄ solidata est in memoria dei ꝛ in vigilijs indormitabilib⁹ nocte dieqз: ibi edificat dñs sup stabi litatē ipsi⁹ nubē cooperientē ip sam diuino lumine ad illumi natione noctis: ꝛ intra ipsi⁹ cali ginem lux fulgebit. Sic nubes cooperiunt lumen lune: ita ꝛ va pores ventris in aia sapiaꝫ dei. Sicut est flāma ignis in siccis li gnis: ita ꝛ corpus ventre reple to. Sicut auget pinguis mate ria flāmam ignis: ita ꝛ diuersi-

tas cibor corporis motum. In corpore luxurioso scia dei non habitat: et qui diligit corpus suum: gratiam dei nō acquiret. Sicut ex dolorib⁹ partus fructus oritur letificans parientē: ita ex labore nascitur in aia: secretorum dei scia: et pinguibus et luxuriosis turpitudinis fruct⁹. Sicut pater gerit curā filij sui: ita de⁹ gerit curam corporis qd̄ pro ipso affligitur: iuxta illud: preciosissima corporis afflictio: que cū sapiētia exercetur. Peregrinus est q mente factus est extra secularia vniuersa. Lugens est qui in fame et siti vitā ducit oibus dieb⁹ vite sue pp spem futurorum bonorum. Diuitie religiosi sunt consolatio que fit ex luctu: et letitia q̄ fit ex fide que in cubilib⁹ splendet. Monachus est q sedet extra seculum: et sp supplicat deo: vt adipiscatur futura bona. Misericors est qui dat oib⁹ et in mēte aliquē ab aliquo non discernit. Virgo est non qui custodit corpus suū a pollutione tm̄: sed is qui qn̄ solitari⁹ est: verecūdatur de semetipso. Si diligis castitatē: turpes cogitationes per meditationē lectionis et extētam orationē expelle: et tūc armaberis contra eas nāc: q2 sine his impossibile est mundiciā in aia inueniri. Si vis possidere misericordiā: prius assuesce teipm continere oia: ne mens ipsorum ponderere dissoluat: et extra terminos suos fiat. Nā certificatio misericordie in iniuriarum patientia demonstratur.

De vera hūilitate. Ser. xi.

Humilitatis vera pfectio ē: accusatiões falsas cū gaudio sustinere. Si in veritate misericors es: cū auferunt tibi tua iniuste: ne contristeris interius: nec exteri⁹ dānum recites: s3 conglutiatur potius iactura iniuriantium a misericordia tua: sicut vini hausteritas per abundātiam aque. Ostēde quoq3 virtutē misericordie tue in bonis q̄ retribuis iniuriatorib⁹ tuis: sicut beatus Heliseus fecit inimicis suis ipm volentib⁹ captiuare. Nam qn̄ orauit et excecauit eos caligine: virtutem que erat in seipso tunc ondit: et cū cibum et potū dedit eis: et eos abire dimisit: misericordiam dñi demrauit. Qui in veritate humilis est: patiendo iniuriā non turbatur: nec excusat se super re in qua iniuriā est perpessus: s3 recipit accusationē vt veritatē: nec est sollicit⁹ suggerere hoib⁹ q̄ sit accusatus: s3 veniā petit. Quidā.n. infamiā luxurie sponte attraxerūt sibi: cū tales non essent. Alij vo adulterij longe existentes ab eo sustinuerunt: et seipsos lachrymando pena pcti qd̄ nō fecerāt onerabant: et indulgentiā de iniqtate quā nō fecerāt cum lachrymis ab iniuriantib⁹ exposcebant: oi puritate ac mundicia existentes

in aia coronati. Alij q̄q̄ ne glorificarent in virtuosa conuersatione sua q̄ occulta erat i eis: se isanos ostendebant: cū essent diuino sale cōditi ꝛ trāquillitate firmati: vtpote q ex summa pfectiō: sua actōs angelos operationū sua ꝝ predicatores hēbant. Tu. n. humilitatē putas hē: si te n̄ pateris accusari? Si g̃ scire volueris vtrum sis hūilis: pba teipʒ in sup̄dictis.

¶ De celesti mansione. Ser. xx.

Multas mansiones saluator patris sui vocat mēsuras mentium in illa cōmorantiū regione: videlicet discretiōes ꝛ diuersitates qbꝰ in aio perfruuntur. Non. n. dīa locoꝝ: sed ordine carismatū multas fore mansiones expressit. Sicut quilibet materiali sole iuxta sinceritatē virtutis visus ꝛ gratie fruitur: ꝛ sicut vna lucerna in vno domo lucēte: sit cuilibet lux diuersa in splēdores plurimos lumine nō diuiso: ita in futuro seculo iusti oēs in vna regione indiuise demorabunt. Quilibet autem ab vno intelligibili sole illustrabit ſm mensuram suā: ꝛ pro meritis trahet gaudiū ꝛ letitiā tanq̄ ab vno aere ꝛ loco ꝛ cathedra ꝛ aspectu ꝛ forma: nec inuidebit quis mensuras plus habentis vel minus: nec videndo gratiaʒ superabundantē amici sui pro prium q̄ defectum: fiet hoc sibi turbationis ꝛ tristitie cā (qd̄ absit) vbi non est tristitia neq̄ gemitus: quinimmo glifcet ſʒ cōcessam sibi gr̄am iuxta mensuram suā interius delectat. Una eniʒ visio est exterius oibus ꝛ letitia vna: ꝛ absq̄ istis duobꝰ ordinibꝰ: alius medius ordo nō est: videlicet vnus supior ꝛ aliꝰ inferior. In medio aūt istorum varietas differentie retributionum existit. Qd̄ si veꝝ ē est hoc sicut ꝛ verum est: qd est insipientius ꝛ amentius illis q dicunt: sufficit mihi euitare gehennaʒ: intrare vo regnum non curo? Nā euitare gehennaʒ: nihil aliud est q̄ regnuʒ intrare: sicut ꝛ a regno excidere: intrare est in gehēnā. Non. n. docuit nos scriptura tres regiones. Sʒ qd? Cum venerit filius hois in gloria sua: oues quidē a dextris: edos aūt statuet a sinistris. Nec dixit tres ordines: sʒ vnū a dextris ꝛ aliuʒ a sinistris: ꝛ distinxit termios eorū ꝛ tabernacula dicens. Ibūt isti in eternū suppliciuʒ: videlicet petōres: iusti aūt in vitā eternam: qui fulgebunt ēt sicut sol. Et iteꝝ. Uenient ab oriēte ꝛ occidente: ꝛ discumbēt in sinu habrae in regno celoꝝ. Filij aūt regni eijcient in tenebras exteriores. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium: qd̄ est horribilius oi igne. Quid ergo? Nō intellexistis q̄ ꝑrius superioris ordinis: ipse ē gehenna que cruciat? Bonum est igit hoies istruere ad bonū: ꝛ attrahere ipsos ad cōmoran-

dum sub dispésatione diuina: et ab errore ad veritatis cogni tioné transferre. Hic etenim fuit christi et aplorum ordo: et est valde sublimis. Si vo se sentit hó ex hmói ptinentia et assidua cóica tione: q in visione rex sua cóti nentia infirmet: et turbet ei⁹ tran quillitas: et scia obscuretur pro eo q mens sua eget adhuc cu stodia et sensuum subiectione: et dum velit alios curare: suam de struit sanitatem: et exit a libertate proprie voluntatis ad mentis turbationem: iste recordet aplici verbi monentis esse cibum soli dum pfectorum: et reuertatur retro: ne audiat tanq in puerbio: me dice cura teipm. Condénet qq seipm et conseruet ppriá sanita tem: et tá pro sensibilib⁹ verbis suis q pro vocibus oris sui mi nistret et doceat conuersatio sua bona. Cúq aiam suam in sani tate senserit: tunc etiá pfit alijs: et de alijs curá gerat. Nam cum inuétus fuerit ab hoibus elon gatus: poterit eis bñfacere po tius in celo bonorum operú q in verbis: dum et ipse infirmus fit et egeat sanitate plus eis. Cecus enim si cecum duxerit: ambo in foueá cadunt. Illorum est qui sa nas hñt sensualitates et exercita tas: q etiam psút sumere oém ci bú: videlz isult⁹ oluz sensuú su stiné: nec ab oib⁹ q sibi occur runt lesioné cordis icurrunt pp exercitationem perfectionis.

¶ De astutia diaboli in ptami náda méte monachi et de reme dio ptra eam. Ser. 23.

Quando diabolus vult métez ptaminare in me moria fornicatiois: plus i amo re vaneglie pbat métez ipsorum. Et initiú hui⁹ cogitatiois eé vi tiú nó putat. Ita.n. psueuit fa cé custodiétib⁹ métez suá: i qb⁹ nó pt semiare cogitatóes iniqs. Et postq eduxerit eos a muni tióe sua: et ceperit cú cogitatóe p stina disputare: et elógauerit eos ide: statim occurrit eis i má forni catióis: et sbuertit méte i reb⁹ lu xurie. Et p° qdé turbat i sbito rex icursu pp pcedétes castitaté cogitationú q occurrerat reb⁹ a qb⁹ més fuerat sepata. Et qzuis ñ ptamiet oio: a ppa tñ ipsos deijcit dignitate. Si vo puersa fuerit retrorsú: et pculcauerit p^m cogitationú isultum q é cá supin ductióis sccúdi: túc de facili po terit vitiú supari. Meli⁹ é.n.p vtutú memoriá q p ipugnatio né surripe vitia: qñ cum vitia a sua regióe recedút et cómouent ad pugná: tunc méti imprimút imagiatióes atq formas. Po tentiá nág magná hec pugna possidet p méte cogitatióes ve hemiter pturbás et tumultú exci tás: et sz ppam deteriatióes quá diximi⁹ neq vestigia vitiorum ap parét in méte post expulsionem ipsorum. Corpalis labor et diuiarum meditatio scripturarum pseruant

munditia:labore ho corrobo rant spes et timor. Spes quoque et timorem in mente constituunt elon gatio ab hominibus et ofo continua ta. Quousque recipiat homo para dysum eget diuinis scripturis: ut in mente sua bonorum memoria informetur: et ex continua lectione in nouetur in ipso motus in bono: et custodiat aiam suam a viarum subtilitate peccati: quia nondum ac quisiuit virtutem spiritus que prolon gat errorem captiuantem vtiles re cordationes, aie et propinquantem frigiditatem mentis que fit in con spersione ipsius. Nam qui virtus spiritus supuenit virtuti aie que ope ratur per ipsam: tunc pro lege scri pturarum: mandata spiritus addu cuntur: et a sensibili manu auxilio nullo eget. Quamdiu enim cor a mentalibus instruitur: doctrinam ni miorum error et obliuio comitantur. Cum vero doctrina spiritus adest: tunc memoria custoditur illesa. Sunt cogitationes bone atque male: filii voluntates bone ac ma le. Primus enim ordo est motus transiens in mente: sicut ventus qui consurgit in mari et vndas extol lit. Secundus ordo est pauimen tum et fundamentum. Et secundum ter minum pauimenti (nam iuxta co gitationum motum fit boni retri butio atque mali) aia ex motu co gitationum conuertibilium non quie scit. Si vero vniuscuiusque illarum muta tionem dederis iferius in corde fundamento non existente: proxi mus eo tu ad alterandum quotidie aduersa tua millies atque bona. Quis impenata est mens educta nouiter a connexione vitiorum per pe nitentiam: et in tempore orationis laborans extolli a terrenis rebus et nequens: sed adhuc serpens super terre fa ciem: et adhuc volare non po tens. Verumtamen colligit cogita tiones suas in lectione et operatio ne et timore et cura varietatis vir tutum. Nam preter hec aliquid sci re non potest: et hec quoque conser uant mentem impollutam ad bre ue tempus. Postea vero veniunt re cordationes et conturbant et conta minant cor: quia nondum persensit tranquillum aerem libertatis ad quem per obliuionem rerum post longum tempus colligit mentem: quamdiu adhuc habet alas corporeas .i. virtutes que manifeste operantur. Nam contem plationis virtutes nondum inspe xit: nec ipsas sentire promeruit: que sunt ale mentis: per quas elongatur a terrenis: et celestibus appropin quat. Quamdiu sensibilibus rebus ministrauerit gens deo: in figuris corporalibus diuina considerat: et forme rerum ipsarum in suis cogita tionibus informantur. Cum autem per senserit ea que intra res sunt: tunc iuxta mensuram sensualitatis sue mens erit ad tempus sublimior for mis rerum. Oculi domini super humi les corde: et aures eius ad preces eorum. Oro humilis tanquam ab ore ad aures. Domine deus meus illuminabis tenebras meas. In

tpe tranquillitatis tue clama in opcribus bonis humilitatis.

¶ De signis quādo aīa ducit ad perfectionem. Ser. 24.

Quando aīa tua appropinquerit vt exeat a tenebris: hoc fit tibi p̄ signo. Estuat cor tuū: z calescit sicut ignis die ac nocte: ita vt totū mundū reputes tanq̄ stercora z cinerem: nec cibū appetas pre dulcedine mirabiliū z feruentiū cogitationū q̄ supmouent in aīa tua: z dat tibi fons subito lachrymarū sicut torrens montiū absq̄ violentia: q̄ oibus opibus tuis cōmiscent: in lectione: meditatione: orone: z cibo z potu tuo: z etiā in oī opere tuo: cū ipso lachryme tue tēperate inueniunt. Cū autē hec in aīa tua videris, cōfortare: q2 mare transfretasti: z sic adijcias opibus tuis: z tene bñ custodiā: vt multiplicet in te gr̄a de die in diem. Quousq̄ his obuiaueris: nondū p̄fecisti viā tuam: vt ptingas ad opus dei. Qd̄ si postq̄ inuene ris z acceperis grāz lachrymarū cessauerint lachryme: z calor tuus frigefactus fuerit sine alteratione alteri? rei. s. infirmitate corporis: ve tibi quid pdidisti: q2 vl aut in elatione: aut in negligentia z laxatione venisti. Quid autē seq̄tur lachrymas postq̄ recipiunt: z postea qd occurrit: in alio loco tandē scribemus in capitulis de puidētia: sic a sc̄is patrib? illuminati sum?: qbus secreta hm̄oi sunt cōmissa. Si opa nō hēs: de vtutibus non loq̄ris. Preciose in cōspectu dñi tribulationes que sunt pro ipso z pp ipm: sup oēs orones z sac. ificiū: z odor sudorz ipsorz: sup aromata vniuersa. Qualibet virtutē sine labore corporis factā: reputa sicut abortiuum examine. Oblatio iustorz: lachryme oculorz suorz: z sacrificiū ipsorz acceptabile: gemit? eorz in vigilijs. Clamabunt ad dñm iusti pondere corporis angustiati: z in dolore p̄cce ad dñm emittent: z in clamore vocis sue sancti ordies ad auxiliū eorz accedent: vt cōfortent eos z in spe cōsolent. Communicant n. angeli sc̄is in passionibus z tribulationibus ob suā ppinquitatē. Bona operatio z humilitas hoīes deum faciunt sup terrā. Fides vo z misericordia cito faciunt ad mūditiā transmeare. Calorē z cōtritionem in vna aīa fieri ipossibile est: sicut in vno fieri ebrietatē z modestiā cogitationū. Cum aīe datur hic calor: aufert cōtritio luctus. Vinū nāq̄ ad hylaritatem corporis: sz calor ad aīe letitiā exhibet. Illud calefacit corpus: sz vbū dei ad futurū seculū mentem. Sicut illi q ine briant vino: figūras z formas alteratas imaginant: ita z illi qui inebriant in spe z calefiunt: nec

tribulationē pcipiunt: nec aliqd seculare. Hec aūt ꝯtingunt sim plicioribus corde ⁊ feruētiorib⁹ spe: ⁊ alia filia post assiduā ope rationē ⁊ mundiciā: que oīa ꝓ parata sunt illis qui ambulant in semita mandatorū dei. Hec vtiqꝫ gustāt in principio vie pp fidē aīe sue. Oia.n.qcūqꝫ vult deus facit. Beati qui pcinxerūt lumbos suos ad mare tribula tionū in simplicitate inscrutabi li modo pp amorē dei: nec de derūt terga: qm̄ ad salutis por tum quācitius dirigent: ⁊ quie scent in tabernaculis eoꝝ q be ne laborauerunt: ⁊ ꝯsolabuntur a tribulationib⁹ suis: ⁊ exulta bunt in letitia cordis sui. Qui sub spe currunt: pp asperitatē vie nō reuertunt: nec expectant ad ingrendum de hoc: sꝫ p hoc mare trāseuntes ⁊ asperitatē vi dentes: deo grās referunt: qm̄ li berauit eos ab angustijs ⁊ ru pibus ⁊ hmōi asperitatib⁹: ne scientibus ipsis. Illi vo q mul tas cogitationes in mente re uoluunt: volentes esse nimium sapientes: q: exponunt se cogi tationum submersionib⁹: pre parant se pigritie: ⁊ puidere vo lentes materias nocumēti: plu res eoꝝ ante portas domorum suaꝝ sedentes sp inueniuntur. Piger transmissus ad viaꝫ di cit. Leo est in via ⁊ homicida in plateis: ⁊ iuxta illos dicētes. Filios gygantuꝫ vidimus: ⁊ era mus coraꝫ eis sicut locuste. Et sunt qui in tpe obitus sui inue niuntur in via: qui volunt sem per esse sapientes: sed ponē pn cipium oīno non valent. Idio ta vo natando mansmeat in pri mo calore. De corpore nullate nus curam gerens: nec cogitās in semetipso vtrum lucretur ali quid necne de sua negociatiōe. Non fiat tibi multitudo sapiē tie: lubricum aīe ⁊ laqueus an te faciē tuam: sꝫ in deo cōfisus: viriliter pone initium incedēdi per viā que sanguine plena est: ne sp videaris egenus ⁊ nudus scia dei. Timidus.n.⁊ qui ven tos prestolatur non seminabit. Melior est.n.mors pro deo: qꝫ vita cum verecundia ⁊ pigritia. Cum volueris incipere opus dei: paius cōde testm̄: tanqꝫ nō habens viuere in hac vita: ⁊ sicē ille qui se parauit ad mortem desperās de vita sua: donec ve niat ad tps termini sui. Et hoc in veritate hēas in mēte tua: ne ipediaris spe pn̄tis vite ad pu gnandum ⁊ vincendum. Naꝫ spes huius vite relaxat menteꝫ. Propter quod nihil excogites oīno: sed fidei da locum in mē te tua: ⁊ memorare dierum qui erunt post mortē tuaꝫ: ⁊ nunqꝫ laxatio supueniet tibi: iuxta sa pientem qui dicit: q mille anni huius seculi nō sunt dies vnus in seculo iustoꝝ. In fortitudine incipe omne bonuꝫ: nec in du plicitate

plicitate animi accedas ad deū nec hesites i corde tuo sup spe: ne labor tuus fiat inutilis et onerosa operatio laboris tui: sz crede in corde tuo qꝫ misericors ē dn̄s: et exquirētibus eū dat gratiam nō iuxta operationē nr̄az: sed fm promptitudinē et fidem aiarum nostrarum. Ait eniz. Fiat tibi sicut credidisti.

¶ De diuersitate operationuz spiritualium. Ser. 25.

Diuersitates aūt operationū sunt iste. Quidaz percutit verticem sui capitis tota die pro collectis horarum taliter agens. Alius genuflexionibus laborans: et sic pmanēs colligit numerum orationum suarū. Alius multitudine lachrymarum suarum supplet locū collectarum suarum: et ptentus est eis. Alius sollicitus est in meditatione intentiōis: et colligit regulā iniunctam sibi. Alius cruciat animā suaz in fame: vt etiā nequeat cōplere collectas. Alius in feruenti meditatione psalmorum permanens: collectā continuā facit ipsorū. Alius studet lectioni: et calefit cor eius. Alius surripit: diuinos scripturarum ꝯsiderans intellectus. Alius stupefactus ex admiratione versuuz: a silentio prepeditur: a ꝯsueta meditatione detentus. Alius gustans ex his oibus et saturatus: conuersus est retrorsum et remāsit inanis. Alius modicum ex his gustans solūmodo tumefactus errauit. Alius a multa infirmitate et debilitate ipeditus est obseruare regulam suā. Alius ꝯsuetudine alicuius ꝯcupiscētie occupatus: vel ambitionis: vel vaneglorie: vel cōgregationis: etiā ruit. Alius corruit et surrexit: nec conuertit terga sua vsqꝫ duz acceptit preciosissimā margaritā. Cum gaudio et promptitudine sp incipe opus dei: et si mundatus es a vitijs et hesitatione cordis: ipsemet deus ascēdere te facit ad virtutis sūmitatez: et auxiliatur tibi et prudentiorē te facit: et fm voluntatē suam mirabiliter pfectionem attingis: cui sit honor et gloria in secula seculorum amen.

¶ Per interrogationem et responsionem. Ser. 26.

Interrogatio.

Quo vinculo retinet cor: ne discurrat ad mala? R°. Sapientiam sequi semp et in doctrina vite studere. Aliud enim vinculū effrenationi mentis fortius non existit. Inter°. Vsquequo ē terminus itineris sapientiā insequentis: et in quo finitur doctrina eius? R°. Ita impossibile est cōprehendere in itinere terminuz istum: qꝫ etiam sancti quo ad pfectionē eius patiunt defectum. Itineris. n. sapientie nō est finis: qꝫ vsqꝫ adeo sublimatur: donec insecutor eam suuz vniat deo. Et hoc ē signuz

q eius ꝯsideratio est sine fine:q2 sapiētia est ipse deus. Inter°. Que est prima semita ⁊ initiuȝ que nos faciunt appropinqua re sapiētie? R°. Vt quis totis viribus sapientiā insequatur:⁊ ad insequendā eaȝ tota mēte se stinet:ita etiā vt cum expedierit: exuat ipsaȝ vitā ⁊ proijciat a se ipso:nec fiat negligēs pp amorē sui. Inter°. Quis est ille q̄ di gne noiatꝰ intelligēs? R°. Qui vere intellexit qꝫ sit terminꝰ hu ius vite. Ideȝ.n.potēs est pone re terminuȝ delictis suis. Que nāqꝫ scientia:quisue intellectus est maior isto:videlicet vt excogi tet qꝫ: q̄liter exire possit de hac vita cū incorruptione:non hñs membrū aliqꝺ a fetore ꝯcupi scentie infectū:vel aie maculam ab ipsius dulcedine sordescen tem? Homo.n.qui acuit intelle ctus suos vt ingrediatꝰ ad secre ta oiuȝ naturaꝝ:⁊ ditēꝰ in adin uentione ⁊ ꝯsideratione in om ni scia: ⁊ aia eius existit sordibꝰ peccati polluta: nec acqsiuit te stimoniū in spe aie sue:sꝫ putat bene ad portū ꝯfidentie pueni re:insipientiorē eo mundus nō habet. Nā vsqꝫ ad spem hmōi adduxerunt eū opera sua p in deficientē cursuȝ suuȝ. Inter°. Quis est fortis in veritate? R°. Qui ꝑsperatur in tribulationi bus tpalibus in qbus abscōdi ta est glia victorie sue: nec defi derat delectationē in qua abscō dita est vita ꝯfusionis:que cali cem luctus ꝓpinat sp inuenien tibus eaȝ. Inter°. Si leditꝰ in itinere quo itur ad deū:figꝫ de clinat a bonoꝝ operatione pp tentationes? R°. Nō decet ali quem appropinqre christo si ne tribulatione:nec sine ipsa cō seruatur iustitia cuiusqꝫ inalte rata:⁊ sigs exciderit opera que augēt eam:recidit ⁊ ꝯseruantia ipsaȝ:⁊ inuenitꝰ sicut thesaurus incustoditus:⁊ tanqꝫ athleta su is armis expoliatꝰ:qn circūdāt eum acies inimicoꝝ suorū:⁊ sicꝰ nauis non hñs apparatū suū: ⁊ tanqꝫ pomerū irrigatōis fon te priuatū. Inter°. Quis ē il luminatus in intellectibꝰ suis? R°. Quicūqꝫ puenit ad amari tudinē que est abscōsa in dul cedine mundi:⁊ ꝯtinuit os suuȝ ne de calice hoc gustaret:ac sem per scrutatꝰ de salute aie sue:nec cessat a cursu suo: donec dissol uatur a mūdo isto:claudit qꝫ hostia sensuum suoꝝ:ne subin tret vnqꝫ in ipo ꝯcupiscētia hu ius mundi:⁊ surripiat occultos thesauros eius. Inter°. Quid est mundus:⁊ quō cognoscamꝰ euȝ:⁊ in quo ledit diligētes eū? R°. Mundus meretrix ē: que ꝯsiderio pulchritudinis sue ad ꝯcupiscentiaȝ suā trahit viden tes eaȝ. Qui aūt particulariter amore suo detentus: ipm am plexatus fuerit: a manibꝰ eius non pōt euadere:donec spoliet

eum vita sua: et cū expoliauerit eum oibus: eijcit eum a domo sua: et in die obit⁹ sui hō cognoscit eum. Qñ vo laborat quia exire de mūdo h⁹: q̄diu absc̄o sus est in ipso: non pōt vidē cōnexiones eius: et sic non solū discipulos suos et filios et illos q colligant in ipso detinet mundus: sed et illos qui ꝓprium nō hñt. Religiosos quoqꝫ q eius vincula diripuerunt: et imunes facti sunt super eū: iam cepit q busdā modis in operibus suis venari: necnō etiam cōculcare. Inter⁹. Quid faciemus corpori: qñ circundat eū dolor et grauitas: q: collassatur cū eo volūtas prioris fortitudinis a desiderio boni? R⁹. Hoc fit multotiens pro eo q: medietas eoꝝ exiuit post deum: et reliq̄ medietas remansit in mundo: et corda ipsoꝝ non sunt ab his q̄ hic sunt separata: sꝫ diuisa sūt sua: et qñqꝫ respiciunt ante: retro vo qñqꝫ: et sicut ego puto illos qui taliter sunt diuisi et appropinquāt deo: sapiēs monet dicēs. Ne accedas ad deū in duplicitate cordis: sꝫ ad illū accede sic qui seminat et qui metit. Et dominus ad illos q renuntiāt imperfecte ac sunt diuisi: et redeūt mente retrorsuꝫ occasione timoris tribulationū: sciens q: nondum a se carnis desideriū abiecerunt: cū illud etiā abijcere voluit a mentibus eorūdem: dixit verbū determinatū. Quicūqꝫ vult post me venire: prius abneget semetipm et c̄. Et sicut ille qui paratus est ascēdere crucem: assumit in mente sua mortis intētionē: ac sic egreditur velut hō non cogitans hīc partes iterꝫ in hac vita: ita et qui perficē vult predicta. Nam crux est ad oēm tribulationē parata volūtas. Ideo cum dñs dicē voluit q̄re hoc eēt: ita dixit. Qui vult viuere in hoc mundo pdet seipsum a vera vita. Qui vo pdit seipm hic pp me: illic inueniet semetipm .i. qui transit p viā crucis et ponit gressus suos in ipa: et hēt iterūꝫ sollicitudinē de hac vita: perdit seipꝫ a spe pro q̄ vt sustineret tribulationes exuit: q: hmōi sollicitudo non pmittit eū appropinquare tribulationi que sustinet pro deo: sꝫ ꝓpter moram quaꝫ protrahit in eadē: trahit eum ipsa sollicitudo modicū et modicum: et educit eū a certamine vite beatitudinis: et augetur in ipso hec cogitatio: donec superet eū. Qui vo perdit aiam suam in mente sua pp me ac pp dilectionē meaꝫ: hic in vita eterna illesus et innocens custoditur. Hoc est .n. qui perdit aiam suaꝫ pp me: inueniet eam. Deinceps ergo prepara aiam tuam ad exterminationem ex hac vita totalem: et sicut repromisi tibi: dabo tibi vitam eternaꝫ: et in hac quoqꝫ vi-

ta ꝑ opere tuo cōplebo tibi re-promissionem meã: ⁊ certitudinem futuroꝝ bonoꝛum ostēdã. Tunc.n.inuenies vitã eternã: cum neglexeris istã. Cūq; itraueris in hmōi pꝛeparationē in seculum: tunc ꝯtēnentur in oculis tuis oīa que laboꝛiosa ⁊ tribulantia reputant. Nam cum mens ita fuerit pꝛeparata: non hēt certamen neq; tribulationē in tpe pīculi moꝛtis. Propter qꝺ pꝛo certo nisi homo habuerit vitam suã odio in hoc mundo pp affectum future vite: tribulationes sustinere nō potest. Int°. Quomodo resecat homo pꝛimã consuetudinē suã ⁊ assuescit seipṡ in vita religionis ⁊ egestatis? R°. Coꝛpus viuere sine necessitatibus suis non acquiescit: sed inquantū possibile est: mens seipsã continet a voluptatibus ⁊ laxatione: quãdiu ab ijs que laxationē operãtur longe consistit. Nam quando videt materias reꝝ voluptatis: excitatur in ea cōcupiscentia cum feruoꝛe: ꝑpter qꝺ saluatoꝛ sequenti eum spoliari mãdauit ⁊ exire de mundo: q꞉ pꝛius opꝫ hominē laxationis causas abijcere a seipso: ⁊ sic appꝛopinq̄re laboꝛi. Et ipse quoq; dn̄s quãdo incepit pugnare cuꝫ diabolo: ipsuꝫ in deserto siccissimo expugnauit. Et paulus ēt admonet tollentes chꝛisti crucem: exire de ciuitate dicens. Coegrediamur cum eo ⁊ assumamus opꝓbꝛiuꝫ eius: q꞉ chꝛistus extra ciuitatem passus est. Per segregationem quidē mundi ⁊ eoꝝ que sunt sua: cito qs tradit obliuioni pꝛimã consuetudinē suãꝫ nec laboꝛat in his tēpoꝛe multo. Per pꝛopinquitatē vo mūdi ⁊ rerum eius mens a foꝛtitudine sua quãtotius relaxat. Expedit ergo vt in hoc certamine viuat: vt sit in necessitate ⁊ inopia stat⁹ celle monachi: ⁊ vt sit cella eius vacua ⁊ ab omnibus ociosa que desiderium quietis mouent in ipso: q꞉ cū cause laxationis longe sunt ab hoīe: non periclitatur in duplici ꝑlio: videlicet in exterioꝛi ⁊ iterioꝛi. Nã qñ homo ē egēs necessaria vtilitate tabernaculi sui: tunc ⁊ vtilitas eius sit contemptibilis: nec in necessario tpe cum desiderio videt eam: ⁊ modico quodã facit coꝛpus eē contentū. Et illud etiam tanq̄ ꝯtemptibile videt: nec pp delectationē cibi attingit ei: sed vt nãm tm̄ sustentet ⁊ cōfoꝛtet. Occasiones.n.hmōi festinanter transferunt hoiem ad religionē sine tribulatione ac tristitia mentis. Expedit autē monacho nullatenus cōmisceri impugnãtibus eū: sed ab eoꝛūdeꝫ etiã aspectibus abstinere ⁊ elongare se a ꝓpinquitate eoꝛuꝫ. Et hoc dico non solū pꝛo vētre: sꝫ etiaꝫ pꝛo oībus in qbus exami natur ⁊ ꝓbatur monachoꝝ li-

bertas. Quando enim homo accedit ad deum: fedus init cum eo de his omnibus abstinere que sunt hec: non videre faciem mulieris: nec respicere formosorum aspectus: nec concupiscere quicquam vel epulari: ornatum vestibus non videre: non respicere hominum secularium dignitates: eorum verba nunquam audire: nec ea que sunt de eis: quia multas vires acquirunt vitia de propinquitate ipsorum laxantium athletam: et alterantium sapientiam et propositum eius. Et si aspectus bonorum mouent arbitrium habentis cellam: vt inclinetur ad operationem ipsorum. Manifestum est quod eorum contraria potentiam habent captiuandi animam a seipsa. Et si nihil plus fiat de his solitario: ad infestationem tamen preliorum inducunt illum. Unde vir quidam de religiosis certatoribus senibus videns quendam imberbem similem mulieribus: reputauit hoc nociuum menti atque damnosum in pugna sua. Quis est qui se possit in aliis gerere negligenter: postquam sanctus iste non acceptauit intrare vt salutaret fratrem? Decreuit enim prudenter ille senex: quia si cogitauero tantum hac nocte quod hic sit talis: fiet mihi iactura non parua. Propter quod dixit aliis. Ego quidem filii non timeo. Ueruntamen quare volo mihi inducere pugnam in vanum? Nam recordatio talium infructuosam facit menti turbationem. Ad vnumquodque membrum: si corporis habet pugnam homo: et debet custodire seipsum: et diminuere pugnam suam in ipsis: tanquam si appropinquassent. Quamquam homo sibi faciat violentiam ad bonum: periclitatur tamen videndo aliquid ex his atque concupiscendo. Medicinales herbe multe sunt in terra contecte. Et in estate propter estum nemo cognoscet eas: cum autem ex aqua fuerint humectate: ac perceperint virtutem aeris frigoris: tunc apparet quelibet illarum species: vbi fuerat in terra sepulta. Ita et homo quando est in gratia tranquillitatis et in feruore abstinentie: quiescit a multis vitiis: sed cum ad seculi res accedit: tunc videt quomodo quodlibet vitium excitatur: et subleuat caput suum: maxime cum odorauerit quietis odorem. Hec autem dixi. Nequis confidat in corpore suo quamdiu viuit: donec moriatur. Et vt ostendam quantum fuga recessusque longus a seculo in certamine iuuant. Queecunque ferunt nobis confusionem in recordatione sui: expedit nos timere: nec conculcare conscientiam et contemnere eam. In desertum tentemus ducere corpus: et faciamus quod patientiam acquiramus. Magis autem omnibus est: vt causas pugne longius prolongemus a nobis. Quamquam ex hoc corpus angustiam patiatur: quia

timor est ne cū superuenerit ne
cessitas: ruinam pp propinqta
tem incurrat. Int°. Quicūqȝ
abiecit a se tētationē: et intrauit
ad pugnam: qđ est initium eius
in pugna abstinentie: et vnde in
cipit pugna? R°. Illud notuȝ
est oibus q cuiuslibet certami
nis peccati et ɔcupiscentie initiū
est labor ieiunij: maxime pugnā
tium contra pctm̄ qđ intra nos
est. Signum quoqȝ odij cōtra
pctm̄ et concupiscentiā eius: ex
hoc apparet in certatorib⁹ inui
sibilis pugne huius: cū ieiunio
vigilie noctis cooperant. Qui
cūqȝ aūt per totā vitam suā so
cietatem huius cōiugij diligit:
hic fit castitatis amicus. Sicut
eniȝ quies ventris: initiū est om
nium maloꝝ et laxatio somni q̄
accendit luxurie ɔcupiscentiaȝ:
ita via dei sancta et ois virtutis
fundamentū: ieiuniū est ac vigi
lantia in seruitio dei: in crucifi
xione corporis per totā noctem
supra dulcedinem somni.

¶ De ieiunio. Ser. 27.

Ieiunium ꝓtectio est ois vir
tutis: et initium certaminis:
et corona ɔtinentiuȝ: et pulchri
tudo virginitatis et sanctitatis:
et splendor castitatis: et pncipiū
vie christianitatis: et mater oro
nis: et fons sapientie: et magna
grā tranquillitatis: que p̄cedit
oia bona. Sicut imitatur sanos
oculos desiderium lucis: ita se
quitur ieiuniuȝ qđ cum discre
tione fit desideriū orōnis. Cuȝ
enim qs ceperit ieiunare: ex hoc
ad desideriuȝ alloquendi deuȝ
puenire cupit in mēte sua. Ieiu
nans corpus: non expectat vt in
lecto suo dormiat tota nocte.
Cū sigillum ieiunij superponi
tur ori hois: mens eius in com
punctione meditatur: et cor ei⁹
producit orones et mestitia ia
cet in vultu eius: et praue cogita
tiones elongant ab ipso. Hyla
ritas non inuenit in oculis ei⁹:
et concupiscentiaꝝ et inaniū col
loquioꝝ est inimicus. Nunq̄ȝ
vidi aliquem ieiunantē cuȝ dis
cretione: a mala ɔcupiscentia re
dactū in seruitutē. Est eniȝ hec
magna domus ad oē bonum:
et qui negligit illud: amouet a se
oē bonum: qm̄ illud est māda
tum qđ ab initio fuit impositū
ad custodiā nostre nature: et in
de cecidit principiū nr̄e plasma
tionis. Verūtamen vnde est fa
cta exterminatio prima: inde cer
tatores veniunt ad dei timorē:
postq̄ȝ legem eius ceperint cu
stodire. Saluator etiaȝ qñ ap
paruit mundo apud iordanem
hinc icepit. Nā post baptismū
eduxit eum spūs in desertum: et
ieiunauit quadraginta diebus.
Silr et oēs qui exeunt post euȝ
et sequunt: super hoc fundamē
to ponunt initium pugne sue.
Armatura. n. est operata p de
um. Quis negligit illam et non
culpabitur? Et si is qui edidit

legem ieiunat: q̄ est ex obſuantibus legē: quē non oporteat ieiunare? Propter hoc vſq̧ tūc genus humanū victoriā ignorabat: nec diabolus fuit vnq̄ expertus ſuperationem ſuā per nſam nām. In hac armatura ab ipſo principio fuit formidoloſus: & dn̄s noſter ieſus chriſtus princeps & primogenitus victorie factus eſt: vt daret primā victorie coronā ſup caput nſe nature. Et diabolus qñ videt hāc armaturam apud aliquē hominem: ſtatim terret aduerſarius & tyrannus: & incontinenti venit ad recordationē ſuperationis ſue: quā a ſaluatore paſſus ē in deſerto: & virtus eius cōburitur in armatura nobis data a principe nſo. Que igitur arma ſūt his fortiora: ↄfortationē exhibentia cordi in pugna q̄ fit contra malignos ſpūs: ſicut experimentū factū a xp̄o? Nā quāto plus fatigatur & affligit corpus: tanto magis tpe quo circundat hoīem acies demonū: corripſius a ↄfidentia defenſat: & qui ieiunij armatura veſtit: omni tpe ē accenſus. Zelotes helias cum zelauit pro lege dei: in hac armatura vicit. Reduxit enim ad memoriā poſſeſſoris ſui mandata ſpūs ſancti. Mediatrix eſt ieiunatio veteris teſtamenti & grē date nobis a xp̄o. Qui negligit ieiuniū: apud cetera ↄpugnacula laſſus eſt & infirmus: & ſignū laſſationis aīe ſue demonſtrat & dat locum victorie impugnanti eum: q2 nudus aggreditur pugnā. Et manifeſtum eſt q̧ ſine victoria egreditur ab ea: q2 mēbra eius non ſunt induta feruore famis ieiunij. Item per ieiuniū hō inconcuſſus mēte ſeruat apud occurſus difficiliū vitiorum. Dicitur de multis martyribus: q̧ in die q̄ ↄſtolabantur recipere coronam martyrij: ſi ↄſciebant hoc ex reuelatione: vel ab aliquo amico ſuo: in illa nocte aliqd nō guſtabant: ſ; a ſero vſq̧ ad mane ſtabant vigilantes in orōne: glorificantes deū in pſalmis & hymnis & canticis ſpūalibus: & in leticia & exultatione expectabant horā illam. Sicut illi q ſunt ad nuptias preparati: pↄſtolantes occurrē gladio in ieiunio ſuo. Nos quoq̧ q ad inuiſibile martyrium vocati ſumus: ad recipiēdas ſanctificationis coronas vigilemus: nec in aliqua pte: vagatiōis ſignū nſis inimicis exhibeamus. Int°. Sunt quidā vel nulli hūtes hec opa: qui cogitationū pacem & quietē & trāquillitates nō ſentiant vitiorū? R°. O fratres vitia in aīa ſunt abſconſa: que nō corrigunt tantūmodo p labores corporales: nec etiā cogitationes arctantur per eos apud illos qui a ſenſibus ſp expergeſiunt: q2 labores huiuſmodi a ↄcupiſcētijs tuen-

tur homines:ne ab eis et demo
num turbatione vincantur: pa
cem vo et tranquillitatem anime
non impendunt. Sz tunc mem
bra que sunt intra mortificant:
et prestant cogitationum quietem:
cum solitudini coicamus. Nam
quousqz sensus exteriores cessa
uerint a turbatione: et permanse
rint in operatione per aliquod tps:
quousqz defecerint huiusmodi occur
sus hominum: et membra eius ces
sauerint a diffusione cogitatio
num: et ad se collegerit semetipsum:
non poterit cognoscere suam in
firmitatem. Quietudo. n. sic ait
btus Basilius. Initium est mun
ditie aie. Cum aut exteriora mem
bra cessauerint ab exteriori scis
mate et distractione: ad regionem
interiorem expgiscitur cor ad scru
tationem intentionum que intus in
aia sunt. Et si bene permanserit
in huiusmodi: incipiet ad munditiam
aie ambulare. Int°. Nunqd
non pot in conuersatione que est
extra hostium aia mundari? R°.
Arbor que quotidie irrigatur:
qn siccatur radix eius? et qn mi
nuitur vas qd quotidie recipit
incrementum? Et si munditia nihil
est aliud qz euitare conuersationem
illibertatis: et recedere a consuetu
dine eius: ille q actualiter in se
metipso vel in aliis p sensus in
nouat illibertatis commemoratio
nem eiusdem: qd est agnitio mali
tie: quo poterit aia ex hoc mun
dari: vel quo poterit cessare ab
impugnationibus exterioribus:
licet contempletur? Si eni quoti
die cor sordescat: qn mundabit
a sordibus? et vbi exteriorum af
fectui resistere nequit ho: quan
to minus pot cor mundare? Et
qui est in medio exercitus con
stitutus: et expectat quotidie fre
quentem belli nuntiationem au
dire: quo psumit pacisci in ani
ma sua? Uerumtamen cum ex hoc
elongatus fuerit: tunc primo mo
dicum quiescere poterit abintus:
qz quousqz fluuius superius ob
struatur: aque ipsius inferius mi
nime desiccant. Cum. n. aliquis
venit in quietudinem: tunc potest
aia discernere vitia et scrutari sa
pientiam que est in ea. Tunc enim
interior homo expergiscitur ad
opera spus: et de die in diem per
cipit sapientiam occultam: que flo
ret in aia sua. Et statim ad gra
tiam lachrymarum pertingit: que
sine violentia fiunt: et perducunt
ipm ad perfectionem dilectionis
dei. Int°. Que sunt certa ar
gumenta et signa appropinquan
tia incipienti videre fructum oc
cultum in aia sua? R°. Cum qs
promeruit gratiam lachrymarum
multarum: que sine violentia fiunt.
Nam sicut terminus posite sunt
lachryme inter corporalia et spi
ritualia: et inter vitiositatem et mun
ditiam. Quousqz non recipit ho
mo donum illud: adhuc in exte
riori hoie manet efficacia operis
sui: nec psensit adhuc efficaciam

occultoꝝ spiritualis hominis. Nā cum qs inceperit a corporalibus huiꝰ seculi quiescere: ꝛ infra hunc terminū qui est itra naturā visus fuerit trāseundo: statim ad hanc grām lachrymarū ptingit. Et sola prima occulta ꝯuersatione incipiunt lachryme iste que pducunt ipm ad pfectionē dilectionis dei. Et quāto magis pcedit illic: tāto plus ditatur in ipsa: donec bibat eas in cibo ꝛ potu suo pp multam pseuerantiā earūdem. Et hoc est signū certitudinis: qꝛ mēs recessit de mundo isto: ꝛ persensit mundū illuȝ spūalē. Quanto magis ꝟo quis appropinquat mente sua huic mundo: tanto plus de his lachrymis defectū incurrit: ꝛ cū mens eius fit oino in mundo isto: totalē defectum patiť hmōi lachrymarum. Et hoc est signum qꝛ quis in vitijs sit sepultus.

¶ De dīa lachrymaꝝ. ser. 28.

Lachrymaꝝ quedam sunt adurentes: ꝛ qdaȝ ipinguātes. Oēs autē lachryme que ex corde pcedunt pp peccata: desiccant corpus ꝛ adurunt multotiēs ipm. Cerebrum ēt sentit ipsaꝝ exitu lesionē. Et pᵒ qdeȝ ad hūc ordineȝ lachrymarū ex necessitate occurrit homo: ꝛ per eas ape. iť sibi hostiū intrandi ſm ordinem meliorem. Intᵒ. Qd̄ est gaudiuȝ in quo recipit homo misericordiaȝ? Rꝰ. De nāqꝫ sunt lachryme que ab intellectu pfluunt: q̄ corpus decorant pariter ꝛ impinguāt: ꝛ sine violentia p seipsas emanant: ꝛ aspectꝰ hois alterať: sic dť. Letificati corde facies viret. Intᵒ. Que est resurrectio aie quā dixit aplus. Si cōsurrexistis cum xpo ꝛc. Qd̄ dixit apls. Deus q dixit ex tenebris luceȝ irradiari: ipse illuxit in cordibꝰ nřis: resurrectionē verā vocās: ostēdit recessuȝ a vetustate videlȝ vt fiat hō novꝰ. Nihil hñs de veteri: sicut dť. Dabo eis cor nouuȝ ꝛ spm̄ nouuȝ. Tūc. n. figurať xps i nobis p spm̄ sapie ꝛ reuelationis agnitōis eiꝰ. Intᵒ. Quid ē breuiloquȝ? Rꝰ. Uirtꝰ opatōis solitudis. Solitudo sensus exteriores mortificat: ꝛ suscitat motꝰ iteriores: sȝ extrinseca ꝯuersatio ipoꝝ: ꝯria opať. Suscitat videlicet sensus exteriores ꝛ mortificat motꝰ iteriores. Intᵒ. Que ē cā visionū ꝛ reuelationū: qꝛ qdā vidēt: qdā ꝟo laborāt plus eis: ꝛ visio ñ opať i eis? Rꝰ. Istoꝝ cāe mlte sť. Quedā. n. ipaꝝ fiūt p dispēsatiōeȝ gra gñalis vtilitaťs: qdā ꝟo fiūt ad ꝯsolatiōeȝ ꝛ ꝯfortatiōeȝ ꝛ doctrinā. Et pᵒ qdā p misericordiā dei dispēsanť hec oia i hoibꝰ: ꝛ tribꝰ qꝫ modis ex maria pte: vľ i simplicioribꝰ q sūt absqꝫ malitia penitꝰ: vľ qbusdā pfecte scis: vľ hñtibꝰ celū ignitū dei: ꝛ de hᵒ seclo desꝑatis: q pfecte abrenūtiauerūt

⁊ a cohabitatione hoium recef serunt: ⁊ post deu3 nudi; egressi sunt: nullū a visibilibus auxiliū expectantes. Sup quos irruit formido pp solitudinē: vel circundat eos periculū mortis ex fame vel infirmitate: aut etiā ex aliquo incursu ⁊ tribulatione: ita vt q̄si appropinquēt desperationi. Consolationu3 ergo q̄ fiunt talibus: nec fiunt illis qui eos superant in labore: pma cā hec est. Quāto quis hēt consolatione3 humanā ab aliquo visibiliū: tanto sibi hmōi consolationes non fiunt: nisi p dispēsatione3 aliquā gra cōitatis. Nobis aūt sermo de solitarijs est: ⁊ testatur vnus de patribus q pro ipsa preces effudit ⁊ audiuit: sufficit tibi ꝯsolatio ⁊ colloquiu3 hoium. Et alius eodem modo cū esset in solitudie ⁊ viueret iuxta ꝯuersationem solitarioꝝ: epulabatur in omni hora gra ꝯsolationis. Cu3 aute3 appropinquasset mūdo: quesiuit ea3 iuxta ꝯsuetudinē: nec inuenit ⁊ supplicauit deo cā3 sibi significari: dicens. Nūquid dñe pp ecatu3 recessit a me gratia? Et responsu3 est ei. Non: sed qr deꝰ dispensat cū ijs qui in heremo commorantur: ⁊ eos hmōi ꝯsolationibus dignos facit. In decens est.n. quēq3 recipere diuinam ꝯsolationē: ⁊ ista3 nisi sit ob dispensationē aliquā predictoꝝ. Intᵒ. Est idem reuelatio ⁊ visio? Rᵒ. Non: imo differētia est. Reuelatio.n. multotiēs dicitur de dubijs: qr manifestatur occultū. Ois visioꝰ dicit reuelatio: s3 reuelatio non dī visio. Nam reuelatio ex maxima pte de cognitis ⁊ a mente gustatis accipitur. Uisio vo oimode fit quasi in imaginibꝰ ⁊ formis: sicut olim fiebat antiquis vel in somno ꝓfundo: vel vigilando: ⁊ aliquāto certius. Quandoq3 vo q̄si in fantasmate ⁊ quodāmodo obscure: pp qđ ⁊ ipse q videt: multotiēs ignorat: vtru3 vigilando videat: an etia3 dormiendo: aut per vocē: aut p susceptione3. Aūq3 vo formam aliquā videt: aliqn̄ maius: videlicet facie ad faciem. Et visio ⁊ collocutio: virtutes sunt facte dignis visibiles: que operantur reuelationes in desertioribꝰ locis ⁊ remotioribus ab hoibus. Hec igit̄ fiunt cu3 ex necessitate homo eget eis: si nō hēt aliā susceptionem vel ꝯsolationem ex labore suo. Reuelationes vo que sequunt̄ per munditiam ⁊ accepte sunt: perfectoꝝ solūmō ⁊ peritoꝝ existunt. Intᵒ. Si puenit aliqs ad munditia3 cordis: qđ est signu3 eius: ⁊ quō cognoscit hō ꝙ puenerit ad munditiam cor eius? Rᵒ. Cum videt quis oēs hoies esse bonos: nec apparet ei quisq3 imundus aut ꝯtaminatꝰ: tunc est vere mūdus corde. Quō.n. pficitur ver

dum apl̄i dicentis: reputa om-
nes hoīes p̄ciosiores ex cordis
sinceritate:nisi p̄ueniat qs ad id
qd̄ dicitur. Oculus bonus nō
videt mala? Int°. Quid est
mūditia:z quousq̄ est termin⁹
eius? R°. Mundicia est obli-
uio speciez scientie que sunt cō
tra nām:quas in mundo adin
uenit natura. Terminus autem
quo qs liberetur ab eis hic est:
vt redeat hō ad primā nature
sue simplicitatē z innocentiā:z
quasi puer fiat absq̄ puerili de
fectu. Int°. Decet aliquē ad
hunc ordinem peruenire? R°.
Sic:ecce abbas si sois sic perue
nit ad hanc mensurā:vt quere-
ret a discipulo suo si comedis-
set:an non. Et qdā alius de pa
tribus ad talē simplicitatē pue
rilem paulominus peruenit:vt
oiū que hic sunt esset oblitus:
z comedisset ante cōmunionē
nisi a discipulis suis impedire-
tur:z discipuli sui ducebant eū
ad cōmunionē quasi puerū.
Et in mundo qdem puer erat:
sed in aīa p̄fect⁹ erat apud deū.
Int°. Quā meditatiōē z exer
citium habere debet solitarius
in solitudie sua:ne studeat mēs
sua in cogitationib⁹ vanis? R°.
De meditatione z exercitio que
ris quō mortificatur homo in
cella sua? Nūquid homo pui-
gil z festinus quo ad aiam:eget
interrogatione q̄liter conuerse-
tur:dūmodo fit secum? Quid
aliud est meditatio monachi in
cella sua q̄ luctus? Nūquid a
luctu vacat ei ad aliam cogita-
tionē respicere? Que nā meditatio melior ista existit? Ipsa
nāq̄ sessio z solitudo monachi
similis est conuersantibus in se
pulchris:qui ab humano gau
dio distant. Docet eum q: luct⁹
est operatio eius:z ipsum ēt co-
gnomen nois sui ad hoc indu-
cit eum. Luctuosus etenim ap
pellaī.i.amarus corde. Et om-
nes quoq̄ sancti lugendo egres
si sunt de hac vita:z ex quo san
cti lugebant: z eorū oculi pleni
lachrymis semper erant:donec
egrederentur de vita ista: quis
non plorabit? Consolatio sane
monachi de planctu nascit. Et
si p̄fecti triumphatores hic plo
rauerunt: ille qui vulnerib⁹ est
replet⁹: quomodo sustinebit vt
a planctu quiescat? Qui mor-
tuum suū habet ante se positū:
eget doctrina: qua cogitatione
vtatur lachrymis? Anima tua
mortificata est in peccatis: z ia-
cet ante conspectū tuū:que me
lior est apud te q̄ sit totus mū
dus:z planctu non eget? Si ve
nerimus inquiete in solitudie:
poterimus in planctu manere:
propter qd̄ assidua mente dño
supplicemus vt nobis hoc lar-
giatur. Nā si gratiam hanc ob
tinuerimus:que ceteris donis ē
potior z suprema:ad munditiā
ingrediemur per ipsam:z cum

ingressi fuerimus ad eandē: nō auferet a nobis mundicia vsqȝ ad nr̄m exitū vite huius. Beati mūdo corde: q: non est tps in q̄ non pcipiant delectationē huiusmodi lachrymarū: ꝛ in ipsa sp dn̄ȝ ɔtēplent: ꝛ existentib⁹ ad huc lachrymis in oculis suis: p merent visiones reuelationū ei⁹ in excellentia suaꝝ orōnuȝ: nec est eis orō sine lachrymis. Et h⁹ est qd̄ dn̄s ait. Beati q lugent: qm̄ ipsi consolabunt. De luctu qppe venit hō ad munditiam aie: ppter qd̄ dicens dn̄s. Qm̄ ipsi ɔsolabunt: nō expressit qua ɔsolatione. Nā cuȝ monachus p lachrymas regionē trāsire p meruerit vitioruȝ: ꝛ puene. it ad campū munditie aie: tūc occurrit ei hmōi ɔsolatio que nō per transitur ab iis qui hic inuenit eam: ꝛ in ista occurrit hō ɔsolationi que hic nullatenus inueni tur: ꝛ tūc intelligit quā consolationē suscipit finis luctus: quaȝ de⁹ per mūditiā lugentib⁹ elargitur: q: indecēs est ɔtinue lugētem aliquē a vitiis molestari. Impossibilissimuȝ.n. est istud. Qd̄ si mentē lugentis ad tps: a vitioꝝ cōmemoratione ꝓfit lachryme alterare: quid dicemus de iis qui p experientiā habent die noctuqȝ hanc opationem? Auxilium nāqȝ qd̄ fit ex lachrymis nemo nouit: preter illos q huic operationi suas aias tradiderunt. Oēs sancti hanc itro ductionē affectant: ꝛ p lachrymas aperit hostiuȝ corā eis: vt ad regionē consolationis ingre diant: in qua regiōe vestigia dei per reuelationē imaginant.

¶ De ordine monastice cōuersationis ꝛ de constātia ꝛ dr̄ia: ꝛ qualiter virtutes nascuntur ad inuicem. Ser. 29.

Ex operatione violenta oritur calor sine mēsura: q in corde ignitur ex nouis cogitationib⁹ que de nouo supuenerūt mēti. Hec aūt operatio ꝛ custodia mentē acuunt ipsaꝝ feruore: ꝛ p̄stant ei visionē. Et hec visio parit feruentes cogitationes quas p̄dixi in ꝓfunditate visionis aie: que ɔtēplatio appellat. Hec aūt ɔtemplatio parit feruoreȝ. Et ex hoc feruore q fit ex grā ɔtēplationis deflux⁹ gignitur lachrymaꝝ. In pncipio q̄deȝ pars modica: sȝ multotiēs supuenient homini p diem. Et iteꝝ deficient. Et ex hoc prouenient eidē indeficientes lachryme: ꝛ recipit aia pacem cogitationuȝ: ꝛ ad mentis munditiaȝ exaltat. Per munditiā vo mē tis venit ad videndū secreta: q: mūditia est absconsa in pace q̄ pugnis successit. Post hec aūt ɔtingit mens ad videndū reuelationes ꝛ signa: sicut vidit Ezechiel ꝓpha qui designat tres ordines: per quos appropinquat aia deo. Initiuȝ āt hoꝝ oiuȝ ē bonuȝ ꝓpositū: erga deū ꝛ spe

tes incóuertibiles opez solitu- dinis: q̄ nascunť ex multa absti nentia ⁊ elógatione secularium. Nec est adeo necessariū species hoz opez per fingula recitare: qꝛ sunt oibus nota. Uerūtñ qꝛ indénis est occurrétibꝰ exposi- tio coꝛidez: quimmo vtilis esse poterit: ficut ego dico: ipsas ex- plicare non pigritabo: que sunt iste: fames: lectio: puigiles: totꝰ noctis vigilie iuxta posse vniuſ- cuiusqꝫ. Multitudo genuflexio- nū q̄ ad faciendū sunt necessa- rie in hoꝛis dici ⁊ in nocte mul- totiens. Fiant aūt ad minus tri ginta q̄libet vice: ⁊ adoꝛeť crux chꝛisti: ⁊ sic deinde recedat. Sūt etiā quidā qui addiderūt huic numero iuxta posse suuz. Alij in vna ofone faciunt p tres ho- ras: hñtes mentē puigilē absqꝫ violentia ⁊ elatione cogitatio- nū pſtrati in faciem. Et he due spēs manifestāt ⁊ exponūt mul titudinē diuitiaꝝ grē que cuili- bet hoi diuidiť fm merita sua. Quis vo sit modus alteriꝰ oꝛa tionis ⁊ pseuerantie in ipsa fine violentia: indignuz reputauimꝰ publicare: seu vbis lingue aut exaratione calami: eius oꝛdinez explicare: ne si lectoꝛ nō inueni- retur cópꝛehendere qđ legeret: existimaret inutilia esse q̄ scribe rentur: vel si iueniretur ea scire: paruipenderet vtiqꝫ illū q rerū oꝛdinē ignoꝛaret. Et sic ex hᵒ vl timo cótingeret vilipensio. Ex

pꝛecedenti vo derisio: ⁊ hoc mo do appareret barbarus in hu- iusmodi rebꝰ: iuxta verbū aplī qđ ait de pphetante. Quicūqꝫ igitur hoc adiscere cupit: p viā ambulet supꝛadictā: ⁊ opatio- nem mētisfaciat ꝯsonantē: ⁊ cuz in his pfectus fuerit: adiscet p semetipm. Dicitur enim. Sede in cella tua: ⁊ eadem omnia te docebit.

¶ De modo pugne cótra eos q ambulant arctam viā: q mū- dum superant. Ser. 30.

Habet eniz ꝯsuetudinē ad- uersarius nr̄ diabolus cō- tra descēdentes in hāc pugnaz acies igeniose diuidē fm figu- ras armoꝝ suoꝛum: ⁊ iuxta vul tuū suoꝝ aspectus modum pu gne sue mutare. In hos autē q sunt in pposito desides ⁊ in co gitationibꝰ infirmi respicit: ⁊ ab ipso pncipio vehemēter impu gnat eos: ⁊ excitat ꝯ eos tētatio nes firmas: vt illas faciat eos gustare ab ipo pncipio vie: ⁊ ex pma pugna: occupenť foꝛmidi ne: ⁊ videať eis via coꝝ aspera ⁊ difficilis: ⁊ dicāt. Si pnᵐ eiᵒ est ita difficile ⁊ durū: vsqꝫ ad finez eiᵒ qs poterit sustinē: vel obuia re certaminibꝰ mltis q̄ sūt in eiᵒ medio ꝯstituta? Et extunc stare vl in antea pcedē nequeūt: sed nec ad aliō aliqd respicē pp cuē tū sollicitudis circa hmōi: ⁊ de modico ad modicū ꝯ eos ꝯfin git diabolꝰ pugnā suā: vt vere

fugiant. Jmmo deus est qui p mittit eum vires assumere contra eos: pro eo in hesitatione et frigiditate ad certamen domini sunt ingressi. Dicitur. n. Maledictus homo qui opus dei facit negligenter: et prohibet manum suā a sanguine. Itē. Prope est dn̄s timentibus eū. Nam sine timore et frigiditate precipit deus obuiare diabolo: dicens. Jncipe destruere eū: et irrue contra eum ad pugnā: et cōplectere illi viriliter: et incipiam superponere timorē tuum super oēs inimicos tuos qui sub celo sunt. Si enī nō fueris mortuus morte carnali sponte p bonitate dei: inuitus a deo morieris spūaliter. Cū sit idem pars tui: ne difficile geras pro eo sponte recipere tpales passiones: et intrare ad gloriā. Nā si in pugna domini mortuus fueris tpaliter: ipse te dn̄s coronabit: et venerabilibus reliquijs tuis honorē martyrū exhibebit. Ideo sicut prediximus q in primordijs sunt negligentes et lassi: et conati non sunt tradere morti seipsos: ex hoc in omnibus pugnis inimici apparent imbecilles. Jmmo deus pmittit eos psequi et etiā impugnari: q2 non exgſierunt eū in veritate: sed q̄si tentantes et iniuriātes probauerunt pficere opus dei. Propter qd ipē etiā diabolus a principio cognouit eos et probauit cogitationes eo⁊ quales existunt. s. eo⁊ qui sunt formidolosi et diligentes se: ac poti⁹ parcentes corporibus suis. Propter qd velut in procella: persequitur eos: q2 virtutē spūalem quam ex cōsuetudine videt in sanctis: non videt in eis. Nam sm affectum hoīs circa deum et intentionis ppositum erga ipm: ita deus cooperat eidem: et prestat auxiliū et ostendit ei puidentiam suā. Diabolus. n. non pōt appropinquare homini: vel tentatiōes inferre: nisi se gesserit negligenter: vel pmiserit eū deus: vel nisi laxauerit seipsum in cogitationibus prauis: in vanitate vl' elatione: vel in cogitationib⁹ hesitatiōis: animiq duplicitatis. Tales qdem expetit diabolus ad tentandum. Nouitios vo et simplices et rudes non expetit a deo: sicut sanctos et magnos vt tentet eos: q2 nouit dn̄s nō pmittit eos incidere in manus eius (nouit enim nō sufficiunt ad tentationes) nisi vnā eām ex tentationibus hēant quas pdiximus: q2 tunc virtus dispensationis dei elongatur ab eis.

De modo secūdo pugnarum diaboli. Ser. 31.

Illis quos fortes et virtuosos videt diabolus: et mortem pro nihilo reputantes: et in magno ꝑdo egressos: et ad oēm tentationē et mortem deditos: et contēnentes vitā et mundum et corpus et oēs tentationes: nō oc

currit statiꝫ diabolus: neqꝫ ostē dit se multum eis: sꝫ retrahit se ipsum ⁊ dat eis locū: nec occur rit eis in primo impetu eoꝝ: sed neqꝫ cōponit acies ad ipugnan dum eos. Nouit. n. ꝙ oē feruē tius est in pugna principiū: etiā ꝙ in principio multū çeluꝫ ha bet athleta: ⁊ pugnatores çeluꝫ hn̄tes de facili non vincuntur. Hoc aūt non facit ex formidi ne diabolus: sꝫ a circundante fi deles ꝟtute terretur. Quādiu videt eos ita non audet attinge re eos: donec videat eos frigefa ctos a çelo suo: ⁊ proijciētes ar ma que sibi pparauerāt in mē tibus suis: in altercatione ꝟbo ruꝫ dei ⁊ cōmemoratione coo perationū auxiliantiuꝫ eis: ⁊ sic desidie ipsoꝝ tempus attendit. Cūqꝫ conuersi fuerint modicū a primis cogitationibus suis: ⁊ ipsi a semetipsis inceperūt inue nire adinuentiones superatiōis sue a blandimentis sapiētie sue que oriunꝫ in eis: tūc effodiunt foueaꝫ perditionis aiabus suis pp elationem cogitationū: que fiunt a pigritia per quā frigidi tas regnauit in ipsis: videlicet in mētibus ⁊ cordibus eorūdē. Hoc itaqꝫ diabolus non facit sponte qn̄ impeditur: ne offen dat vel impugnet eos: vel quasi parcēdo eis aut erubescēdo ab eis (pro nihilo enim hēt eos) sꝫ puto ꝙ virtus quedā circūdat eos: dum in feruore çeli se conti nent erga deum. Et illos simili ter qui pueriliter egrediunꝫ ⁊ si ne rōcinatione renuntiant: ⁊ spe rant: ⁊ credunt in deū: ⁊ ignorāt contra quē incūbit eis pugnaꝫ habere. Ideo expellit deus cru delitatem malignitatis ab eis: ne tangat eos. Refrenaꝫ eteniꝫ inimicus videns custodē eorū. Et dūmodo cās auxilij non ex cutiant a seipsis que sunt ofo: labor ⁊ humilitas: susceptor ⁊ auxiliator eoꝝ nunq̄ꝫ recedit ab ipsis. Prospice ac scribe hec in corde tuo: q2 dilectio delectatio nis ⁊ dilectio quietis est cū per missionis. Siqs aūt ab his for titer abstinens sustinuerit: a coo peratiōe dei nunq̄ꝫ derelinque tur: nec inimicus ipꝫ aggredi p mittetur. Qđ si semel pmissus fuerit aggredi eū ad disciplinā: virtus tn̄ sancta seqtur eū ⁊ con tinet ipm̄: nec timet tentationes demonū: q2 ꝯfortaꝫ ab eadem virtute illosqꝫ ꝯtēnit. Hec eteniꝫ diuina virtus instruit homineꝫ quēadmodum ille qui aliqueꝫ puerū paruum instruit ad na tandū: qui cuꝫ incipit summer gi: subleuat: q2 super manibus sui doctoris natat. Et qn̄ puer incipit ex imbecillitate sūmergi: ductor proclamat ⁊ ꝯfortat euꝫ dicens. Noli timere: ego te susti neo. Et sicut mater instruit filiū ambulare: ⁊ elongat seipsaꝫ ab eo ⁊ prouocat ipm̄. Et qn̄ ipse veniendo ad eaꝫ incipit tremere

propter molliciem pedū ⁊ de-
bet cadere: currit inf eius ⁊ por
tat eū in vlnis suis: sic ⁊ gra dei
portat ⁊ instruit hoies qui pure
ac simpliciter semetipsos in sui
plasmatoris manibus tradide-
runt: ⁊ illos q toto corde renun
tiauerunt mūdo: ⁊ abierūt post
eum. Tu aūt homo post deuz
egressus: in oi tpe recordare pn
cipij pugne tue. Et primi çeli q
affuit in principio itineris tui: ⁊
feruentiū cogitationū cum qui
b⁹ egressus fuisti de domo tua:
⁊ ad operationē pugne: te indu
xisti: ⁊ examina quotidie taliter
temetipm: vt non refrigescat fer
uor aie tue in aliquo armorum
qbus indutus es. Et çelo q in
te ab initio est accensus. s. in pn
cipio pugne tue: ⁊ infra exerci-
tum: vocem tuā semp exalta: ⁊
filios dextere tue videlicet cogi-
tationes ꝑprias corrobora ⁊ cō
forta: ⁊ ostende alijs. i. aduerse
parti qr peruigil es. Et si in pri
mordijs vides impetuz tētatio
nis pterrentem te: ne lasseris: qr
forsitan expedit tibi. Non eniz
permittit gratis saluator tuus
aliquē appropinquare tibi: ni-
si per dispensationē aliquaz in
ijs que tibi expediunt ministrā
do. Sed ne ostēdas desidiam a
pncipio: ne lassatus in paruis:
inueniaris vltra: ꝙ superuenienti
bus tibi tribulationib⁹ possis
obstare. s. fame infirmitate ⁊ ter
ribilibus fantasmatibus ⁊ etiaz
alijs. Ne conuertas in tentatio-
nez principiū certaminis tui: qr
tibi auxiliuz contra aduersariū
subministrat. Ne te inimic⁹ tu-
us inueniat sicut putat: sed de-
precare deum incessanter: ⁊ plo
ra coram gra eius ⁊ luge: ⁊ insta
quousqꝫ tibi auxiliū destinaue-
rit. Nam si semel videris iuxta
te illum qui saluū te fecit ab ini-
mico tibi aduersante: nunquaz
vinceris.

¶ De modo tertio pugnarum diaboli. Ser. 32.

Cum igitur post oīa predi-
cta inuaserit diabolus ali
quem: nec potuerit ꝯtra eum in
pugna: immo ꝯtra ꝯfortantem
⁊ auxiliantē ei: per quez homo
extollit supra ipm ⁊ assumit ab
eo virtutē ⁊ patientiam: vt pin
gue corpus ⁊ materiale vincat
incorporeū ⁊ spūale: quādo vi
det inimicus oēm hāc virtutez
quā recipit homo a deo: ⁊ exte-
riores sensus ei⁹ a visibilibus ⁊
audibilibus insuperatos: ⁊ co-
gitationes ipsius ⁊ blandimen
tis ⁊ suasionibus suis nō relaxa
tas: tunc deceptor cupit quere-
re modū aliquē quo ab eo fa-
ciat recedere angelū qui auxilia
tur eidē: vt inueniat sine auxilio
⁊ moueat in ipso cogitatiōes su
perbie ad putandū ꝙ a ꝓpria
virtute sit tota hec fortitudo: ⁊
ipse sibi has diuitias acqsiuit: ⁊
per virtutē suam sibimet ab ad
uersario ⁊ homicida precaue-
rit:

rit: q̄nq̄ʒ putet q̄ inimicuʒ ex accidēti deuicit: aliq̄n v̄o ex im becillitate inimici. Et taceo de alijs modis ꝛ cogitationibus blasphemie: q̄bus incidit aīa in timorē ob solā recordationem ipsoꝝ. Aliq̄n etiā in forma diuinaꝝ reuelationū errorē suuʒ in mediū refert: ꝛ sibi reᷤ in somnis ei⁹ ostēdit: ꝛ iteꝝ vigilando transformat in angeluʒ lucis: ꝛ oia facit vt ad ꝯsentienduʒ sibi possit hoieʒ inclinare: q̄ten⁹ tradatur in manus eius. Si v̄o retinuerit cogitationes suas in stabilitate sua sapiens hō: quinimmo retinuerit memoriā cooperātis sibi: ꝛ extulerit in celū oculum mētis sue ne videat q̄ murmurat h⁹ in ipso: studet iteꝝ inimic⁹ modos alios machinari.

¶ De modo quarto pugnarū diaboli. Ser. 33.

Hec tandē solum inimico remansit: q̄n affinitatē habet natura cum ipso: ꝛ expectat spūaliter facere hois exterminationem in ipso. Quid auteʒ est illud? Impugnare hoieʒ in naturalibus suis. Excecatur enim mēs athlete multotiēs ab aspectu ꝛ propinq̄tate materialium reꝝ: ꝛ de facili superat in pugna cū appropinq̄uerit eis: ꝛ plus etiā multo cū inuente fuerint ante oculos suos. Scientia nāq̄ʒ ꝛ experimento vtitur hoc artificio crudelis diabolus: pp experientiaʒ: videlicet quā in multis exercuit pugnatorib⁹ robustis ꝛ virtuosis incadētib⁹ in eisdē. Et hoc q̄dem ingenio se facit. Nam licet nequiuerit inducere hoiem actualiter operari pp stabilitatē solitudinis sue: ac ꝓpter abstinentiā habitatiōis ab occasionibus causaꝝ. Laborat tn̄ fantasmatib⁹ imaginari mētes eoꝝ ꝛ conformare in eis fallacia fantasmata in imagine veritatis: vt veniat saltē ad concupiscentiā eorūdem p̄unit⁹ operans ꝛ motus excitās in eisdem ad cogitandū prauas cogitationes: ꝛ ad ꝯsentiendū in eis: ꝛ cōstituendū se reos: vt eoꝝ auxilia tor recedat ab eis. Nouit.n.q2 victoria hois ꝛ sup̄atio eius ꝛ thesaurus ꝛ suspitio: ꝛ oīa que religiosi sunt: in mēte ꝑsistunt: ꝛ in breui nutu fit: vt aīus ei⁹ tn̄ modo moueat: ꝛ ab altitudine illa descēdat in terrā: ꝛ arbitrio monstret impetū nutus esse cōsensum: sicut ꝯtigit multis sanctoꝝ in fantasmatibus pulchritudinis mulieꝝ. Multotiēs āt ꝛ ad illos qui ꝓpinqui erāt mūdo: q̄n ab vno miliari: vel duobus: vel vnius diete spatio: ipsas mulieres veraciter cōuertit ad...ci. Distantib⁹ v̄o a mundo q̄bus hoc facere nequiuit in fantasmatibus ostendit mulierū pulchritudinē: q̄nq̄ʒ in ornatu vestium ꝛ impudico aspectu ꝛ aliq̄n in specie nude mulieris superauit eos. Per hec eniʒ ꝛ

huiusmodi quosdam in ipsa re superauit. Alij vero in fantasmatibus sic illusi sunt pp imbecillitatem cogitationum suarum: vt in profundum desperationis iciderint: et in seculum declinauerint: et a spe celestium exciderint anime sue. Alij quoque fortiores eis et illuminati a gratia eius fantasmata superauerunt: et delectationes corporis conculcauerunt: et inuenti sunt in diuina charitate probati. Plures autem auri fantasmata rerumque preciosarum: et thesauros occultos fecit imaginari: aut quod aliquando ipsa eadem in veritate monstrauit: vt per huiusmodi fantasmata diuersa: posset eorum aliquem a cursu suo forsitan impedire: et decipere ipsum per vnum aliquem de la quies et rebus suis. Sed domine domine ne inducas nos in tentationem huiusmodi: qui nosti nostram infirmitatem: a quibus pugnis illi qui fortes et exercitati sunt: vix exeunt triumphantes. In his etenim omnibus permittitur temptator diabolus impugnare sanctos tentando eos: vt examinetur in eis charitas christi per temptationes huiusmodi. Si per abstinentiam rerum et egestatem ac recessum quoque a seculo amici dei existunt: et permanent in charitate dei: et si veraciter deum diligunt: quamque huiusmodi rebus appropinquauerint: laborant contemnere et despicere eas pro charitate dei: nec superantur ab eis: neque commutant charitatem dei adulati ab eis. Sic enim tentantur non ob hoc tantum vt cognoscantur a deo: sed etiam ipsi a diabolo: quia desiderat multum tentare et examinare omnes sanctos in eisdem: et expetit a deo tentare illos: sicut et iustum iob postulauit. Et quanto modica permissio fit a deo: appropinquat eis diabolus secundum qualitatem et quantitatem virtutis eorum qui tentantur ab ipso: et impugnat eos iniquus diabolus iuxta desiderium suum. Et ex hoc probantur qui sunt veri et firmi in charitate dei. Et si hec omnia contempserint: et quasi nihil reputauerint ea in conspectu oculorum suorum respectu charitatis dei: humiliando seipsos semper illi qui cooperatur eis: et in omnibus est cum victorie sue: attribuendo gloriam ei: et tradendo seipsos quando impugnantur in manus eius dicentes: tu es fortis domine: et tua est pugna: pugna et vince pro nobis in ipsa: tunc isti sicut aurum in fornace probantur. Qui vero imbecilles sunt: dum examinantur in huiusmodi tentationibus: cadunt vt quisque uilie dantes locum aduersario suo: et pp desidiam animi sui exeunt condemnati: quia non promeruerunt virtutem recipere quam in se sancti habebant operantem. Omnis virtus que cooperatur nobiscum: vinci non potest. Omnipotens est enim deus et fortior omnibus: et omni tempore triumphator in mortali corpore: quando

descendit in pugna. Si vo succumbunt: manifestū est q̄ sine ipso vincuntur. Et hi sunt qui proprio arbitrio illuz exuunt a seipsis ꝑpter igratitudinē suā: q2 non fuerunt digni v̄tute que protegit triūphātes. quinimmo speciali etiam v̄tute quā habere ꝯsueuerant tēporibus vehemētium pugnarū suarū, se sentiunt vacuatos. Quō autē hoc sentiunt? Vident ruinā suā dulcem pre oculis suis: ⁊ q̄ difficile sit eis sustinere asperitatē pugne inimici: quā vincebāt olim pure cum zelo ex impetu naturalis motus quē habebāt tēpore illo cum acuto feruore. ⁊ euz nunc in a ia sua nequeunt inuenire. Et illi qdem qui in ꝑmordijs suis desides sunt ⁊ lassi: nō solū ex his pugnis ⁊ his similibus: sed ex sonitu folioꝝ arboꝝ pertimescūt: ⁊ etiaz ꝯturbanť. ⁊ a parua necessitate que ꝯtingit eis a fame ⁊ īfirmitate breui vincuntur: ⁊ abnegāt ⁊ cōuertunť retrorsuz. Illi vo qui veri sunt ⁊ ꝓbati non de herbis aut oleribus satiant: nec etiam acceptāt ante ꝯstitutā horā comestionis aliquid edere. q̄q̄ in siccarum herbaꝝ radicibus vitā ducant. quinimmo dormiūt in terra. licet corporis fessitate premanť. Caligāt quoq3 ipsoꝝ oculi ob nimiā euacuationē corporis. ⁊ q̄uis ꝑpter necessitatē appropīquauerint exire de corpore: nec sic tn̄ porrigunt manum ad succūbenduz ⁊ cadendū ob cōstantiā arbitrij sui. Affectāt eni ⁊ desiderāt inferre sibi violentiā pro charitate diuina ⁊ laborare pro virtute potius eligūt: q̄3 habere tēporalē vitam ⁊ omnē quietē eius. Cūq3 superuenerint eis tētationes que in ipsis perficiunť ex laboꝝ anxietate que fit eis: non hesitāt in charitate dei. sed quousq3 de hac vita deficiant: prompti sunt ad suscipiendum viriliter incursus: ⁊ non recedunt.

¶ De ijs que prosunt homini ad appropinquādū deo in corde suo. ⁊ que ē causa appropinquantis auxilij. ⁊ que sunt illa que ducunt ad humilitatem.

Sermo. 34.

b Eatus homo qui scit īfirmitatē suā: q2 hec scientia initiū sibi fit ⁊ etiā fundamētū. Cum enim didicerit aliqs ⁊ in veritate ꝑsenserit suā infirmitatem: tunc cōpescit aiam suaz a laxatione que denigrāt scientiā. ⁊ thesaurizat custodiā sibiipsi. Nemo aūt potest percipere suā infirmitatē: nisi tētari modicuz permittať in ijs que siue aiam opprimunt siue corpus. Tunc enim cōparationē faciēs infirmitatis sue ad auxiliū dei eius magnitudinē scire pōt. ⁊ idē cū perspexerit ad oia artificia sua: vz. ad custodiā suā: abstinētiaz: ꝓtectionē ⁊ circōmunitionē aie

sue: per que sperat ꝯfidentiam inuenire: nec inuenit portãtia si bi trãquillitatẽ ꝓpter timorez: percipiat ⁊ cognoscat ex eo ꝙ ti mor cordis sui designat ⁊ mani festat ꝙ egeat vtiqꝫ auxilio ali cuius. Cor enim testat̃ interius ex timore quẽ ꝑducit ab intus. demonstrãs ꝙ defectũ alicuius patiat̃. ⁊ ob hoc cũ ꝯfidẽtia ne quęat habitare. Et qm̃ auxiliũ dei est qd̃ saluare põt: quando scit aliquis ꝙ egeat auxilio dei: orõnes multiplicat. ⁊ q̃to ma gis auget eas: tãto plus cor ei⁹ humiliat̃. Nullus enim agens ⁊ postulãs: põt non humiliari. Cor enim ꝯtritũz ⁊ humiliatũ deus nõ spernit. Igit̃ quousqꝫ humiliet̃ cor: ab elationib⁹ ces sare nõ põt: q: humilitas colli git cor. Cũ aũt humiliatus fue rit homo: statim circũdat eum misericordia. ⁊ diuinuz auxiliũ. Tunc eni sentit cor: q: inuenit vir tutẽ ꝯfidẽtie que mouet̃ in ipo. Quãdo vo percipit homo di uinũ auxiliũ: ꝙ adsit auxilium prestãs ei: statiꝫ fide replet̃ ⁊ in telligit ex hoc ꝙ oratio refugiũ est auxilij: ⁊ fons salutis. ⁊ the saurus confidentie: ⁊ lumen ijs qui in tenebris sunt: ⁊ portus li berans a tẽpestate: ⁊ cõfortatio infirmorꝫ: ⁊ ꝓtectio tentatorꝫ: ⁊ auxiliũ in egritudinis violẽtia: ⁊ clipeus liberationis in prelio. ⁊ sagitta acuta cõtra inimicos. Et simpliciter dico: per orõnez hꝫ iudiciũ tota multitudo bo norꝫ. Et ideo epulat̃ hõ in ora tione bone fidei: ⁊ cor eius deco ratur ex ꝯfidentia: ⁊ nullatenus in ꝑori cecitate ac nuda oris lo cutione morat̃. Sed cũ hec tali ter percipit: tunc possidet orõnẽ in aĩa sua sicut thesauruz. ⁊ pre multa letitia formas orõnis in voces gratiarꝫ cõmutat. Et hic est sermo quẽ dixit ille qui cuili bet rerũ formã ꝓpriam diffini uit: qm̃ oratio gaudiũ est grarũ referẽs actiones: hanc orõnem exponens que perficit̃ in sciẽtia dei. i. que destinat̃ a deo: qm̃ ex tunc in labore non orat hõ nec in erũna: sicut fit in ceteris oro nibus que fiunt priusq̃ꝫ gratia ista pcipiatur. sed cum gaudio cordis ⁊ admiratione ꝑducit re gratiabiles motus ꝯtinue cum genuflexionibus taciturnis. Et pre multitudine motus eius ad sciẽtiã: ⁊ admirationis ⁊ stup e factiõis ad grãs dei: subito exal tans vocẽ suã: laudans ⁊ glori ficãs deũ grãs refert: ⁊ orãs stu pefactus nimiũ: nõ mouet lin guã. Quicũqꝫ igit̃ puenit huc usqꝫ in ṽitate: sed nõ in fama s mate: ⁊ posuit hic signacula m ta: ⁊ multas agnouit orõnes pp multã ꝓbationẽ ipsi⁹: hic nouit q: nõ est ꝯtrium id qd̃ dico. Igi tur cesset de cetero talis cogita re vana: ⁊ maneat in deo per cõ tinuã orõnẽ pauidus ⁊ timẽs: ne priuetur multitudine auxilij

dei. Hec omnia nascuntur homini a recognitione infirmitatis sue. Nā ex multo affectu ei⁹ ad diuinū auxiliū appropinq̄t deo pmanēs in orone. Et quāto magis appropinq̄t deo: tanto magis attingit ei deus p carismata sua: nec aufert ab eo grām: pp multā humilitatē: q: sicut illa vidua clamat indesinēter ad iudicē ab aduersario vindicari. Ob hoc enī misericors dñs quasi ptinet ab eo grās: vt hoc sibi mā fiat appropinquādi eidē. τ ppter necessitatē suā pmaneat apud eū a quo vtilia pducunt: qui quasdā in qbusdam petitiones suas ei exhibet festināter: illas dico sine quibus saluari non pōt: ptinet vo quasdam ab eo: τ in qbusdā rebus inimici adustiones excutit τ expellit ab ipso. in qbusdā vo tētari pmittit. vt illud sibi causa fiat appropinquandi deo sicut pdixi: vt experiētiā habeat tentationū, τ castiget. Et hic est sermo scripture: q dñs reliqt gentes multas ne disperderet eas: nec tradidit eas in manus iesu filij naue: vt castigaret in eis filios israel. τ adisceret bellum. Justus aūt non recognoscēs ppriā infirmitatē: i arido loco res suas habet: nec recessit a lapsu neq3 a corrūpēte leone. s. demone superbie. Et ite3 quicūq3 ignorat infirmitatē suā: deficit ab humilitate. qui vo deficit ab ea: deficiens est etiā a pfectione. τ qui deficiēs est ab ea: timidus est sp q: ciuitas eius non est fundata super colūnas ferreas neq3 sup liminaria erea idest humilitat. Humilitatē aūt acqrere nemo potest: nisi per modos suos per quos fit ptritio cordis. τ cogitationes elationis cōtēnunt. Ob hoc enim multotiēs videt inimicus vestigia causaꝝ ad hominē inclinandum. Nam sine humilitate opus homis perfici nequit: q: nullatenus est appositū in stramēto libertatis sue: spiritussancti sigillū. immo seruus adhuc existit: τ opus eius nondū est a timore sublatum. sicut nec qs corrigit opus suū sine humilitate: neq3 castigatur nisi per tētationes: ac sine castigatione humilitatē nō cōprehēdit. Propter hoc dimittit de⁹ causas humilitatis sanctis τ cōtritiōis cordis ac laboriose orationis. τ multotiēs pterret eos per passiones nature τ lapsus prauaꝝ τ execrabiliū cogitationū. τ multotiēs p iniurias τ inhumana vba. aliqn̄ per egritudines τ corporales ifirmitates: τ qn̄q3 p paupertatē τ vsus necessarij egestatē. aliqn̄ p timorē duri doloris ac drelictionē. nec nō τ pugnā diaboli manifestā. p que oia timorē eis icutere cōsueuit. τ aliqn̄ per materias terribiles τ diuersas. Et hec omnia quidem fiunt: vt habeant

materias humiliationis: et eis ne
gligentie somnolentia nõ contin
gat vel ex rebus in qbus visus
est athleta infirmari: vel etiã ex
timore futuro vtpote: necessario.
Tentationes vtiles sunt hoib⁹.
Hoc igit non dico q decet ho
minẽ in turpibus sponte laxari
vt fiat ei humilitatis occasio in
recordatione ipsorum: neq vt festi
net intrare ad alias tentatiões:
sz qz decet eum dñi in bono la
borat: omni tpe vigilare et cogi
tare qm creatus est: et ob hoc ẽt
est caducus. Quilibet aũt crea
tus eget virtute ac ptectione di
uina: et ois qui eget protectione
alterius: nãlem infirmitatẽ ostẽ
dit. Ois vo qui suam infirmi
tatez cognoscit: necessario eget
humiliari ad impetrandũ vtili
tatem suã ab illo qui ei potens
est sbuenire. Et si nouisset a pn
cipio et vidisset infirmitatẽ suã:
negligens non fuisset: nec obdor
misset vt traderet in manus tri
bulantiũ eum: et expergefaceret
ipsum. Unde decet ambulantẽ
in via dei: gratias agere sibi in
omnibus superuenientibus si
bi: et culpare et conuitiari animã
suaz: et cognoscere q nequaquã
fuisset permissus a procurato
re nisi per negligentiã: vt exper
gefieret: vel per elationẽ. Nec ti
meat ex hoc: nec retrocedat: nec
seipsuz excuset: ne duplicetur si
bi malum: qz non est apud pro
ducentem iustitiã deum iniqui
tas: quod absit.

¶ De sermonibus sacre pagi
ne ad penitentiaz incitantibus:
qui propter infirmitates homi
num dicti sunt ne perderentur
a deo viuo. Ser. 35.

F Ortitudinem quã patres
posuerunt in scripturis et
virtutẽ apostolorum et pphe
tarum de penitentia que in eis
est: non oportet nos excipere ad
auxilium peccandi: et destruere
intransgressibiles terminos dei:
qui ab antiquis diebus per os
omniũ sanctorum in omnib⁹ scri
pturis et legitimis institutioni
bus ad resecationẽ peccati sunt
in virtute dñi constituti. Ut eni
spez penitentie haberem⁹: adin
uenit surripere a sensualitate dis
persionis timorẽ: ad quem per
ueniens homo: peccat irreueren
ter. Ecce enim diffiniuit de⁹ om
nimode timorẽ in omnib⁹ scri
pturis: et ostendit odiosum sibi
esse peccatũ. Qua igitur de cau
sa summersa ẽ generatio in die
bus noe per diluuium? Nõne
per luxuriã: cũ exarserũt in pul
chritudine filiarum cayn? Non
erat temporibus illis auaritia:
neq idolatria: neq bella: neq
veneficia. Quare ciuitates so
domorũ et terre: igne combuste
sunt? Nonne pro eo q tradide
runt membra sua cõcupiscẽtie
et immunditie: ita q occupauit
oẽs illos voluptas eorum: ad om
nes execrandas irritationis co

rum operationes? Nōne p fornicationem vnius hois: ceciderunt ad mortē vno ictu viginti quinq3 milia de filijs israel primogeniti dei? Cur autē eiectus est a deo Sanson gygas: q fuit deo ab vtero segregatus et sanctificatus: et anteq3 nasceret: ab angelo nuntiatus: sicut et sanct9 ioannes zacharie: necnō factus est dignus multa virtute ac pdigijs multis? Nōne q2 polluit membra sua sancta per copulā meretricis? Hac enī3 de cā elongatus est ab eo deus: et ip3 suis tradidit inimicis. Dauid quoq3 qui erat fm cor dei: qui etiā pp virtutes suas factus est dignus de semine suo proferre promissionē patrum: et de eo christus illuxit in salute3 totius mundi: nōne per vnius mulieris adulterium cruciatus est? Quā cito vidit oculus pulchritudinē ei9: et in aiam sagittam excepit. Ob hoc enim excitauit ei deus bellu3 de domo sua: et qui de lumbis eius erat: persecutus est eū: et hunc postq3 penituit multitudine lachrymaru3: et lachrymis stratū suum rigauit: et maxime vbi deus ait illi per propheta3 sibi fore dimissu3 peccatū. Volo recordari et aliorum quorū dam qui hos precesserūt. Qua enī3 de causa superuenit ira domini et mors: heli sacerdoti iusto seni: qui p triginta annos sacerdotio deseruiuit? Nōne pp iniquitatē filiorum suo3 ophni et finees? Neq3 ipse deligt: neq3 illi ex arbitrio eius: s3 pro eo q non hēbat zelum exigendi vindictam domini ab eisdē. Ut ergo nō existimet aliquis in illos tm̄ exercere dominū iram sua3 qui viuūt in iniquitatibus omnibus diebus vite sue: ecce propter irrationabile delictū etiam in suis spālibus sacerdotibus et iudicibus et principibus et sanctificatis sibi hoibus: qbus miraculorum suo3 operationem cōmisit: ostensum est q nullatenus parcit alicui puaricāti edicta sua: sic scriptū est in ezechiele: dic homini cui mandaui depredari hierlem visibili gladio: incipe ab altari meo: ne miserearis senis neq3 iuuenis: vt ostēderet q speciales et dilecti eius sūt qui in timore et veneratione ambulant corā eo: et qui faciunt voluntate3 eius: et sancti eius sunt in operatione virtuosa et pscientia munda. Igitur qui deprauant vias domini: et ipse depraua uat eos: et deijcit a facie sua: et gratiā suam aufert ab eis. Cur enim sententia contra balthasar subito prodijt: et sicut in forma manus percussit eum? Nonne q2 presumpsit contra intangibilia vasa oblationis que rapuit a hierusalem: et in ipsis bibit ipse et meretrices eius? Ita et illi q obtulerūt domino mēbra sua: et in illis iterū presumūt in ope

rationibus mundi huius inui-
sibili plaga pdenf. Ergo ne ex-
pectatione penitētie ꝛ audacia
data nobis a sacra pagina: ꝯtē-
namus eloquia dei ꝛ cōmina-
tiones: ꝛ exacerbemus eū opeꝝ
irrationabilitate nostroꝝ. ꝛ pol
luam⁹ mēbra nostra que semel
obtulimus ad seruiendu₃ deo.
Ecce. n. sanctificati sumus ipsi.
sicut helias ꝛ heliseus ꝛ filij ꝓ-
phetaꝝ ꝛ reliqui sanctoꝝ ꝛ vir-
ginū. qui magna miracula ope
rati sunt. ꝛ facie ad faciē loque
bantur deo. ꝛ sicut illi qui ve-
nerunt post ipsos. vꝫ. ioannes
virgo. sanctus petrus. ꝛ residuū
collegiū euangelistaꝝ ꝛ predica
torū noui testamēti: qui seipsos
obtulerunt dño. ꝛ ab ipso mi-
steria receperunt. quida₃ ab ore
ipsius: ꝛ alij per reuelationē: ꝛ
facti sunt dei mediatores ꝛ ho-
minum: ꝛ per totum orbem re-
gni predicatores eterni.

¶ In quo seruatur pulchritu
do monastice conuersationis. ꝛ
que est forma monastice glorifi-
cationis. Ser. 36.

Decet monachū esse for-
mam humilitatis in oi-
bus rebus suis videntib⁹. vt ex
multis virtutibus eius fulgen-
tibus sicut radij: ꝓspicientes ini
mici veritatis: ꝛ inuiti ꝯfiteātur
ꝙ sit christianis spes certa salu
tis. ꝛ tanꝗ ad refugiu₃ vndiqꝫ
ꝯcurrant ad eum. ꝛ cornu eccle
sie exaltet ꝯtra inimicos suos. ꝛ
multi moueantur ad virtutis ce-
lū: ꝛ recedāt a seculo. ipseqꝫ fiat
venerabilis ex pulchritudine cō
uersationis sue. Conuersatio
etenim monastica glia est eccle-
sie iesu christi. Decet itaqꝫ mo-
nachū habere pulchros gestus
ex omni parte sui preter visibi-
lium certissimā priuationē reꝝ:
omnimodū carnis ꝯtemptu₃.
altum ieiuniū: ꝯstantiā in quie-
tudine: tēperantiā sensuū: visus
custodiā: oīumqꝫ vitioꝝ: in re-
bus huius seculi abstinētiā. bre
uitatē in verbis: in mulierū re-
cordatione mundītiā: cū discre
tione simplicitatē: scire ꝙ hec vi
ta supflua sit ꝛ inanis: ꝛ ꝙ ꝓpe
est illa spiritualis ꝛ vera. non li-
gare seipsu₃ amicitijs ꝛ vnioni
alicuius hoīu₃. habere locū ha
bitationis trāquillū: fugere ho
mines: indesinēter pmanere in
orōnibus: nō habere ambitio-
nem: nec gaudere exenijs: nō li-
gare seip̄m huic vite: tētationes
viriliter sustinere: alterari a mū-
danis affectibus. ꝛ iterrogatio-
nē ipsaꝝ reru₃ ꝯtinue vitare. ac
meditari in regione veritatis. ha-
bere vultū pallidū ꝛ rugosum:
lachrymari die ac nocte. ꝛ plus
his oībus custodire castitatē. eē
mundū ab ingluuie vētris: ꝛ a
paruis ēt ꝛ a magnis. He sunt
virtutes monachi sub compen
dio dicte: que sibi testimonium
perhibent de omnimoda mor-
tificatione sua in mūdo ꝛ ꝓpin

quitate eius ad deũ. Decet igit nos de his curã gerere semper. Quod si quis dixerit: que necessitas fuit exprimere singula: et nõ dicere ea gñaliter et breuiter dicam. Hoc necessario factũ est: vt quãdo quesierit vnũ ex premissis in aĩa sua ille qui studet pro vita sua: et inuenerit quod egeat vno istorum: cognoscat exinde defectũ suũ in omni virtute. et erit sibi ordo iste in parte recordationis. Cũ autẽ acquisierit prefata oĩa in seipso: tunc et reliquorum scientiã que nõ expressim⁹ largietur eidẽ: et erit oib⁹ materia glorificationis dei: et exinde preparabit aĩe sue locũ quietis priusquam egrediatur de vita ista.

¶ De alteratione et conuersatione in via dei ambulantium. Sermo. 37.

Quotiensque venit in vnũ cum mente sua: vt conuertatur in solitudine: conformet seipm operationi: et secundum ordinẽ solitudinis deducat residuũ dierũ suorum. Cum autẽ contigerit tibi: sicut moris est in ordine solitudinis a diuina grã constitui te: vt interius a tenebris aĩa confundetur: et sicut solares radij velati super terrã a caligine nubiũ priueris ad modicũ tempus consolatione spirituali: necnon et lumen gratie confundatur interius propter obũbrantẽ vitiorum nubẽ: ac tibi modicum virtus letificans subtrahatur: et obũbret mentẽ inconsueta caligo: ne turberis in aĩa: nec ad ignorantiã manuũ extẽdas: sed sustine patienter. et lege in libris patrũ. et infer tibi violẽtiam ad orandum. et prestolare auxiliũ. et veniet tibi te ignorãte. Nam sicut reuelatur facies terre per radios solares ab obscuritate aeris occupãte: ita potẽs est oratio soluere et ãnihilare ab aĩa nubila vitiorum. et irradiare mentẽ lumine letitie et consolationis: quod gignere consueuit in cogitatiõibus nostris. et maxime cũ habuerit pabulum a pagina sacra. et cum habuerit vigilantiam que mẽtẽ illuminat et illustrat. Cõtinua enim lectio in scripturis sanctorum replet animam incomprehensibili admiratione ac letificatione diuina.

¶ De solitarijs qñ incipiũt percipere vbi peruenerint in operib⁹ suis in infinito mari solitudinis: et qñ possunt modicum sperare quod labores sui fructus sibi dare ceperint. Ser. 38.

Dico tibi rẽ quã sicut mi nimã nõ contẽnas: nec hesites ceteris verbis meis: quia veraces sunt qui mihi eadẽ tradiderunt. Si suspẽderis teipsum a palpebris: ne putes quousque perueneris ad lachrymas: quod peruenerìs ad aliqd in continentia conuersatiõis tue. Hucusque eteñi mundo seruierunt occulta tua. idest stas in habitudine mũdanorum, et opus dei per exterio

rem hominē operaris. Naʒ interior adhuc in fructuosus existit. pro eo ꝙ non peruenit fructus eius ad lachrymas. Cūq3 ad regionē ipsarum pueneris: tūc scito ꝙ egressa est mens tua de carcere huius mundi. ⁊ posuit pedem suum in itinere noui hoīs. ⁊ cepit odorare aerē seculi mirabilis atq3 noui: ⁊ tūc incipit effundere lachrymas: quia incipit dolor exitus pueri spiritalis. Naʒ gratia que cōmunis est omniū traducit̃ ad aiam: vt pariat diuinaʒ formam secreto ad futuri seculi claritatē. Cūq3 tēpus partus accedit: statiʒ moueri mens incipit in quibusdaʒ que inde sunt: sicut spiramē qđ attrahit infans intra mēbra in quibus nutritur. Et quoniā sustinet qđ de ꝯsuetudine sibi nō est: subito icipit moueri corpus ad planctū mixtum dulcedine mellis. ⁊ quanto magis infans nutritur interius: tāto plus augmētum fit lachrymaruʒ. Hic auteʒ ordo lachrymarū quem dixi non est ille qui solitarijs ex incitatione cōtingit: q̄ illa consolatio que de tēpore fit ad tempus: vbiq3 fit in solitudine commoranti cum deo. ⁊ aliquādo existenti in contēplatione mentis. quādoq3 in sermonib⁹ scripturarum. aliquādo in occursu orationuʒ. sed de ordine isto dico qui adest indefinenter lachrymanti nocte dieq3. Quicūq3 aūt pro certo veritatē formarum istarū inuenerit. in solitudine ipsaʒ inuenit. Fiunt aūt oculi ei⁹ ad instar fontis aquarum vsq3 biēnium vel vltra. postea aūt ingredit̃ ad pacem cogitationuʒ: ⁊ sic ingredit̃ ad illam quietē de qua dixit beatus paulus: sicut pticulariter capit natura. A pacifica quoq3 quiete incipit mens cōtemplari misteria. ⁊ tunc spiritussanctus incipit ei reuelare celestia. ⁊ deus habitat in ipso. ⁊ fructus spiritus excitatur in eo. ⁊ ex hoc sentit alterationē: que in oium innouationē debet excipere natura interiorem. Obscure quodāmodo ⁊ sicut in enigmate scripsi hec ad recordationē nostram ⁊ omnium ad quos occurrit hec scriptura ſm ꝙ cōprehendi a contemplatione scripturaꝝ ⁊ veracibus oribus ⁊ modicuʒ ab experientia. vt fiat mihi auxilium per oratiōes eoꝝ qui⁹ exinde fuerint vtilitatē adeptī: q̄ non modicum laborēʒ in his impendi. Audi etiaʒ qđ debeo tibi nunc dicere. qđ ab ore didici non fallace. Cum ingressus fueris ad regionē pacis cogitationū: tunc a te multitudo lachrymarū auferet̃. ⁊ postea ꝑuenient lachryme in mensura ꝑuenienti. Hec est pro certo veritas in breui loquio. sicut ⁊ ab ecclesia creditur generali. Non decet seruuʒ d ei qui depauperatus est a mūda

nis: et exuit acqsitiones suimet. pro eo quod non puenit ad cōprehensionē veritatis: ex hoc itinere cessare ab inqsitione. et frigefieri a calore qui nascitur a desiderio diuinorum et scrutatione secretorum dei. per quā formā contingit mentem corrumpi in cōmemoratione vitiorum.

¶ De tribus ordinibus in quibus pficit hō. Ser. 39.

Tres sunt ordines in qb9 pficit homo: nouitiorum: mediorum: et pfectorum. Qui est ergo in primo ordine: qūqz intentio ei9 ad bonū tendat: motus tñ sue mentis in viuis est. medius vero qui est inter passibilitatē et impassibilitatē: et cogitationes tā dextre q̄z sinistre equaliter mouent in ipso: non cessat oino pducere lumen et tenebras. sicut iaz dictum est. Si vero cessauerit modicum ab assidua lectione diuinarum scripturarū: ac desierit accēdi ab imaginatione formarum veritatis et a posse suo: quo ad exteriorē custodiā ex qua fit interior custodia et sufficiēs operatio: ad vitia distrahētur. Nō si nutrierit naturalē calorē suū in his que dixi: nec dimiserit inquisitionē et scrutationē et affectum eorum de longe: q̄uis nō viderit ea: sed ex nutu diuinarum scripturarū nutriat cogitatiōes suas et ptineat: ne declinet ad sinistram: nec recipiat semen aliquod diabolicū sub specie veritatis: custodiat quoqz aiaz suā cum desiderio in deo cū oratione laboriosa et patiētia. ipse prestabit ei petitionē suaz. et aperiet ei hostiū suū. et maxime pro humilitate ipsi9. Secreta quippe humilib9 reuelant. Si vero mortuus fuerit in huiusmodi spe: et nunq̄ viderit terrā illā de prope: puto quod hereditas eius erit cum iustis antiquis qui ad pfectionē venire sperabāt. nec viderunt: iuxta vbum apli: qz in spe operati sunt oibus diebus vite sue. et dormierūt. Quid aūt dicemus si nō puenerit hō: vt intret terrā repromissiōis que est figura pfectionis. i. cōprehensio veritatis manifesta: iuxta mensuram nālis virtutis? Nunqd phibetur. ppter hoc et ab istorum vt maneat in extremo ordine: cuius omne ppositū ad sinistra declinat: et pro eo quod nō comprehendit omnem veritatē: nunqd pmanet in formidine primi ordinis: qui nec nouit hec nec desiderat: nec puenit eum exaltari ad mediā viam quā dixi? Nō enim vidit eā nisi tanq̄ per speculum. sed sperauit de longe. et ppter hanc spem positus est cū patrib9 suis. et nō fuit factus dignus hac pfecta gratia: sed qz semp eloquebat eādem et eam reducebat ad mētem: et qz mouebat in desiderio eius inquantum poterat dum vixisset et cogitationes resecabat noxias: coe

tius repletū hac spe exijt a mū do. Nam omne qđ hꝫ humili tatē: decoꝝ videt: qꝛ incorporeū mētis exercitiū circa desideriuꝫ qđ dirigit ex ꝯsideratione diui narum scripturarū: aiam inte rius corā malignis cogitationi bus circūuallat. ꝛ ꝯseruat ani mū in recordatiōe futuroꝝ bo noꝝ: ne laxet mens in negligen tia sua ad cōmemoratione se cularium reruꝫ: qꝛ ex his frige fiunt calores motuuꝫ eius: ꝛ ad concupiscentiam cadit.

¶ De formis spei in deū: ꝛ qui sperāt bene ꝛ qui isipiēter ꝛ si ne intellectu. Ser. 40.

Fit spes in deo per fidem pcordialē. ꝛ que bona est cū discretiōe ꝛ scia fit. Fit quoqꝫ alia puersa: ex iniquita te ꝯstans. que fallax est. Homo qui penit⁹ nō curat de reb⁹ tē poralibus: sed ꝯmēdat setpsuꝫ deo die noctuqꝫ: nec est sollicit⁹ de re aliqua tēporali ꝑpter stu dium qđ gerit circa virtutes: et oēm curā suā possidet in diui nis: ꝛ ꝑpter hoc negligit parare sibi cibos ꝛ indumēta ꝛ ꝑpara tionē loci habitationis ꝛ cetera cūcta: hic bene ꝛ magistraliter sperat in deo ꝙ ipse sibi debeat necessaria preparare. Et hec est vere prudētissima spes ꝛ vera. Iustū est etenim talē sperare in deo. qm̄ seruus ei⁹ existit: ꝛ stu diose incūbit operi eius absqꝫ omni negligētia. que ab aliqua causa ꝯtingit. Naꝫ huic dignū est a deo fieri ꝑuidentiā: qꝛ ser uauit mandatū eius quo dixit. querite primū regnū dei ꝛ iusti tiam eius: ꝛ hec oia adijcientur vobis. Cū aūt sic disponitur mūdus tanqꝫ seruus qs omnia ꝑparabit: ꝛ tanqꝫ dn̄is indubi tanter obediet verbis nostris: ꝛ nostris volūtatibus nō resistet. Ne igitur hic cesset de statu suo ꝯtinuo corā deo: non tradat se ipsuꝫ ad curandū de necessaria vtilitate corporis: nec de quoqꝫ alio curet: nisi tm̄ ociosus fieri pp timorē dei ab hmōi sollici tudine magna ꝛ parua. que spe ctat ad volūtatē. Obtinebit ve rumtm̄ hec oia mirabiliter. nec curans de eis: nec laborans in ipsis. Hō quippe qui cor suuꝫ sepultuꝫ hꝫ penit⁹ in terrenis: ꝛ sꝑ terrā comedit cū serpēte: ꝛ in nullo studet placere deo: sed in oibus corporalib⁹ distract⁹ et dissolutus existit: ꝛ ociosus ab omni ṽtute pp assiduuꝫ collo quiū ꝛ luxuriationis occasiōes quasdā ꝑponit: hic pp desidiā ꝛ ociū excidit iā a bono: ꝛ ꝯtin git vt cū artat ab aliqua necessi tate vel morte: seu tribulat a fru ctificatione suaꝝ iniquitatū: di cat: sperabo in deo: ꝛ ipse me fa ciet absqꝫ sollicitudine ꝛ auxiliū mihi ꝑstabit. Insipiēs vsqꝫ mō nō fuisti recordat⁹ dei. imo in iuriabaris ei pnicie tuoꝝ opeꝝ: ꝛ per te blasphemabat a genti

bus nomē suū: sicut scriptū est. ꝛ nūc psumis ore pleno dicere: in ipso spabo: ꝛ ipse auxiliabit mihi ꝛ sollicit⁹ erit de me? Bñ eni dictū est a deo: tales cōfundēdo per pphām dicēté. Quotidie exqrūt me: ꝛ volūt adiscere vias meas: ꝛ sić aliq facientes iustitiā: ꝛ iustificatōes dei sui nō relinquētes: querūt a me iudiciū ꝛ iustitiā. De talib⁹. n. est insipiēs: qui nec etiā mēte sit primus deo: s; cū a tribulationib⁹ circundat: extēdit manus suas psidēter ad deu;. Hic itaq; necesse h; cauteriari multotiēs: vt disciplinet hincinde: q: non h; opus dignū vt cōfidat in deo. Nā pp prauas opationes ꝛ negligētiā suā in ijs que puenūt disciplina fit dignus. de⁹ vō pp misericordiā suā patiēter sustinet eū. Ne decipiat ḡ talis seipsum ꝛ obliuiscat ordinis puersatōis sue: ac dicat se psidē de deo (disciplinabit enim: q: opera fidei nusq̄ h;) nō extēdat in ocio pedes suos: ꝛ dicat: credo in deū: q̄ dabit mihi necessaria tanq̄ in dei opib⁹ puersanti: nec insipiēs pijciat semetip; in puteu; in mēte nō hñs deū: ꝛ dicat: spe rabo in dño nunc tande; post ruinā: ꝛ eruet me. Noli errare o insipiēs: q: labor ꝛ sudor qui p deo fiūt in agricultura sua: spe; que in ipso gerit antecedūt. Si credis in deū: bene facis: sed fides eget etiā opib⁹: ꝛ spes que habet de deo: similiter eget afflictionib⁹ ad vtutes. Credis q̄ deus pvideat creaturis suis: ꝛ sit in omnibus potens: sed fidē tuā sequat pueniens opatio: ꝛ tunc exaudiet te. Noli tenere vi ctu; in pugno tuo. videlicet sine operibus solam fidem.

❡ Itē de pvidētia dei. Ser. 41

Multotiens quis ignorans ambulat per viā habentē fera; malignā: vel homicidas vel aliqd cōsilē. ꝛ hec cōmunis est pvidētia dei. vt eruat de huiusmodi incursu vel prepediat impetū itineris per aliquas causas quousq; pertrāseat fera maligna: vel occurrat ei aliquis: vt ab itinere auertat eundē. Item aliqñ serpens neq̄ inuenitur latens in via ꝛ latēs: ꝛ deus nolēs hoie; exponere tētationi huic: facit serpētē subito sibilare ꝛ ab ipso loco recedere: vel serpere cora; eo: vt ipse vidēs illū: caueat sibi ꝛ eruat ab eo: q̄uis hic idignus sit pp occulta peccata sua que solus ipse nouit. Eruit aūt ip; deus pp misericordiā suā. Et ptingit iterū cadere domū ꝛ labi fundit⁹ a loco suo: ꝛ cū qdā inueniant ibi sedere: mādat deus misericorditer angelo: q̄ eā detineat: ne labat quousq; surgāt ꝛ inde recedant: vel per quasdā causas educit eos. vt nullus inueniatur sub ea. Statim autem ptranseuntib⁹ illis: labi pmittit eādē: q̄ si ptigerit aliquē occu-

parti:ɔſeruari facit illeſum. quo
niaʒ vult ex hoc fieri manifeſtā
magnitudineʒ ſue virtutis. Hec
igitur ⁊ huiuſmodi cōmunes
⁊ gn̄ales prouidētie dei ſunt. ⁊
iuſtus iſeparabiliter habʒ eas.
Ceteris hoībus cum diſcretio-
ne mādauit deꝰ diſponere que
ſpectāt ad eos. ⁊ tēperare ſcien-
tiam ꝓuidentie dei. ſʒ iuſtus hu
iuſmodi ſciētia nō eget pro diſ-
poſitione ſuoꝝ operū. qꝛ iā ac-
quiſiuit pro hac ſciētia fidē per
quā deponet oēm elationē ex-
tollentē ſe ɔtra ſcientiā dei. ⁊ de
nllo ſupradictoꝝ timebit. Scri
ptum eſt eniʒ ꝙ iuſtus ſicut leo
ɔfidit in oībus preſumēs per fi
dem, non quaſi tentādo deum.
ſed ſecurus de ipſo tanꝙ̄ arma
tus quis: ⁊ indutus ſpiritu ſan
cti virtute. ⁊ quāto magis aſſi-
duam hʒ cuʒ deo ſollicitudinē.
tāto plus ⁊ deus dicet de ipſo.
Cuʒ ipſo ſum in tribulatione:
eripiā eum ⁊ glorificabo eū ⁊c̄.
Qui vo laſſus eſt ⁊ piger i ope
re ſuo. hanc ſpeʒ habere nō po
teſt. ſed qui manet cōtinue cum
deo in oībus, ⁊ appropinquat
ei operū decore ſuoꝝ. ⁊ extendit
affectū cordis ſui ad gratiā eiꝰ
indefinēter. ſicut dixit beatꝰ da
uid Defecerunt oculi mei dum
ſpero in deo meo.

¶ De renunciatione mundi ⁊
abſtinētia ſummitatis circa ho
mines. Ser. 42.

Quam dilexerimus a mūdo
fugere ac peregrinari a mundo
nō: nihil ita ſeparat nos a mun
do: nec mortificat noſtra carna-
lia: ⁊ viuificat ſpūalia: ſicut luctꝰ
⁊ labor cū diſcretione precordia
li. Facies verecūdi imitatur hu
militateʒ dilecti. Nihil ſic nos
facit in ſeculo ɔuerſari ⁊ ebrijs
⁊ luxurioſis qui ſunt in eo: ⁊ ni-
hil ſic nos ſeparat a theſauris
ſapiētie ac ſciētie ſecretoꝝ dei. ſi
cut riſus. Hic eſt ad inuētio for
nicationis. Et qm̄ percepi pħiā
tuam amice: rogo te in charita
te: vt caueas tibi ab amicoꝝ in-
curſu. ne verboꝝ effrenatiōe fri
gefacias aiam tuā a calore cha
ritatis chriſti: qui pro te fel gu-
ſtauit in ligno crucis. ⁊ loco il-
lius dulcis meditationis ⁊ ſecu
ritatis ad eum repleaꝛ multoꝝ
fantaſmatū obſcuritate: te vigi-
lante. te vo dormiēte irrationa
bilibus ſomnijs occupeꝛ: quo-
rum fetorē ſancti angeli ſuſtine
re nō poſſunt: ⁊ ſic fias alijs lu-
dibriuʒ, ⁊ ſtimulus tibiipſi. Cō
pelle temetipſuʒ vt imiteris hu
militatē chriſti: vt ignis fortius
accendaꝛ qui eſt in te inſpiratus
ab ipſo. in quo eradicātur oēs
huius ſeculi motus: qui interfi-
ciunt nouū hoiem. ⁊ polluunt
atria dn̄i ſancti ⁊ fortis. Dico
ego ɔfidens ſm beatū paulūʒ.
ꝙ tēplum dei ſumus. Mūde-
mus ergo tēplum eius, ſicut ⁊
ipſe mūdus eſt, vt habitare cō-
cupiſcat in ipſo. Sāctificemus

illud. sicut ille sanctus est. orne-
mus illud cunctis operibus bo
nis et preciosis. fumigemus illud
thimiamate: in quo quiescit vo
luntas eius. i. precordiali et mun
da oratione que propter secula-
rium comunionem acquiri non
potest: et sic vtique obumbrabit aie
nubes glorie dei. et fulgebit splen
dor maiestatis eius in corde ipsi-
us. et replebuntur gaudio et letitia
omnes habitatores tabernaculi
dei. Effrontes vero et inuerecundi
deficient in flamma spiritussancti.
Impropera tibi o frater semper
dicens. O aia misera dissolutio
tua a corpore appropinquat.
qualiter delectaris in his que
debes hodie derelinquere: et quo-
rum aspectu priuaberis in eter
num? Attende que sunt ante te.
et cogita que operata es qualia
sunt. et cum quibus conuersata es
omnibus diebus vite tue. seu quis
laborem operationis tue recepit.
et quem in pugna tua letificasti. vt
exeat in occursu tuo tempore exi-
tus tui. quem etiam delectasti in
cursu tuo. vt in portu eius quie
scas. cuius gratia laborando te
afflixisti. vt peruenias ad eum cum
gaudio: quem acquisisti pro ami
co in futuro. vt in egressu tuo ex-
cipiat te. in quo agro operata
es: et quis debet tibi mercedem
soluere in occasu solis recessus
tui. tu suscitare a teipsa o aia. et
vide ad quam terram est portio
tua. quod si pertransisti agrum fructi-
ficantem amaritudinem cultoribus
suis: clama et vocifera in gemitu
et anxietate que super sacrificia
et holocausta placant dominum deum
tuum. Producat os tuum dolo
rosas voces quibus sancti angeli
delectantur. tinge genas tuas la
chrymis. vt super te spiritussan
ctus requiescat. et abluat te a sor
dibus malitie tue. fac tibi propi-
tium per lachrymas dominum. vt ad
te veniat. inuoca mariam et mar-
tham. vt luctuosas voces te do
ceant. Clama ad dominum et dic.
Domine qui super lazarum plo
rasti: et super eum compassionis
lachrymas effudisti: suscipe la-
chrymas amaritudinis mee. et
passionibus tuis passiones meas
sana. vulneribus tuis vulnera
mea medere. sanguine tuo san-
guinem meum emunda. et contem-
pera corpori meo viuifici corpo
ris tui odorem. Fel quo ab inimi
cis potatus es. dulcem reddat aiam
meam ab amaritudine quam mihi
inimicus aduersarius propina
uit. Corpus tuum quod in ligno
crucis extensum est: extollat ad te
mentem meam que a demonibus
inferius tracta est. Caput tuum
quod in crucis patibulo reclinasti:
erigat caput meum ab inimicis
chollaphizatum. Confixe clauis
sanctissime manus tue subleuent
me ad te de confusione perditio-
nis: sicut os tuum sanctissimum re-
promisit. Facies tua que ala-
pas recepit et consputationes a

maledictis: clarificet facies mea in iniquitatibus sordidatā. Via tua quā tradidisti patri tuo existens in cruce: deducat me ad te in gratia tua. Non habeo cor dolens ad requirendū te. non habeo penitētiam neq3 cōpunctionem. que reducūt filios ad suā hereditatē. Non habeo dn̄e lachrymas deprecabiles. Obtenebratus est in secularibus animus meus. nec pōt ad te respicere in dolore. Aruit cor meum a multitudine tentationum. nec potest calefieri lachrymis tue dilectionis. Sed o iesu christe thesaure bonorum: tribue mihi penitentiam perfectā cor dolens. vt exeam pleno animo ad requirēdum te. Nam sine te omni bono aliena bor. Da mihi ō christe gratiā tuam. pater qui te produxit de sinu suo eternaliter sine tēpore: innouet in me lumen imaginis tue. Dereliq̄ te: nō me derelinquas. Exiui ad te. exi ad requirendū me. et introduc in pascua tua. et connumera me ouibus electis ouilis tui. et nutrias me cum eis in pratis diuinorum secretorum tuorum. quorum est habitaculū cor mūdatum. et ipso videt splēdor reuelationū tuarum. que sunt consolatio et refrigeriū eorum qui laborauerunt pro te in tribulationibus et omnimodis afflictionibus. quibus digni constituamur gratia et pietate saluatoris nostri nūc et in futuro seculo amē.

¶ Quō vtile sit solitarijs ocium solitudinis: et dānosus igressus et egressus. ¶ Ser. 43.

Homo m̄re sollicitudinis mitis et quietus esse nō potest. q2 necessarie cause rerū in quibus studet: cōpellunt eū inuitum et renitētem in ipsis moueri et dispergūt trāquillitatē et quietudinē eius. Decet ergo monachum in opposito vultus dei statuere semetipsum. et ad deum extēdere visum sui. si mentem suam vere vult custodire. ac prauos motus qui in ipsa serpunt emundare et adiscere cū cogitationum trāquillitate vt discernat ingredientia et egrediētia. q2 multe occupationes in argumētum laxatiōis monachi sunt circa operationē mādatorum christi. et manifestatio suorum defectuū in diuinis. Nisi sis sine sollicitudine lumen in aīa tua nō queras. neq3 tranquillitatē aut quietudinem in laxatione sensuum. vel vbicūq3 manet occupatio rerū. Non multiplices tibi occupationes. et non inuenies in orone tua percussiones. Nam sine assidua oratione appropinquarē deo non potes. Post laborem vo orationis si mēti fuerit alia sollicitudo illata: operabitur in ipsa dispersionē. Lachryme ac percussio capitis in orone necnon et volutatio in terra cum feruore expgefaciunt calorem dulcedinis sue intus in corde. et cum laudabili

laudabili mētis excessu trāsuo lat cor ad deum: ꝛ clamat. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū qñ veniā ꝛ apparebo ante faciē dei? Qui de hoc vino bibit: ꝛ postea ꝑuatus est eo: ipse solus nouit quāta miseria occupat: ꝛ qd est ablatū ab eo ꝓpter laxationē sui. O q̄ꝫ malus est aspectus ꝛ locutio cū hoīb⁹. O fratres qui veraciter conuersantur in solitudine: plus multo: q̄ꝫ illis qui sunt a sollicitudine colligati: q2 sicut vehemens glacies subito incidēs summitatib⁹ plātarū desiccat eas: ita ꝛ colloqa hoīuꝫ q̄ꝫuis oīno breuia sint: ꝛ putent ad bonū ꝓlata: desiccāt tn̄ flores ꝟtutū que de nouo floruerūt ex tēperātia solitudinis: que etiā circūdant aīa simplicitate a teneritate plātā aie. que plātata est secus decursus aquarū penitētie. Et sicut vehemēs gelu cōprehendēs nouellas plantarū ꝓductiones vrit eas: ita et colloquia hoīuꝫ radices mētis ꝟtutū: cuꝫ incipiūt sicut pascua pullulare. Nā si eoꝝ colloquiū illis qui ex parte qdem abstinēt ex pte ꝟo breuē defectū aliquē patiunt ꝯsuetā aīe lesionē inferre: quāto magis colloquium ꝛ aspect⁹ laycoꝝ ꝛ stultoꝝ: ne dicaꝫ potius mundanoꝝ? Nā sicut nobilis ꝛ venerabilis hō cū inebriat. obliuiscit sue nobilitatis: ꝛ status eius exhonorat: ꝛ irridet ꝑciositas eius ꝓpter alienas cogitationes que superuenerunt eidē ex vini ꝟtute: ita ꝛ castitas aie turbat ab aspectu ꝛ incauta locutione: ꝛ eradicat ab ipsa omne sustētaculū laudabilis stat⁹ sui. Si ergo colloquiū ꝛ dilatatio in dispersione superuenictes in solitudine cōmorantī: vel ipsoꝝ ꝓpingtas ad vidēdum vel audiendū sufficiūt inferre mēti turbationē ꝛ frigefactionē in diuinis ꝓpter multa que fiunt ex visu ꝛ auditu; ꝛ in breui hora hec faciūt: qd dicemus de cōtinuo coꝝ occursu: ꝛ de multa mora ꝛ diutina in eisdeꝫ? Fumositas aūt vētris obnubilat in cognitione dei: quēadmodū ꝛ vapor qui ex humiditate terre ꝑducit: ascēdēs aerē reddit obscurū. Supbia ꝟo nō ꝯsiderat q in tenebris ambulat: q2 ꝓpter ꝑdictā obtenebrationē nesciēs intētioneꝫ sapiētie extollit super oīa cuꝫ sit infima oīuꝫ: ꝛ adiscere vias dei nō pōt. Nam ꝛ dñs volūtates suas occultat ab ea: q2 in via humiliuꝫ noluit ambulare.

¶ De vigilijs noctis quē ē via que facit appropinquare deo. ꝛ dulcedinem nutrit in anima. Sermo. 44.

Noli putare o hō q inter oēs opationes monachorū sit alia queꝫ ꝯuersatio maior vigilijs nocturnis. In vita fratres si nō fiat religioso dispersio ꝛ turbatio in carnalib⁹

rebus ꝛ in sollicitudine tépora
liu3: ꝛ caueri: sibi a mūdo ꝛ cu-
stodierit seip3 cū vigilijs: mens
eius quasi cū alis in breui tépo,
re volat: ꝛ exaltaꝛ in dilectione
dei: ꝛ cito puenit ad gliā3 eius.
Trāsit eni per leuitaté ꝛ agilita
tem suā ad sciētiā3 que superat
intellectū humanū. Monachū
pseuerante in vigilijs cū mētis
discretione: ne respicias, illū sic
ferenté carné. Hoc vtiq3 angeli
ci ordinis opus est nō humani.
Impossē est.n. q illos qui sem
per in hmōi ptinētia puersanꝛ:
dimittat dn̄s sine magnis do-
nis pp̄ter eoꝝ ieiuniū ꝛ vigiliā
cordis: ꝛ pp̄ter sollicitā puersa
tioné cogitationū ipsoꝝ in ipo.
Aia que in hmōi puersatiōe vi-
giliaꝝ laborat ꝛ pseuerat: quasi
cherubin oculos suos habebit:
qbus semp itueaꝛ ꝛ aspiciat cō
téplationé celesté. Ego vō puto
impossē esse: qn ille qui cū scien-
tia ꝛ discretione pzeelegit sibi la
boré istū magnū atq3 diuinu3:
ꝛ arbitrat⁹ est eius portare gra-
uamé: ꝛ studiose laborat in hac
glīosa parte quā elegit: ꝛ in die
sibi cauet a turbatione locutio-
num ꝛ sollicitudine pugnarū:
ne fiat nudus ꝛ vacuus a mira
bili fructificatione magne dele-
ctationis que colligi pstolaꝛ ab
ipso: cito presentat fruct⁹ eius.
Quicūq3 aūt hoc negligit: psu
mo dicere q ignorat ad qd la-
borat: ꝛ a somno abstinet ꝛ in
laudū collectione: multa ꝛ fati-
gatione lingue ꝛ erecta statione
totius noctis affligiꝛ: nō habēs
mēté suā in orone ꝛ cantu suo:
sed q̄si ductus psuetudine indi
screte. Et nisi sint hec taliꝛ vt pre
dixi: quō deficere: et a me; tédo ex
ptinua seminatiōe sua in labo-
re fructificatōes maximas? Nā
si vite sollicitudīe exercet semet-
ipsu3 in lectione diuine scriptu-
re que roborat mētem: cū ora-
tionis fit maxima fortitudo: ꝛ
vigilijs qbus pstrīgiꝛ pzestet⁹ au
xiliū: fiet ei lux mētis ꝛ discretio
in semitā rectā: ꝛ fertilis mā cō-
téplationis in orone que ligat
cogitationes a dispersione: ne in
vanitatib⁹ quatiāꝛ: fiet quoq3
sibi seminatrix indefinēs diuine
recordationis in aīa ꝛ cōmemo
rationis viaꝝ sanctoꝝ qui deo
placuerūt: faciet q3 menté acqui
rere subtilitaté: ꝛ sapientiā inue
niet: vtiq3 operationū hmōi fru
ctū maturū. Quare ergo o hō
idiscrete te tua q3 disponis: qui
totā qdé nocté peruigilé erect⁹
stādo deducis ꝛ affligis teipsu3
orōnibus laudibus q3: onero-
sum vō nō modicu3 tibi, videꝛ
per breuem an die curante di-
uinam grām pmereri: nequid
pro te forsitan cōtristeꝛ? Ut qd
teipm̄ affligis: ꝛ de nocte quidé
seminas: de die vō spargis labo
rem tuū: ꝛ videris ifructuosus?
Quare dispergis vigilātiā ꝛ stu
dium ꝛ caloré qué fuisti adept⁹

⁊ perdis inaniter lucrū tuū3 ob turbabiles rerꝝ occursus? Nā3 si nocturne meditationi ꝯcordē faceres opationē diuinā calore cordis:nec in medio dierū adhi beres:in breui vtiqꝫ tpe ample xareris pectus iesu. Sed ex hoc manifestū est:qm̄ indiscrete con uersaris: nec scis quare oporte at monachos vigilare. Tu eni3 putas qꝫ hec oīa sint ad hoc tm̄ statuta:vt tu in eis labores: nec ob aliud qđ oriaf in te ex eis. Il le vo qui promeruit grām pro qua sepe obstāt athlete somno: ⁊ nature violentiā inferunt ta3 pervigilātiam corpoꝝ qꝫ cogi tationū suaꝝ:qbus singulis no ctibus preces offerūt: ille solus nouit vtutē que fit ex diuina cu stodia:⁊ quale mēti prestet au xiliū in quietudine noctis:⁊ q̄lē potestatem ꝯtra cogitationes:⁊ qualē mūditiā ⁊ intelligētiā si ne pugna ⁊ violētia sibi doet:⁊ qꝫ faciat ip3 intelligere cū liber tate verborum nobilitatē. Ego quoqꝫ dico qꝫ si corpus fessum fuerit pp̄ter infirmitatē suam: vt ieiunare nō possit: pōt solis vigilijs mens acquirere statum aie:⁊ intellectū prestare cordi:vt virtutē spiritualē adiscat. dū modo nō fiat sibi exterminatio a dilatatione diurnaꝝ cāꝝ. Un de rogo te qui affectas adipisci mentē studiosa3 apud deum ⁊ agnitionē noue vite: toto tēpo re vite tue noli negligere ꝯuersa tionē vigiliaꝝ: qꝛ per ipsa3 ape riunf oculi tui ad intuēda3 to tam gliam ꝯuersationis ⁊ vtutē vel iustitie. Nō si fiat tibi (quod absit) iteꝝ cogitatio laxationis: ⁊ nidificauerit in te forsitā pro pter pbatione3 protectoris tui: qui ex ꝯsuetudine te pmittit in hmōi alterari: siue in calore: si ue in frigefactione vel ex aliqua causa: vel etiā ex infirmitate cor poris: vt nō possis facere labo rem multi cantus quē ꝯtare cō sueuisti:⁊ extēse orōnis ac mul tarum genuflexionū quas face re ꝯsueuisti: rogo te in charitate: vt si derelictus fueris in his ne possis eadē operari: salte3 sedē do vigila:nec dormias in corde tuo:⁊ omni ingenio educ noctē sedens:⁊ bonos cogitans intel lectus:⁊ ne indures cor tuum ⁊ obtenebres illud in somno: qꝛ veniet iterum tibi per grām pri mus ille calor ⁊ leuitas ⁊ vtus: ⁊ exultās gaudebis:referēs deo grēs. Nā frigefactio ⁊ hmōi g̃ uedo ad examiatiōnē ⁊ pbatio nē hois pmittunf. ⁊ si semetip̄3 excitauerit cū feruore:ac excussē rit eas a seipso:instās aliquātu lum importune: statim appro pinquat sibi gratia sicut erat. ⁊ accedit ad eum alia vtus conti nens omne bonū occultū in se metipsa: ⁊ etiā spes ptectionis: ⁊ tunc homo admirabif obstu pescens de prima grauedine. ⁊ de superueniente leuitate ac vir

tute.necnon etiam qꝫ tam subi
to hmõi alteratiões recepit: ꝛ ex
tūc instruit vt si superuenerit sibi
talis grauedo cognoscat illam
ex pma expientia sua. Nã si in
pmo tpe nõ certauerit hãc sciē
tiam nõ põt recipe nec hre. Vi
des inquãtū instruit homo qui
compellit scipm aliquantulū: ꝛ
sustinet tpe pugne? Si virt⁹ cor
poris ifirmata est nõ ex pugna:
sed ex ifirmitate necessitatis: tūc
nõ est ꝯueniens impugnare na
turam. In religõ vero bonū est
vt qs in oībus que sibi prosunt
importune icitet semetipm. Cõ
tinua eniꝫ qetudo cū scia ꝛ mo
derata ciboꝛ assumptio cū vi
gilijs cito expgefaciūt mentem
ad stupefactionē reꝫ: nisi forte si
at aliq̃ cã que qetudine soluat.
Cogitationes aūt que mouent
in solitarijs subito sine ꝯsensu
faciūt ambos oculos q̃si laua
cri fonteꝫ in lachrymaꝫ effusio
nem ꝛ sua multitudie genas la
uant. Cū per abstinētiã domi
tū fuerit corpus tuū ꝛ per stu
diosam custodiã qetudinis: ꝛ p
cipis qꝫ corp⁹ tuū moueat vio
lenta passione fornicationis pre
ter nãlem motū: scias qꝫ a cogi
tationib⁹ supbie es tētatus. Ap
pone igit cinerem cibo tuo ꝛ ter
re adhereas vētrem tuū: ꝛ scru
tare qd cogitasti: ꝛ adisce altera
tionem nãe tue ꝛ innãlia opera
tua: ꝛ forsitã de⁹ miserebit tui:
ꝛ mittet tibi lucē vt adiscas hu
miliari. ne tua malitia augeat.
Ne cessemus ergo laborando
ꝛ studendo: donec penitentiam
videamus in nobis: ꝛ inuenia
mus humilitatem: ꝛ requescat
in domino corda nostra: cui sit
gloria in secula seculoꝛ amen.

¶ De potentia effectus nequi
tiarum a quibus constant ꝛ a
qbus dissoluunt. Sermo. 45.

Quousqꝫ veraciter ex cor
de qs odiat causam pec
cati a delectatione operationis
eius nõ liberatur. Istud est cer
tamen vehementissimuꝫ quod
oppositum est homini vsqꝫ ad
sanguinem: in quo examinat li
bertas sui arbitrij in singulari
tate spei sue apud ῡtutes. Hec
est potentia quam vocant cōu
tiū ꝛ bellū ad cuius impetuꝫ in
firmatur anima misera propter
ieuitabilem pugnam que est in
ipsa. Hec est potentia magnitu
dinis peccati: in qua castor anī
mas inimicus corrumpere con
sueuit: ꝛ imundos motus icitat
vt experientiam de ijs que nun
quã receperant assumant. Hic
ostendimus o carissimi patien
tiam nostram. Hoc est enim tē
pus iuisibilis pugne p quã cor
do monastic⁹ semp dicitur triū
phare. Huius autem ipugna
tionis icursu: pia mens etiaꝫ fer
mentatur. si potētissime nõ op
pugnet. Potēs es domie fons
totius auxilij confirmare in hu
iusmodi que sunt testimonij tē

porā: illas aias: que se despon-
sauerūt tibi celesti sponso: ꝛ pro
missiones sanctitatis exhibue-
runt. Da eis potentiam diruen
di muros munitos, ꝛ omnez al
titudinem extollentez se contra
veritatem: nē pp itollerabilē vio
lētiā ab intentione sua fallātur
in illo tēpore quo fit de sangui-
ne bellum. Non fit quoqz sem
p castitatis certamē in hac vio-
lenta pugna quoniam fit etiaz
permissio ad probationez. Ve
autem infirmo qui examinatur
in hoc bello discreto: quia forti
tudinem magnā habet hoc bel
lum: quam ex consuetudine iaz
assumpsit a succumbentibꝰ ob
consensum cogitationum sua-
rum. Cauete vobis o carissimi
ab ocio in quo latet mors. No
ta ꝙ non est incidere in manibꝰ
festinantium captiuare mona-
chum nisi per ipsum ocium: nec
condemnat nos deus in illa die
pro psalmis neqz pro cessatiōe
orationis: sed quia ex derelictio
ne ipsorum demonibus est adi
tus patefactus: qui postq̄ locū
inuenerit: ꝛ ingressi fuerint ꝛ no
strorum concluserint hostia ocu
lorum: tunc in nobis violenter
adimplent cum vehementi vin
dicta illa quibus operatores sui
per diuinam sententiam occu-
pantur: ꝛ constituimur sub eo-
rum manibus propter dereli-
ctionem paruorum: que digna
sunt sollicitudine propter chri-
stum: sicut a sapientibus scri-
ptū est. q non fudit deo pro-
priam voluntaz: aduersario su
bijcietur: vt hec que tibi parua
videntur: estimentur tibi tanq̄
muri corā illis qui student nos
captiuare: quorū perfectio in-
tus in cella posita est a sapienti
bus ecclesie ad custodiam vite:
nec in spiritu reuelationis: quo
rum comprehensio ab insipien
tibus parua estimatur: qui dā-
num non considerant quod cō-
tingit ex ipsis: ꝛ iō initiū ꝛ me-
dietas eorum vie sunt indocta li
bertas: que mater est vitiorū.
Melius est eniz certare ꝛ nō de
relinquere parua q̄ in ipsorū la
titudine totum dare pctō. Hu-
ius quoqz irrationabilis liber-
tatis finis est dira seruitus ꝛ cru
delis. Igitur quādiu habes sen
sus viuentes ab incursu contin
gentium subtrahe temetipsum
ad modicum: q2 non deficiet al-
ter ictuum pcti de oibꝰ mem-
bris tuis: nec salutē poteris ac-
quirere tibi ipsi. Si qs autem
monachorū dixerit in corde suo
ꝙ ab his cauet sibi hic dn̄ pcu-
tit adiscere non vult. Quicūqz
eniz decipit amicū suū dignus
est maledictiōe legis: q vo deci-
pit semetipm q̄le vindictā icur
ret: q2 sciam hns ignorantiā fin
git? ꝙ aūt sciam hēat ondit re-
dargutio psciēe: ꝛ hoc ēt sibi dif-
ficile vr: ꝙ sciaz hns ignorātiā
fingat. O q̄ dulces sūt occasiōes

peccati. Uitia qdem potest quis resecare: ac in ipsorum elongatione habere tranquillitatem: et de ipsorum cessatione letari: sed eorundem causas relinquere nequimus: et ob hoc inuiti temptamur: quia temptationum occasiones in nobis diligimus commorari. Et peccata quidem non affectamus. inducibiles vero causas ipsorum in nobis cum delectatione excipimus. Propter quod secunde materie effectum prestant primis. Qui diligit vitiorum causas seruiens fit renitens et inuitus: et in seruitutem iam redactus est vitiorum. Qui hz odio peccata sua: cessabit ab ipsis: et qui confitetur ea: obtinebit remissionem. Impossibile est quemque relinquere peccati consuetudinem: priusque acquirat inimicitiam cum eodem: et impetrare remissionem: priusque fiat confessio peccatorum. Nam primum est causa vere humilitatis. secundum vero compunctionis acute reccidie: que sequitur cor. Nisi habeamus odio ea que sunt abhominatione digna: non possumus sentire fetorem effectus ipsorum. quamdiu ferimus ea in animabus nostris. Quousque proijcias a te irrationabilitatem: percipere non poteris quali turpitudine sis perplexus: nec erubescentiam eius. Cum autem in alijs prospexeris onus tuum: tunc incumbentem tibi confusionem adisces. Recede a seculo: et tunc scies fetorem suum: quia nisi recesseris: non adisces. sed quasi bonum odorem induces fetorem eius et nuditatem confusionis: quasi glorie velamentum. Beatus qui elongauit se a mundo: et intendit ad semetipsum: quia nec circumspectione discretio possunt effectum habere in illo qui conuersatur in medio eius. Beatus qui reliquit crapulam ebrietatis sue et insatiabilitatem crapule sue: prospiciens in alijs qualia sunt hec. Tunc enim cognoscet propriam turpitudinem. Nam quamdiu fert aliquis in seipso suorum crapulam peccatorum: quasi pulchra videntur sibi cuncta que operatur: quia quando natura fit extra ordinem suum: siue vino seu concupiscentijs equaliter ebriatur: vel quia vtrumque ab eo quod conueniens est educit: vel quia idem incendium operatur in corpore quo feruntur. Et forme quidem diuerse sunt. sed imoderantia vna: et transmutatio vna similis: sed diuersitates causarum inequales existunt. Discernunt autem secundum vniuscuiusque receptionem. Omne ocium imitatur miseria: et omnem miseriam que sustinet pro deo: sequitur quies. Si omnia que sunt in hoc mundo corruptioni subiacent: vel nunc vel in futuro et in tempore exitus: specialiter delectationem luxurie: et afflictionem que obstat dilectioni que fit per sanctimoniam punit deus. et hoc quidem ex pietate ordinat: vt vel in ipsa via vel in fine eius gustetur pena: et sic transeatur postea per diuitias misericordie sue. il

Jam quidē tanq̄ꝫ retributionē aliquā habeat ex demerito: hāc do tanq̄ꝫ pignus: que vsq̄ꝫ ad extremā horā non ꝯtinet lucrū boni. Qui vero castigatꝰ hic de malo: vt scriptū est de verecundia sua gustat. Caueas tibi de ꝓprij arbitrij volūtate que ser uiturē precedit. ꝛ caueas tibi a ꝯsolatione que p̄cedit pugnaꝫ: ꝛ caueas tibi a sciētia que precedit tentationum occursum. Peramplius autē tibi caueas ab affectu qui hꝫ fieri ante pfectionem penitentie. Memento quoq̄ꝫ q̄ oēm delectationē abhominatio ꝛ amaritudo sequitur. Caueas tibi a gaudio q̄ꝺ ꝯiunctam hꝫ secum causam alterationis. Nam omne q̄ꝺ ab initio sue acq̄sitionis hꝫ esse fine labore: nō pōt cōprehēdere diffinitionem sue alterationis ꝛ causam. Ab illis timeto que rectitudinē putas habere: q2 extra viaꝫ iustoꝝ dicitꝰ esse ille qui in sapiētia nouit disponere onꝰ mūdi. alterationēq̄ꝫ cōmiscuit oibꝰ suis: ꝛ exteriora eius sunt quasi vmbra. Sequuntꝰ quietē membroꝝ excessus ꝛ corruptio cogitationū ꝛ imoderatā operationē accidia. accidiaꝫ do excessusꝰ. Differt aūt excessus ab excessu. Et primuꝫ q̄dem excessum sequitꝰ impugnatio fornicationis. Secūdū do ꝓprie solitudinis derelictio: ꝛ de loco ad locū mutatio. Moderate q̄q̄ꝫ ꝛ constanti operationi precium non est. Huius aūt diminutio multiplicat volūtatē. imoderātia do excessuꝫ. Sustine insipiētiam nature in te superantē te: qm̄ adaptauit te fieri in illa sapientia que sempiternā hꝫ principatus coronā. Ne formides a turbatiōe adamātici corporis idest pthoplausti: que p̄parata est fieri in illa delectatione: cuius sciētia hic extra carnalium menteꝫ existit. Cūq̄ꝫ aduenerit celestis imago que est rex pacis ne turberis ꝯtra alterationē turbationis nature: q2 temporalis est afflictio in eodē apud illum qui cum delectatione recipit illam. Hi etenim assistāntꝰ carubꝰ qui ꝯsueuerunt in macello morari: qui sola voce fugiūt: neglecti do superueniūt quasi magni leones. Abijce paruā ꝯcupiscē tiam: ne cogites vehemētiaꝫ incendij sui: q2 patientia que pro paruis fit: periculū magnarum rerū expellit. Jmpossibile q̄deꝫ est te cōtinere a magnis rebus: nisi vineas minores. Recordare ordinis in quo debes eē semper: cuius vita non est sicut illa que puenit ex cōplexionibus: ꝛ mutatꝰ: q2 per illā ꝯtrahitꝰ mortalitas: nec est in ea tentationis incendium. Jpsa quoq̄ꝫ tēperātia adulationis ꝛ delectationis laborē exhibet puerili nature. Sustine fatigationē certaminis in quo ad examinationeꝫ indu-

ctus es: vt accipias a deo coronam: et quiescas post transitum ab hoc mūdo. Memēto illius gētis que finem non habet: et vite que non recipit blandimēta: et ordinis pfecti et icōmutabilis dispensatiōis et capture: que cōpellūt diligere deū que dñatur nāe: quam mereamur gr̄a ehri sti. cui est gloria cū patre et spiritu sancto in secula seculorum amen.

¶ De custodia cordis et de ꝯtēplatiōe subtiliori.

Sermo. 46.

Singulariter manens in cella tua meditare semp sup psalmos et causas cōpūctionis: et in memoria mortis: et in spe futuroꝝ. si nondū es vere cōtemplationis virtutem adept⁹. Hec etenim colligunt mentem: nec pmittūt eā discurrere donec veniat contemplatio vera. Naꝫ potentia spūs fortior est vitijs. Meditare etiaꝫ in spe futurorū cum recordatione dei: et cōsidera diligenter itelligentiam predictoꝝ: et caue tibi a rebus extrinsecis que te mouent ad concupiscentias: et a paruis que facis in cella tua caueas tibi sicut ab ipsis: et scrutare cogitationes tuas et ora vt oculos in omni conuersatione tua acquiras: et exinde incipit oriri gaudiū. Tunc eteni inuenies tribulationes dulciores melle. Nemo potest vitia superare: nisi per sensibiles visibilesq͡ꝫ virtutes. Dispersionem vero mētis nullus vincere potest. nisi in exercitatiōe scie spiritualis. Mens nostra nā leuis est: et nisi ligetr alicui cogitationi a dispersione non cessat: ac sine pfectione predictaꝝ virtutum impossibile est hanc virtutem adipisci. Nisi quis deuicerit inimicos non potest in pace morari: et si pax non regnat quomō potest homo iuenire que sunt recōdita itra pacē? Vitia quoq͡ꝫ exteriora virtutū potentiam anime occultarunt: et nisi prius deruātur ipsa per manifestas virtutes non possunt iteriora videri: q2 non potest aliqs extra murū existens cuꝫ ijs qui itus sunt cōuersari: nullus quoq͡ꝫ potest videre solem sub nube nec virtutes aie vitiorū adubc turbatione manente. Ora deum vt det tibi sentire affectum spūs et desiderium eius. Cūq͡ꝫ venerit tibi hec sensibilitas et desideriū spūs: tunc debes a mūdo discedere: et mundus a te discedet. Nam sine ista qetudinem religionis et collogum lectiōis nullus sentire potest: et sine ipsis illa non queras. Si vero quesieris conuertunt postmodū: et carnalia fiūt. Qui itelligit intelligat. Placuit sapienti dño vt in sudore comedatur hic panis: nec pro malitia hoc fecit: sed ne fieret indigestio nobis: et moreremur. Vnaqueq͡ꝫ virtus mater

est secunde. Si dimiseris matrē que parit virtutes: et abieris que vere filias priusq̄ matrem ipsarum acquiras: ipse inuenientur anime sicut vipere. si a te nō ꝑfeceris ipsas.

¶ De signis efficacib⁹ charitatis dei. Sermo. 47.

Charitas dī naturaliter calida est: et quādo cadit sup aliquem imoderate facit illam animam excessiuam: q: charitatem in se capi ꝑcipit et morari. Juxta mēsurā vero qualitatis superuenientis sibi charitatis incōsueta videt̄ alteratio in eodē. Et hec sunt sensibilia signa ei⁹. fit facies hoīs rubicunda et iocunda: corpus eius calefit: recedit ab eo timor et verecundia: et fit excessiuus: et virtus que mentem colligit recedit ab ipo: et fit quasi demens: terribilem mortem reputat gaudium: nec recedit contemplatio ei⁹ a consideratione celestium: et absens tanq̄ presens alloquitur: nō visus ab aliquo. Scia et visio eius nāles pertrāseūt: nec percipit sensualr̄ motum qui est in rebus, suis: et quasi esset cum alio exercet. In hac passione iebriati sunt apostoli et martyres. Et q̄dam eoꝝ discurrerunt per totum orbem et laborauerunt et sustinuerunt opprobria et tribulatiōes: similr̄ et martyres cum eisdem in desertis errauerūt irregularitatibus compositi: et cum essent sapientes isipientes reputati sunt. Ad hanc dementiam dignetur dominus nos facere peruenire. Anteq̄ peruenias ad ciuitatē humilitatis: si videris teipsum q̄ quieuisti ab infestatione vitioꝝ ne credas tibimet. Insidias q̄sdam tibi statuit inimicus: et expecta post quietem tribulationem multaꝫ. Postq̄ vero trāsieris hospitia virtutū non occurris quieti a fatigatione tua: neq̄ aduersaris respiratiōi: donec possis ad humilitatis habitaculum peruenire.

¶ De modis virtutum et de illis que virtutes non sunt. Sermo. 48.

Religio mater sanctificationis est: ex qua orit̄ ꝑma gustatio perceptionis secretoꝝ dei que vocat̄ ꝑmus ordo agnitionis spiritus. Nemo decipiat se ipsum a fantasmate diuinationis: quasi uideat. Aia. n. isecta non ascendit ad regnū mūdūꝫ: nec cōiūgitur spiritib⁹ sanctoꝝ. Clarifica ergo decorem castitatis tue cuꝫ lachrymis et ieiunijs et solitaria quietudie. Tribulatio parua pro deo facta melior est opere magno quod sine tribulatione perficitur: quia spontanea tribulatio ꝓbatiōeꝫ fidei et charitatis facit oriri. Opus vere quietis ex securitate ꝯscientie fit: et ideo in tribulationibus probati sunt sancti pro charitate christi: sed non in refrigerijs

quã opus qd̄ fit sine labore: iustitia est secularium psonarum que de exterioribus faciũt elemosynam: nec lucrant in semetipsis. Tu autẽ o passionis christi sectator: stude in temetipso vt dignus fias gustare gloriam eius. Quod si cōpatimur et glorificabimur. i. non glorificat mẽs cum iesu: nisi patiat corpus p christo. Ergo qui cōtemnit humanã gloriam: hic est ille qui fit dignus gloria dei: et glorificat corpus eius cum aia. Gloria enim corporis subiectio est castitatis cum deo. glia vo mentis cōtemplatio vera de deo. Abrenũciatio vo duplex est in operibus et opprobrijs. Nam qñ patit corpus: cōpatitur et cor. Si vo nō nosti deum: impoſſe est in te moueri charitatẽ eius: nec potes diligere deũ: nisi videas eum. Visio vo dei fit ex ipsius scientia. Non enim pcedit visio scientiã de ipso. Fac me dignũ dñe scire te ac diligere: non in sciẽtia dispsionis mẽtis que fit ab exercitatione: sed fac me dignũ illa sciẽtia in qua mens te videns glorificat naturã tuam in ꝯtemplatione: que surripit sensualitatem mundi a mente. Fac me dignũ extolli ab aspectu voluptatis: que fantasmata gignit: et videre te in violentia vinculi crucis in parte secũde crucifixionis mentis: que in libertate ꝯstituta: cessat ab efficacia intellectuum per ꝯtinuam ꝯtemplationẽ tuã: que est supra naturam. Pone in me augmẽtũ charitatis tue: vt post amorẽ tuũ veniã a mũdo isto. Moue in me ꝯsiderationẽ humilitatis tue: in qua ꝯuersatus es in mũdo in velamẽto qd̄ induisti de mẽbris nostris: vt in hac indeficiẽti et inoblita recordatione assumam cum delectatione humilitatem nature mee. Duo modi sunt ascensionis in cruce vnus crucifixio corporis: alius est ascẽdere in cōtẽplatione. Et primus qdem fit a libertate tua. secũdus vo ab effectu operum. cui nō subijcit mens: nisi corpus subijciat. Crucifixio corporis est regnum mẽtis: nec subijcit mẽs deo: nisi subijciatur libertas arbitrij rationi. Difficile est exhibere quedã alta illi qui nouitius est et statura puer. Scriptum est vtiqꝫ. Ve ciuitati: cuius rex puer est. Quicunqꝫ subiecerit se deo: prope est vt subijciantur omnia sibi. Qui cognoscit seipsum: scientia oium datur ei. Nam cognitio suimet sciẽtie oium est plenitudo: et in subiectione aie tue cuncta tibi subijciunt. Tẽpore quo humilitas in aia tua regnat: et in ꝯuersatione tua subijcit aia tua: et cum ea cuncta subijcient: qꝛ gignitur in corde tuo pax a deo. Cũqꝫ tu extra eam fueris nō solum a vitijs: sꝫ ab occidẽtibus etiã psequeris. Vere dñe

nisi humiliati fuerimus: nõ cessas humiliare nos. Vera humilitas geminẽ est sciẽ: ꝛ sciã vera: geminen est tentationum.

De motu corporis. Ser. 49

Motus autẽ inferiorꝫ membrorꝫ corporis: q fit absqꝫ acutioribꝰ cogitationibꝰ irrationabilis delectatiõis: que mouetꝫ cum incẽdio: ꝛ trahit aiam ad miseriã si non sponte: indubitã ter est a vẽtris repletione. Quod si forte vẽter moderatꝫ in dieta. mẽbra vo si non sponte quantumcũqꝫ mouentꝫ: noueris qꝫ in corpore oritꝫ vitiuꝫ: ꝛ armaturã fortẽ ꝛ inexpugnabilẽ existima esse i hoc agone distare ab aspectibus mulierꝫ. qm̃ aduersariꝰ operari nequit in nobis id qꝺ natura nequit agere in sua vtute. Ne putes qꝫ nã tradat obliuioni que a deo in ipsa nãliter sunt inserta ad filiorꝫ ꝓcreationem ꝛ examinationẽ illorꝫ que sunt in certamine: sed distantia rerũ: ꝯcupiscentiam in mẽbris mortificat: ꝛ obliuionẽ ꝛ perditionẽꝫ operatꝫ ipsius. Alie sunt cogitationes rerꝫ longe distãtiũ: que simpliciter ptrãseunt in animo: ꝛ paruũ motũ ꝛ modicum faciũt a seipsis: ꝛ alie sunt cogitationes que in aspectu materie summergunt animũ sine obliuione: ꝛ ex ꝓpinquitate mouẽt vitia: ꝛ nutriunt hominẽꝫ sicut oleũ accensionẽ lucerne: vitiũqꝫ qꝺ iam mortificatuꝫ est ꝛ extinctum accendũt: ꝛ turbant pelagus corporis per motũ in nauicula mentis. Hic naturalis motus qui habitat in nobis ꝓpter solã ꝓcreationẽ absqꝫ appositione extrinseca turbare mundicie arbitrium castitatẽqꝫ. vexare nõ potest. Deus enim non ptulit nature potentiã ad superandũ arbitriũ bonũ qꝺ est in nobis: sed qñ qs mouetꝫ ab ira vel a desiderio: non cõpellit eũ naturalis virtus de terminis exire nature: ꝛ extra illa fieri que debentur: sed appositio quã facimus super naturã per voluntatis occasiões. Nã oĩa quecũqꝫ fecit deus: bñ fecit ꝛ mensurate: ꝛ quãto magis mẽsura ꝓpositionis nãlium in nobis recte seruatur: tanto nãles motus cõpellere nos nõ possunt ad declinãdum a via: sed tñmodo tẽperatio motibus corpus mouetꝫ: vt sciamus tm̃: qꝫ fit in nobis passio naturalis ad titillandũ ꝛ infestandũ: quo castitatis cursus impediatꝫ: aut ad obtenebrãdũ mentẽ a furore: ꝛ a pace mouẽdum ad iram. Si vo nos attracti fuerimus aliqũ sensualibus rebus: per quas indignatio cõtra naturã impetũ sumere ꝯsueuit in esu vel potu: vel in superabundãtia qꝫtitatis: seu in ꝓpinquitate vel aspectu intento mulierũ: vel collocutionibus earũ: ex quibus ꝯcupiscẽtie flãma accenditꝫ ꝛ estuat in corpore: cõmu

tamus in ferocitate; exinde mã suetudinem naturalem: vel propter complexionis abũdantiã: vel propter iconuenietes reru; aspectus. Est aliquando mot⁹ ipsoꝝ a permissiõe que pp opinionem nostram fit: ⁊ iste nõ est sicut ille. Illas quide; pugnas libertatis vocamus que sunt vitia cõis nãe: pugna vero que est ex permissione que fit ex causa nostre opinionis: scim⁹ ꝙ quando in laboribus ⁊ cautione per multa tpa facti sumus ⁊ opinamur aliquid profecisse pmittimur impugnari vt adiscamus humilitate;. Relique vero pugne que preter hanc cãm fiunt nobis vltra vires a nostro tẽtatore fiunt: quoniam natura cu; appositionẽ aliquam materialium per castri margia; recipit: non acquiescit deinde cõseruare ordinem sue pme plasmationis. Na; ille qui tribulationes retractatione deposuit: compellitur inuitus pctã diligere. Sine his aũt recedere a blandimẽto sensualitatis nequim⁹: quia quanto plus multiplicãtur⁹ dolores: tanto magis hec minuũtur: quoniã tribulationes ⁊ pericula voluntatem vitioꝝ occidunt: quies vero nutrit ⁊ auget eam. Igitur notum est ꝙ deus ⁊ angeli eius in necessitatib⁹ gratulantur: diabolus vero ⁊ operarij ei⁹ in quiete: q fi in tribulationibus ⁊ angustijs perficiũtur mãdata dei: nosq; ipsas cõtemnim⁹ ipsum ergo qui mãdata mandauit machinamur contemnenere pp vitia que a quiete nascunt: ⁊ euacuamus virtutis causam. s. tribulationẽ ⁊ angustiam. Nam inquantũ in nobis mensura quietis inducitur: intantum vitijs aptamus locũ in nobis: quia in corpore angustiato cogitationes in vanitatibus agitari non possunt. Cum autem quis in gaudio tribulationes sustinet ⁊ labores potest vtiq; cogitationes refrenare potenter: quia cogitationes in fatigationibus cessant. Quando vo recordatus fuerit homo ꝑ horum peccatorum suorum ⁊ cruciauerit seipsu;: tunc ⁊ deus curam gerit vt ipsum quiescere faciat; quia gaudet deus ex eo ꝙ sibi penam infligit de preuaricatione vie dei: quod signum vie penitẽtie existit. Et quãto plus ipse violentia; egerit anime sue: tanto magis eius precium multiplicatur a deo. Omne gaudium quod a virtute non h; cãm statim excitat motus concupiscentiaru; in inuentore suo. Intellige hoc de omni concupiscẽtia vitiosa ⁊ non de naturali tantum.

¶ De speciebus diuersaꝝ tẽtationũ: ⁊ quomõ continent dulcedinem que pro virtute fiunt: ⁊ de gradibus ⁊ de ordinibus in quibus intelligens homo am-

Virtutes inuicem sibi succe- dunt vt non fiat vna ipsa- rũ onerosa grauisq; ꝛ vt ordie peragãtur ꝛ ex eo alleuient: ꝛ vt ita facilia sint que sunt difficilia pp bonũ sicut ꝛ bona. Nemo enim potest acquirere inopiam in veritate nisi seipsum iducat ꝛ preparet ad sustinendũ tẽtatio- nes cuꝫ gaudio. Nullus potest sustinere tẽtationes: nisi qui cre diderit ꝙ est aliquid superans corporalem quietem pro tribu lationib⁹: ad quas excipiendas preparauit seipꝫ. Omnis ergo qui preparauit se ad inopiam ꝑmo qdem dilectio tribulatio num mouetur in ipso: deide su peruenit ei cogitatio inopem fie ri de ijs que sunt huius mũdi: ꝛ omnis qui appropinquat tri bulationi: ꝑmo per fidem cõfir mat: ac deide tribulationibus appropinquat. Quicũq; ꝓua- uerit se rebus materialibus: nec ꝓuauerit seipsuꝫ ẽt efficatia sen suum visus videlicet ꝛ auditus tribulationem sibi duplicem vẽ dicabit: ꝛ dupliciter miser fiet ꝛ tribulabit: quinimmo que vti- litas est ꝓuari materialibus re- bus ꝛ in ipsis delectari per sen- sus? Nam illud ideꝫ patitur ex passionibus que in eis sunt, qd actualiter prius patiebatur pro eo ꝙ memoria consuetudinis earũdeꝫ non recedit ab animo suo. Si enim imaginatiões ipsa rũ menti facte doloré ministrãt homini sine rebus eisdem: qd habem⁹ dicẽ de appropinquã te essentia? Bonus est ergo re- cessus: etenim valde cooperat: q; ꝛ cogitationes viriliter man- suescũt ꝛ potentiam in exercita- tione imponit: necnon patien- tiam magnam docet homineꝫ in superuenientib⁹ sibi necessa- rijs tribulationib⁹. Ne queras accipere consilium ab aliquo qui non sit de conuersatiõe tua ꝙ̃uis sit sapiens valde: sed com- mitte potius cogitationes tuas idiote in experientia reruꝫ facto ꝙ̃ eloquenti philosopho super- scrutatione loquenti sine expe- rientia rerum. Quid est igitur experientia? Experientia est non ꝙ quis ingrediatur ꝛ perspici- at aliquas rerũ causas nonduꝫ assumens in ipsis earũdeꝫ agni tionem in seipso: sed ꝙ percipi at illarum experientia vtilitateꝫ ꝛ damnum ipsarum operabi- liter per moram quam fecerit in eisdem: quoniam videtur multotiens res damnum ha- bens: ꝛ intus est merces vtilita- te plena: ꝛ econtrario eodem modo. Unde plures hominuꝫ ex rebus que videntur lucrabi- les inueniũt damnũ: ꝛ nec ex his testimoniũ cõscie ipsorum ve- rum existit. Illo ergo consilia- rio vtere: qui probate sit patien tie ꝛ discretionis. Propter hoc

non est quelibet fide dignus ad dandū ꝯsilium: nisi qui prius libertatem propriam bene gubernauerit: ꝛ accusationes ꝛ detractiones nō ptimescit. Quanto inueneris in via tua pacē inalterabilem: tunc ptimesce: quia lōge distas a recto tramite: quē laboriosis pedibus sanctoꝝ calcatur. Nam quādo progrederis in via ciuitatis regni: ꝛ appropinquas ciuitati dei: hoc tibi sit signum. Fortitudo tentationum occurrit tibi: ꝛ quanto proficies: tāto multiplicantur cōtra te. Cum ergo persenseris in anima tua diuersas ꝛ fortiores tentationes: scito qꝛ recipit vere in illis tēporibus anima tua in occulto alium gradū excelsum: ꝛ addita ē ei gratia in statu suo quo stabat. Nam fm magnitudinem gratie tū' in tribulationem tentationū deus adducit animam: nō in seculares tentationes que fiunt ad refrenādam malitiā ꝛ res manifestas. Neqꝫ corporales turbationes intelligas ipsas esse: sed tētationes cōuenientes monachis in solitudine sua: quas postmodū distinguemus: qꝫ si aīa ifirmitatē hꝫ: nec est sufficiēs ad magnas tentationes: postulaqꝫ non intrare in eas: ꝛ deus exaudit eam: scito vere qꝫ inquantuꝫ insufficiens est ad magnas tentationes: intantum ꝛ ad magna carismata insufficiens est: ꝛ quemadmodum magnarum tentationum incursus ꝑpeditus est in ipsa sic ꝛ magna carismata ꝑpediunt in ea: qm̄ deus non dat magna carismata sine magna tētatiōe. Nam ꝛ tētationes fm' carismata determinate sunt a deo iuxta sapientiā eius: quā ij qui creati sunt ab eo non cōprehendunt. Igit a difficilibus tētationib' ꝯtingentibus tibi ex dispēsatione dei: cōprehendis quātā ꝯsolationem recipit aīa tua de magnitudine eius. Nā fm tristitiā est ꝛ cōsolatio. Inter'. Quid ergo prius est: tentatio: deinde carisma: an ecōuerso? R'. Non venit tētatio: nisi prius recipiat aīa in occulto magnitudinē super mēsurā suam primā: ꝛ spiritū gratie quē receperat prius. Et testat idipsum tētatio diui ꝛ tētationes aploꝝ. Non.n. permissi sunt apli in tentationē intrare: donec paraclytum recepe runt. Nā qui cōmunicant bonis: ꝯuenit eos sustinere tētationes ipsoꝝ: qꝛ post bonū est ꝛ tribulatio eius. Ita.n. placuit sapienti deo in oībus sic facere et in hoc sic. vꝫ. grām esse priusqꝫ tētationeꝫ. Verūtn̄ ꝑcessit vtiqꝫ sensibilitas tentationū sensibilitatē gratie ꝓpter ꝓbationē libertatis. Nunqꝫ etenim ꝓuenit in aliquo gratia priusqꝫ gustet tētationes. Precedit equidem gratia in mente: in sensualitate ꝯo retardat. Unde decet nos ha

bere in his tētationū tēporibus duo quedā ꝯtraria inuicē: ⁊ in nullo filia sibi. Hec autē sunt gaudiū ⁊ timor: gaudiū p̄o eo q̄ in via ambulamus quā calcauerunt sancti. imo viuificator oium inuent⁹ est ambulare. Et hoc manifestū est ex agnitione tētationū. Timorē vero debem⁹ habere: ne forte ex causa superbie tētemur in istis. Attamē humiles a grā instruunt. vt hoc discernere possint: ⁊ scire que sit tētatio que fit ex fructu supbie: ⁊ que fit ex alapis in illis qui verberantur ex charitate. Discrete sunt enim abinuicē tentationes que sunt ad coronā aie ⁊ ad augmentū ꝯuersationis in bono: a tētationibus pmissionis que sunt ad castigationem propter superbiam cordis.

¶ De tētationib⁹ amicoꝝ dei. Sermo. 51.

Tentationes que fiūt a virga spūali ad pfectū ⁊ augmentū aie: in qbus exercitatur aia pbaē ⁊ mundaē: sunt iste: pigritia: grauitas corporis: lassatio mēbroꝝ: accidia: ꝯfusio mētis: dolores corpis: excisio spei ad horā: obtenebratio cogitationū: defectus humani auxilij: egestas corporalis vsus: ⁊ silia. Ex his tētationibus acgrit hō aiam sj solitariā ⁊ sui ptectionē humilitatē: ⁊ cor ꝯtritum: ⁊ ex his pbatur qs venire ad desiderium creatoris. Hec aūt dispensator ordinat iuxta possibilitatem ⁊ necessitatē suscipiētiū ea. His ꝯtēperanē cōsolatio ⁊ aduersitas: lux ⁊ tenebre: prelia et protectiones. Et vt breuiter dicamus: angustant hec: ⁊ hoc est signū profectus hominis per auxilium dei.

¶ De tentationibus superboꝝ ⁊ que sunt ex supbia. Ser. 52.

Tentationes a pmissiōe dei ꝯtra impudētes, ⁊ extollētes se in mētibus suis corā bonitate dei: ⁊ se ꝯiustificātes in superbia sua: sunt iste: tētationes demonū manifeste supra terminū potētie aie: defectus vtutū ⁊ sapiētie que est in eis: sensualitas acuta intētionis fornicandi pmissa ad humilitatē elatiōis ipsoꝝ: indignari cito: velle statuere ppriā volūtatē: litigare in sermonib⁹: increpare ⁊ ꝯtemnere: error mētis totalis: blasphemia ꝯtra nomen dei: intētiones fatue plene risu: imo plāctu: cōtemni ab hoib⁹: ⁊ destructio honoris sui fieri ꝯfusionē ⁊ opprobrium multis modis a demonibus: occulte manifesteq; seq pprium desideriū: cōmisceri ⁊ ꝯuersari in mūdo: loqui ⁊ nugari semp insipiēter: adinuenire sibi renouationē semp cū falsa pphetia: promittere multa supra posse suū. Hec quidē aie. In corporalibus vero ꝯtingūt eis dolorosi euētus pmanentes semp pplexi vixq; solubiles: oc

cursus hoium impior. incide-
rein manus tribulantiū: motio
cordis eorū semp sine causa ex
repētino timore: pati multotiēs
ruinas lapidum τ ab alto: τ si-
milia ad confractionem corpo-
ris: vltimo egestas suscipientiu3
cor ex diuina v̄tute ac spe' fidei
sue: τ breuiter impossibilia τ su
pra vires īducūtur eis. Hec om
nia sunt ex superbie τ tētatione
eius. Apparet autem pncipiu3
hor in homine: quando qs in-
cipit se habere sapientē3 in ocu-
lis suis: τ sic trāsmutatur in his
omnib' malis s̄m mensurā su-
sceptionis hmōi cogitationum
supbie. A speciebus ergo tenta
tionū tuar comprehende viam
subtilitatis mentis tue: q si vi-
deris aliq̄s tētationes tuas mi-
stas tentationib' supradictis: sci
to q in quantum hēs ex istis in
tantū superbia incumbit tibi.

¶ De patientia. Sermo. 53.

Omnes aduersitates τ tri-
bulationes que non parti-
cipant patientie: duplex habent
tormentū. Patientia hominis
repellit aduersitates eius. Pu-
sillanimitas vero mater est cru
ciatus. Patiētia est mater con
solationis τ virtus queda3 que
a latitudine cordis habet oriri:
quā v̄tute3 difficile est hoīes iue
nire in tribulatioīb' suis absq3
diuino carismate: quod ex per-
seuerantia orationis inuenitur
τ lachrymar effusione.

¶ De pusillanimitate τ de his q̄
pcedūt ide. Sermo. 54.

Quando vult deus hoie3
tribulari permittit eū ve
nire ad manus pusillanimita-
tis. Hec autem parit in eo potē
tiam fortem accidere in qua gu
stat suffocatione3 anime: qd est
gustatio gehēne: τ ex hoc super
inducitur spūs excessus ex quo
nascūtur plurime tētationes. s.
confusio: furor: blasphemia: fa
tua culpatio: peruerse cogitatio
nes: τ de terra in terra3 transmi
gratio τ his similia: q si dixeris
que est causa istor dico tibi: ne-
gligentia tua: qr nō curasti que-
rere medicinam eoru3. Una est
enim eor omniū medicina: per
quam inuenit homo statim con
solationem in anima sua. Hec
est humilitas cordis: τ pter hāc
destruere terminu3 istor nemo
potest: imo iuenit ea3 super po
tentiam suam contra se. Ne idi
gneris cōtra me: qr dico tibi ve
ritatem. Non quesiuisti eam ex
tota aīa tua vnq̄3: q si vis fac te
in regiōe sua: τ videbis quomo
do dabit consolationem mali-
tie tue. Nam s̄m mensura3 hu
militatis tue datur tibi τ patiē
tia in aduersitatibus tuis: τ s̄m
patientiam tua3 alleuiatur gra-
uitas tribulationis tue: τ conso
lationem obtinebis. Scdm cō-
solationem tuam magnificatur
dilectio tua circa deū: τ s̄m di-
lectionē tuā magnificabit gau-
dium tuum

diū tuū in spū sancto. Ab illis vero qui vere sunt filij pater noster misericors quādo placet ei effectū facere tentationū eoꝝ nō aufert ablationē tētationes ipo rū: sed patientiam prestat eis in illis: et omnia bona hec in patiētia eoꝝ recipiūt ad perfectiones aiarum ipsoꝝ. Dignos nos faciat dños christus per gratiā suā sustinendi mala cū amore suo et regratiatione cordis.

¶ De virtute corporali et mentis solitudine. de modis virtutis et fortitudine cuiusqꝫ et differentia eoꝝ. Sermo. 55.

Uirtus corporalis in solitudine mundat corpus a sordibus que sunt in ipso. Uirtus vero mentis humiliat aiam et purgat eā a grossis et pernicio sis intellectibus: vt non cogitet in eis vitiose: sed vt moueat potius in cōtemplatione sua. Hec aūt cōtēplatio appropinquare facit eam ad nuditatem mentis que vocatur contemplatio immālium: et hec est spūalis virtus. Hec autē extollit aiam a terrenis: et appropinquare eā facit pme cōtemplatiōi spūs: et apud deum constituit aiam: et ad contemplationē glie ieffabilis. que est motio itellectuū magnitudinis nāe ipsius: et separat illū a sclō et eius sensualitate. Et ex hoc de spe nostra illa deposita certificamur: et ad certitudinē eius ordinis pūenimus: et hec est perseuerantia de qua dicit aplus. Perseuerātia est certificatio in qua letatur mens intelligibiliter scilicet in spe pmissa nobis. Que autē sunt hec et quō qōlibet istoꝝ? Audi conuersationem corporalem que scdm deū est. Uocat corporalia opa que fiunt ad emūdationem carnis in actione virtutis eius per opera manifesta in semetipsis: in quibus expurgat qs ab imūditia carnis. Conuersatio animi est opatio cordis: que fit icessanter in solitudine iudicij. s. iustitie dei et iudicioꝝ eius: et oratio ideficiēs cordis: et consideratio dispensationis et cure dei in hoc mundo simul facte specialr et totalr: nec nō et cauere a vitijs occultis ne occurrat qd ex eis in regione occulta et spūali. Hoc est opus cordis quod vocatur conuersatio animi in opere conuersationis: quod vocat actus anime. Subtiliat eos: et separat a cōmunioē confuse vite: que est contra nāz: et ex his incipit aliquādo moueri ad itelligendū et intendendū in contemplatione māliū: que creata sunt ad vsum et augmentū corporis: et quomodo in ministratiōe ipsoꝝ dat virtus quatuor elemētis que sunt in corpore. Conuersatio quoqꝫ spūalis est actio sine sensibus. et hec est quā descripserūt pfes: quā cū mentes sctōꝝ suscipiunt sbalis aspectus et pinguedo corporis de-

medio tolluntur:ac deinde aspect⁹ fit itelligibilis. Aspectũ autem substãtialem vocat creationem pme nature. Et ex hoc aspectu fĩali de facili trãscẽdit ad agnitionẽ solitarie ꝯuersatiõis: que est in expositione manifesta: mirari deum. Hic est magnus status futuroꝝ bonoꝝ qui datur in libertate imortalis vite in cõuersatione que est post resurrectionẽ:q2 non cessat ibi humana natura mirari deum: nec ꝯsiderat qd omnino de creaturis. Nam si esset aliqd silẽ deo:habuisset mens moueri aliqñ in deo:aliqñ in illo. Quod si oĩs pulchritudo eoꝝ que fient in renouatiõe futura.inferior est pulchritudine eius: qũo põt aliqs exire i aspectu suo extra pulchritudinem dei? Quid ergo mors ꝯtristat eum: vel grauitas carnis:seu memoria ꝯsanguineoꝝ: siue necessitas nature vel aduersitates:vel ꝯtrarietates:seu exaltatio ignota:vel nature imperfectio: aut circũdatio elemẽtoꝝ: vel cum aliquo locutio:seu accidia laboriosissima: siue sollicitudo carnis? Sed hec oĩa ꝯtĩuis in hoc mũdo fiant:tñ in illo tẽpore qñ ablatuȝ fuerit velamẽ vitioꝝ ab oculis aĩe:ꝛ ꝓspexerit ad illã gliaȝ:statim extollitur animus in obstupefactione: ꝛ nisi ꝙ deus terminũ posuit in hac vita super huiusmodi rebus: ꝛ quantum deceat in his morari per totam vitã hominis si permissum esset:non haberet exire a ꝯtẽplatione ipsoꝝ: ꝛ quanto potius vbi hec oĩa non sunt? Uirtus eniȝ illa indiffinita est: ꝛ in eisdem rebus substãtialiter qñ erimus intra imperiales aulas:si digni fuerimus per ꝯuersationeȝ nostrã. Quo ergo põt aliqs iterũ exire ꝛ elongari ab illa mirabili ꝛ diuina ꝯtemplatione:ꝛ in aliã rem incidere? Ue nobis.q2 nõ cognoscimus animas nostras:neqȝ ad quã ꝯuersationẽ vocati sumus:sed vitaȝ huius infirmitatis ꝛ statũ vitiorum ꝛ tribulatiões mũdi: ꝛ mũdum ꝛ malitias eius ꝛ quietem eius reputamus eẽ aliqd. Sed o xp̃e qui solus potẽs es: beat⁹ cui⁹ susceptio eius apud te est: ꝛ ascẽsiones in corde suo dispo suit. Tu dñe auerte facies nr̃as a mundo in desiderio tuo: donec videamus eum sicut est:nec credamus malitie sicut veritati nec simus increduli veritati sicut vmbre. Innoua dñe in animo nostro sollicitudinem ante morteȝ:vt in hora exitus nostri cognoscamus qũo fuit ingressus noster ꝛ exitus in hoc mundo: quousqȝ ꝑficiam⁹ opus in quo vocati sumus ſm volũtatẽm tuã in hac vita prius: postea sperabim⁹ in animo repleto ꝯfidẽtia: recipere magna ſm ꝓmissionẽ scripturaꝝ:que preparauit charitas tua in secũda

renouatione: quoꝝ memoria cõseruatur in fide secretorum.

¶ De munditia corporis animi ꝛ mentis. Sermo. 56.

Munditia corporis est sanctitas de pollutiõe carnis. Mũditia vero aie est liberatio ab occultis passionibus que cõsistunt in aio. Mũditia quoq; mẽtis est in secretoꝝ reuelatiõe. Purgat enim ex oibus accidẽtibus sensuũ. imo pinguedinis toꝝ. Nam ꝛ infantes parui mũdi sunt corpore ꝛ innocẽtes aia ꝛ nemo vocat eos mundos mẽte. Munditia enĩ mẽtis perfectio est in ꝯuersatione celestis cõtemplationis: que extra sensus mouet in virtute spirituali supernoꝝ mundoꝝ ꝛ inumerabilium admirationũ: quoꝝ ꝯuersatio diuisa est abinuicẽ subtili ꝛ inuisibili ministerio ipsoꝝ existentiũ in intentione diuinaꝝ reuelationũ ꝯtinuaruꝫ in alteratione ipsaꝝ in omni hora. Ipẽ autẽ deus noster dignos nos faciat videre eum in nuditate mẽtis: ꝛ post immediate: cui sit gloria in secula seculoꝝ. amen.

¶ De fide ꝛ oculis ei⁹. Ser. 57.

Fides est hostiũ secretoꝝ dei. Nam queadmodũ sunt corporales oculi sbstantialib⁹ rebus: sic est ꝛ fides oculis occultis ꝛ in intelligibilibus thesauris. Oculos duos habemus anime: sicut dicũt patres: sicut duos corporis: nec est idē vsus aspectus q᷑ in vtroq;. In vno oculo intuemur occulta glie dei que occultata sunt in naturis. s. potentiam eius ꝛ sapiẽtiam eius ꝛ dispensationem eiusdem coeternam circa nos: que colligitur ex magnitudine regiminis eius apud nos. Et in hoc oculo celestes ordines ꝯseruos nostros videmus: in alio quoq; oculo contẽplamur gloriam nature ipsius sancte: quãdo beneplacitum fuerit deo inducere nos in secreta spiritualia: ꝛ ma. e fidei aperire in animo nostro.

¶ De penitentia. Ser. 58.

Gratia post gratiam data est hominibus in penitentia. Penitẽtia enĩ est regeneratio scẽda ex deo. ꝛ arra quã ex fide recipimus. Per penitentiã enim recipimus donum dei. Penitentia est porta misericordie que aperta est persequentibus eam. Per hanc portam intramus ad diuinam misericordiam ꝛ absq; introitu isto non inuenimus misericordiam: quia omnes peccauerũt iuxta diuinam scripturam: iustificati gratis per gratiam dei. Penitentia est gratia secunda: ꝛ oritur in corde a fide ꝛ timore. Timor autem est bacculus spiritualis gubernãs nos: quousq; perueniamus ad paradisum spiritualiũ bonorũ: ꝛ cum ibi applicamus dimittit nos ꝛ

reuertit. Paradisus est charitas dei in qua est delectatio cunctaꝝ beatitudinum: vbi beatus Paulus nutrit⁹ est cibo supra naꝫ: et ex quo gustauit ibi lignū vite: clamauit dicens. Oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: que p̄parauit deus diligentib⁹ se. De hoc ligno fuit prohibitus adaꝫ propter consilium diaboli. Lignuꝫ vite est charitas dei: a qua excidit adam: et vlterius non occurrit sibi gaudium: sed in terra spinaꝝ operabat et laborabat. Qui charitate priuati sunt, panem sudoris comedūt in operibus suis: q̄uis in rectitudie ambulent: quem prothoplaustus iussus ē comedere post occasū. Donec inueniamus charitatem in terra spinaruꝫ seminamus et metim⁹ q̄uis semen nostrū fiat semē iustitie: et in omni hora pungimur ab eis: et quantūcūqꝫ iustificemur in sudore viuim⁹ vultus nr̄i: et qn̄ inuenimus charitatem pane celesti vescimur et confortamur sine ope et labore. Celestis panis est christus qui de celo descēdit: et vitā tribuit mūdo. Hic est cib⁹ angeloꝝ. Qui charitatē inuenit christū comedit in vnaquaqꝫ hora: et fit imortalis. Ait eni. Qui comedit ex pane quē dedero ei: mortē non videbit in eternū. Beatus qui comedit de pane charitatis: qui est christus. Christū etenī comedit: qui est oium deus. Hoc testatur Ioānes dicēs. Deus charitas est. Igit vitā ex deo fructificat qui in charitate viuit: et in hoc quoqꝫ mūdo existēs: illum aerem resurrectionis odoratur exhinc. In isto nāqꝫ aere delectātur iusti in resurrectiōe. Charitas est regnuꝫ qđ p̄misit deus figuratiue apostolis comedere in regno suo. Quid est autē comedetis et bibetis in mēsa regni mei: nisi charitas? Charitas sufficiens est nutrire hoīeꝫ pro cibo et potu. Hoc est vinuꝫ qđ letificat cor hois. Beatus qui bibit ex vino isto. Ex hoc biberūt impudici: et facti sūt pudici: et ebrij et facti sunt ieiunatores: et peccatores et obliti⁹ sunt vias offensionū: et diuites et affectauerunt paupertatē: et pauperes et ditati sunt spe: et fragiles et facti sunt robusti: et idiote et facti sunt sapientes. Sicut impossibile est trāsmeare magnū mare sine naui seu vasculo: sic nō pōt aliqs trāsmeare sine timore ad charitatē. Mare fetidū qđ statutum est inter nos et intelligibilē paradisum: cū vasculo penitētie trāsfretare possumus: habētes remigatores timoris. Quod si hi nō gubernāt nauim hanc penitētie: cū qua trāsimus mare huius mūdi ad deum: summergimur in fetido mari. Penitētia est nauis timor: gubernatio: charitas portus diuinus. Facit er-

go nos timor sedere in naui pe
nitētie: ⁊ transmeare nos mare
huius mūdi fetidū: ⁊ ad portū
diuinū qui est charitas perdu-
cit nos: ad quem respiciūt oēs
qui laborāt ⁊ tribulant in peni
tentia. Cūq̧ puenimus ad cha
ritatē: peruenimus ad deum: ⁊
via nostra perficit ⁊ iam trāsiui
mus ad insulā que est vltra mū
dum: vbi pater ⁊ filius ⁊ spiri-
tusſanct⁹ faciat nos dignos glo
ria sua ⁊ charitate p timorē cui
sit glīa in secula seculoꝝ. amē.

¶ In quantū mensura scientie
ascēdit: ⁊ de mēsuris credulita-
tis. Sermo. 59.

Est sciētia precedēs credu
litatē: ⁊ est scientia qua na-
scit ex credulitate. Prima na-
turalis. scōa spūalis. Scientia
nālis est que discernit bonum a
malo: ⁊ vocat discretio natura-
lis: qua nouimus ⁊ discernim⁹
bonū a malo sine documento.
Hanc posuit deus in rōnabili
natura: ⁊ a documēto additā-
mentū suscipit ⁊ augmētū. Nec
est aliq̄s q̄ hūo nō habeat. Hec
aūt virtus naturalis sciētie rōna
lis aīe discretio est boni ⁊ mali:
que mouetur incessanter in ipsa
⁊ qui priuati sunt ea inferius ra
tionali natura ɔsistūt: ⁊ qui ha-
bent eam: in motu naturali re-
cte ɔsistunt: nec habēt aliquam
ɔfusionē in hijs que ɔtulit deus
nature ad honorē rōnaliū suo-
rum. Illis vo qui agnitionem
hanc perdiderit: que discernit
bonū a malo: ip̄ opꝰ at pphe-
ta dicēs. Hō cū in honore esset
non intellexit ⁊c. Honor rōna-
lis nature est discretio: ⁊ iuste q̄
pdiderunt eam assimilauit insi
pientibus iumētis: nō habēti-
bus rōnale discretiuuꝫ. In hac
possibile est nos inuenire viā dei:
⁊ hec est sciētia nālis: ⁊ hec pre-
cedit credulitatē. ⁊ deductrix est
ad deū. ⁊ in ea cognoscim⁹ bo-
num a malo discernere ac reci-
pere credulitatē. Testatur vtiq̧
virtus nature: q̄ deceat hoīem
credere illi qui pduxit ad crea-
tionē hec oīa: ⁊ credere vbis mā
datoꝝ eius: ⁊ facere ea: ⁊ ex cre-
dulitate nascit timor dei: ⁊ cum
secutus fuerit opera ⁊ de modi
co ascenderit ad operationē: pa
rit scientiā spiritualē quā dixi-
mus q̄ ex credulitate nascitur.
Nālis vo sciētia que est discre-
tio boni ⁊ mali: que a deo ipo-
sita ē nature nostre: suggerit no
bis q̄ deceat credere deo q̄ p-
duxit oīa: ⁊ credulitas facit in
nobis timoreꝫ: ⁊ timor cōpellit
nos penitere ac operari: ⁊ dein-
de datur spūalis sciētia homini
que est pceptio secretoꝝ: que pa
rit fidem vere ɔtēplationis. Di
ximus q̄ non simpliciter ex cre
dulitate tm̄ nuda nascit spūa-
lis sciētia: sed credulitas parit ti
morem dei: ⁊ cuꝫ ceperimus ex
ipso operari: ex eius operatiōe
nascit sciētia spūalis: sicut dixi

Joānes Chrys. qn̄ quis acquirit voluntatē sequēdi timorem dei et rectam prudentiā: cito recipit reuelationē occultoꝝ idest scientiā spiritualē. Timor autē dei non parit hanc scientiam spiritualē: q: qđ in natura non est adiacens: nasci nō potest: sꝫ ex accidēti datur hec sciētia: dum fit operatio in timore dei: et inuenis: q: hec est penitentia et sciētia spiritualis. Hec siquidē est quā diximus ꝙ eius arram recepimus in baptismate: per penitētiaꝫ vero recipimus donū eius: et donū quoqꝫ diximus qn̄ per penitentiaꝫ recipimus illud. Hec est sciētia spiritualis datio .s. que per efficaciā timoris dei datur. Spiritualis autē scientia est occultoꝝ perceptio. Et quādo qs percipit hec inuisibilia et valde superātia: assumit ex his nomē spūalis sciētie. et nascitur in ipsius perceptione credulitas alta que non est cōtraria prime: sed certificans illā et vocāt eā credulitatē ꝯtemplationis. Usqꝫ illuc est auditꝰ: nūc autē aspectus. Aspectus vero certior est auditu. Hec igit̄ oīa ex illa sciētia discernēte bonum a malo que est in nā nascunt̄. Et hoc est semen bonuꝫ virtutis qđ iam dictū est. Qn̄ vo hāc nālem scientiā velauerimꝰ in voluptate nostra voluptuosa: ex oībus his bonis excidimus. Sequuntur antē hanc nālem scientiam prius compunctio continua cō scientie: memoria mortis indeficiens: sollicitudo quedā: tormētum existēs vsqꝫ ad exitū istum: post hāc tristitia: mestitia: timor dei: et verecūdia que est a nā: tristitia pro priorib' peccatis: decens studiū: memoria cōis vie: et sollicitudo de viaticis eius: petitio a deo cū gemitu bene intrādi ad portā istam: que est trāsitus oīs nature: ꝯtemptus mundi: et multum pro virtute certamen. Hec oīa inueniunt̄ in sciētia nāli. Faciat ergo qs collationem de operibus suis ad ista: et cum inuētus fuerit hō in istis: in via naturali ambulat. Et qn̄ de his fuerit eleuatus: et ad charitatē peruenerit: extollit̄ sup̄ nāꝫ: et recedit ab eo certamē et timor et labor et fatigatio: que ꝯsistit in ꝯtrarijs. Hec sunt sequētia sciētiam nālē: et hec eadē inuenimꝰ in nobis: qn̄ nō velamus eā voluptate nostra voluptuosa: et in his sumus donec ꝑtingamꝰ ad charitatē que nos liberat ab oībus istis. Ex his ergo supradictis collationē faciat: et ꝑscrutet̄ seipsum in qbus ambulat. vtꝝ in ijs que sunt ꝯtra nām: an in eis que sunt ẜm naturaꝫ: vel in ijs que sunt supra naturaꝫ. Ex modis manifeste predictis: cito quis inuenire pōt regimē totiꝰ vite sue: et cū non fuerit inuētus in his que ẜm nām dicta sunt a nobis: nec in his que supra nāꝫ

sunt: manifestum est q in illis que ꝯtra nãm sunt: est defect⁹.

¶ De contemplatione que fit a gratia diuina. Ser. 60.

Non est intentio bona que non fit a gr̃a diuina incidẽte in corde: nec cogitatio mala appropinquãs aie: nisi ad temptationem ⁊ ꝓbationẽ. Hõ qui peruenit ad cognitionẽ mensure infirmitatis sue: hic ad humilitatis pfectionẽ puenit. Inte⁹. Quid ꝓducit carismata dei ad hoies. R⁹. Cor qd̃ ad indeficiẽtez regratiationẽ mouet. Int⁹. Quid ꝓducit tẽtationẽ ad animam? R⁹. Murmuratio que mouet in corde. Omnes infirmitates hoĩs sustinet deus: hominẽ autẽ semper murmurantem nõ sustinet: nisi corrigat eũ. Aĩa que oĩ caret illuminatione sciẽtie: in huiusmodi tẽtationibus inuenit. Hõ võ semper laudans deum: benedictionẽ accipiet a deo: ⁊ cor perseuerans in actionib⁹ gratiaꝝ: in ipsuz gratia superuenit. Gratiaz ꝓcurrit humilitas: ⁊ castigationẽ precedit opinio. Qui supbit in blasphemiam cadere pmitti: ⁊ qui de operatione virtutuz extollit: in fornicationẽ cadere pmittit: ⁊ qui de sapiẽtia eleuat tenebrosos ignorãtie laqueos patietur. Qui deum pre oculis non habet contra se vel ꝯtra proximũ semp pẽsat. Qui honorat hominẽ in memoriã dei: auxiliuz inueniet ab omni hoie in occulto nutu dei. Qui se obijcit pro iniuriã patiente: deum inueniet auxiliatorẽ sibi. Qui pro malitia sua fratrẽ accusat: deum inueniet accusatorẽ suũ. Qui occulte ꝑmum corrigit: malitiã eius sanat: qui võ in couẽtu accusat: iflicta vulnera exacerbat. Qui occulte corrigit fratrẽ suũ effectũ charitatis ostẽdit. Amicus in occulto redarguens: sapiens medicus est. Signuz cõpassionis est debiti indulgẽtia: ⁊ signũ male opinionis est culpanti ꝯtradicere. Qui ad sanitatem reprehẽdit: in charitate corrigit. Qui querit vindictã: inanis est charitate. De⁹ in charitate corrigit non vlciscens: sed querit vt sanet imago eius: ⁊ ad tempus nõ seruat irã. Et sꝫ hic modus charitat ex rectitudine est: ⁊ malitiose ad ꝯmunicationem non declinat. Iustus sapiens filio est deo: ⁊ nõ corrigit vlciscens malitiã: sed vt correctus dirigatur: velut ceteri timeant. Correctio huic difficilis correctio nõ est. Qui võ in fortitudine ꝯsciẽtie sue admirãs in cõtemplatione: sciẽtie diuine magnitudinem contemplatur: carnis inquinatione a virtute non deriuat: ⁊ in corde suo eleuatur. Qui dirigit mentem suam ad dignam dei retributionem: ipse ad profunduz humilitatis corpe ⁊ aĩa descendit. Prius sꝫ

appropinquet qs scientie:ascen det et descēdet in cõuersatõe sua. Cū vo scietie primus erit:tot⁹ eleuatiõe eleuaƀ. Et quātūcūq; eleuatus fuerit:ascēsus sue scīētie nō perficit: donec seculū glie cõsequaƀ:et eius diuitijs pfruaƀ. Quantū qs pficit apud deū: tantū eius vestigijs adherebit: et in vero seculo faciē suam illi ostēdet:non tñ qd est: qz iusti in hoc seculo faciē dei in enigmate cõspiciunt. in futuro vo manifestatione vitatis cõtēplanƀ. Ignis in siccis lignis accēsus:difficili⁹ extinguiƀ:et calor dei qui fluit et incidit ad cor seculo renūciātis: eius ignitio non extinguiƀ:et est acutior igne vel acerbior. Uinū mēbra subintrās:oīuz obliuionem inducit fortitudine sua. Et cur memoria dei vsum tenet in mēte:visibiliū memoriā tollit a corde. Mens que inuenit sapiētiam spūs:filis est illi qui nauiculam paratā inuenit ad transfretandū:et cū sedet in ea:tradu cit de mari mūdi:et facit applicare in insulā futuri seculi. Sic est sensus futuri seculi i hoc mū do:sicut nauicula parua in mari:et qui appropinquat illi:non vlterius laborat in fluctib⁹ fantasie huius mundi.

¶ De solitudine. Ser. 61.

Negociator forte sua expedita: pperat ire in domuz suam:et monachus residuū vite sue futurū seculuz desiderat: qm̄ redemit tēpus suū: et arraz recepit suā. Quādiu negociator est in mari: timor possidet mentē eius:ne forte fluctus insurgāt in eū: et summergaƀ spes operationis sue. Et monachus q̄diu est in mundo: timor detinet cõuersationē suā:ne forte insurgat cõtra ipm hiems: et amittat qd est vsq; ad seniuz operatus. Negociaƀ aridā:et monachus ispicit horā mortis. Nauta stelle cõsideratione dirigit nauem suā:et monachus orationē respicit qua corrigat seipsum:et dirigat viam suā ad qualēcūq; portū tēdit cõuersatio sua. Monachus in oratione que fit per horā:videt insulā in qua alligabit nauiculā suā:et inde auinculatus:trāsit iterū ad aliā insulā. Sic est via monachi trāseuntis de sciētia ad scientiam:et pfectu scientiaꝝ pficit: donec ascendat de mari:et ad ciuitatē verā perueniat via sua:in qua habitantes:nō amplius negocianƀ: sed vnusquisq; in suis diuitijs:quiescit. Beatus cuius via nō est cõfusa in hoc mūdo.i. mari magno:et puenit cū gaudio ad portum. Qui natat nudus:mergiƀ in mari: donec inueniat margaritam. Et sapiēs monachus nudus pambulat in hac vita: donec inueniat sibi monachorum margaritā iesum christū:et cum inuenerit ipsum : non amplius possidet cum ipso nuditatem.

Margarita in penetrabilib⁹ custodit: z volūtas monachi int⁹ quietudine ꝯseruat. In ꝯgregatione z multitudine virgo maculatur: z mens monachi in multoꝝ locutione violat. Auis ab omni loco currit ad niduȝ suū: vt pullos suos faciat: z monachus habēs dilectionē dei: accelerat ad habitaculū suum: vt in seipso faciat fructus vite. Serpens cum fractum fuerit totuȝ corpus ei⁹: custodit caput: z monachus ab omni malo fidē suā que est principiū vite sue. Nubes operiūt solē: z multa verba operiunt aiam incipientē illuminari in ꝯtemplatiōe oꝛonis. Herodius fm dicta sapiētium tunc exultat z letaf qñ est in deserto: z aia monachi tunc gaudium celeste accipit: cū se elongauerit ab hoibus: z vadēs habitat in regione qetis. expectās tēpus exitus sui. Df de syrena ꝙ audiēs vocē ipsius modulationis: ꝓpꝛij obliuiscaf itineris: z captus dulcedine cantus: cadens moꝛif. Sic z res aie. cum puenit in ipsa dulcedo celestis: pre modulatiōe suauitatis verboꝝ dei que subintrāt sensuȝ z intellectū sic tota abit post ipāȝ vt obliuiscaf istius vite tēpoꝛalis: z destruat coꝛpus delectationibus suis: z exaltef ad deū de via ista. Arboꝛ nisi abijciat folia pꝛioꝛa: non ꝓducit recentes ramos: z monachus nisi pꝛoij ciat a coꝛde suo memoꝛiā pꝛioꝛum: non pꝛoducit ramos recētes. Actus impinguat fructus z sollicitudo dei fruct⁹ aie: z fructus in chꝛisto iesu. Canis qui lingit sua vlcera: ꝓpꝛiuȝ sanguinem bibit: z nocumentū nō sentit ꝓpꝛium ꝓpter dulcedinem que fit ad hoꝛaȝ. Sic z monachus vanāgliam bibēs: ꝓpꝛiā vitam ꝯsumit: z non sentit nocumentum pꝛopter dulcedineȝ que fit ad hoꝛaȝ glie secularis. Dixerūt patres. In aiaȝ vanagloꝛiosam vitia reuertūtur: que pus subiecta fuerāt z expulsa. Nubes paruula cooperit circulū solis: cū feruescit multum: z mestitia modica cooperit animam. si tñ eius gaudiuȝ existit magnū. Verbis mysterioꝝ diuine scripture sine petitione z oꝛatione adiutoꝛij dei: ne appꝛopies. sed dic. dñe da mihi accipere sensum ꝟtutis qui in ipsa est. Claues intellectuuȝ veroꝝ qui sunt in diuinis scripturis: oꝛationes existima esse. Cū volueris appꝛopinquare deo coꝛde tuo: pꝛius in tēpoꝛalibus ostende laboꝛē tuum. Ex his est principium ꝯuersationis. Multuȝ enim appꝛopinquat coꝛ deo in subtractiōe necessitatis z in abstinētia vnius speciei cibi: z sequitur operibus: z deus ex hoc facit fundamentum humilitatis. Existima ociositatē pꝛincipiuȝ obtenebꝛatiōis aie. Obtenebꝛa

tiones aũt super obtenebratio-
nes: collocationes secularium.
¶Primũ occasio est secũdi. & se-
cundum primi. Et inutiles ser-
mones sine mẽsura plati: obte-
nebratioẽ faciũt. Vilificat enĩ
aia multitudine collocutionis:
Quius pparatio eius fit in timo
re dei. Obtenebratio aĩe orit ex
inordinatiõe ɔuersatiõis. Mẽ-
sura & tẽpus in ɔuersatiõe illu-
minãt mentẽ & ɔfusionẽ expel-
lunt. Cõfusio mẽtis que est ab
inordinatiõe: obtenebrationẽ fa
cit in aĩa: & obtenebratio turba
tionẽ. ¶Pax ex ordinatione fit:
& lux ex pace nascitur in aĩa: & ex
luce & ex pace mũdus aer in mẽ
te. Et fm mẽsuram appropin-
quationis cordis ad sapientiã:
sic suscipit grãm a deo. Discre-
tio sapiẽtie spũs: ex mũditia est
sicut sentis in aia tua: q2 sapien
tia spũssancti silẽtiũ tenet i aia.
In sapiẽtia aũt mũdana fons
est occupatiõis. ¶Post inũctio-
nem aũt pme sapiẽtie ipleberis
humilitate multa & mãsuetudi
ne & pace: regnãs sup oẽs cogi-
tatus tuos: & mẽbra tua cessa-
bũt & reqescẽt ex turbatiõe & in-
quietudine. ¶Post iuẽctionẽ aũt
scẽe sapiẽtie .i. mũdane possidet
supbiã in sensu tuo: & cogitatio
nes imutatas & idicibiles: & tur
bationẽ intell'o a dñatione sen-
suũ & eleuatiõe. Ne estimes ho-
mines in ofone fiducialr agere
corã deo tpalib' obligatũ. Aia
fraudulẽta defraudat sapiẽtia.
Misericors aũt sapiẽtiã a spũ
hauriet. Sicut oleũ splẽdorem
lampadis: sic elemosyna nutrit
aie cognitionẽ. Clauis cordis
diuinoꝝ donoꝝ in charitate pri
moꝝ datur: & fm mẽsurã solonis
cordis ex vinculis corporis: to-
tũ aperit corã ipso hostiũ cogni
tionis. Trãsitus aie a mũdo in
mũdũ: susceptio itell'is est. Quã
pulchra & laudabilis ẽ dilectio
primi: si nõ sollicitudo eius extra
hat nos a dilectiõe dei. Quam
speciosa est collocutio spũaliũ
fratrũ nroꝝ: si possumus custo
dire cũ ea collocutionẽ dei. Er-
go bonum est nõ cadere p textu
bone opationis & ɔuersatiõis &
indeficiẽtis collocutiõis a deo.
Cõfusio enĩ scõi ex stabilitate
pmi. Nõ sufficit aũt mens ad
duas collocutiões. Visio secu-
lariũ ɔfusionẽ facit aie renuẽti
eã pp opus dei. Et sigdẽ spũa-
lium fratrũ assidua collocutio
nocet: seculariũ aũt sola exteri-
or visio operationẽ corporalẽ
impedit. Qui vult ex parte mẽ
tis vindemiare gaudiũ in opa-
tione abscõditoꝝ: etiã voces si-
ne visione turbãt requiẽ cordis
eius. Mortificatio interior sine
opatiõe sensuũ nõ firmat. Cor-
poralis ɔuersatio euigilationẽ
sensuũ querit. ɔuersatio aũt aie
euigilãtiã cordis. Sicut in nã
melior est aia corpore: & sic plas
matio fuerit aiationẽ: sic & cor

poralia opera opus anie. Magna est virtus parua conuersatio perseuerans: petram duraz molliens. Quando incipit in te spiritualis homo surgere: mortificatio ex omnib⁹ euigilat in te: ꝛ feruet in gaudio aia tua superna silitudine creatoris: ꝛ nō pacificant cogitatões tue delectatione cordis tui. Et qñ icipit mūdus surgere in te: occupatio mētis tue multiplicat. ꝛ prudētia secularis ꝛ iordinata. Seculū aūt voco vitia que parit occupatio. ꝛ qñ cōcepta fuerint ꝛ pfecta efficiunt peccata: ꝛ interficiūt hoiem. Et sic nō fiūt vitia sine occupatione mētis: nec cōsumatio peccati sine multilogo vitiox. Cū multiplicata fuerit patiētia in aiab⁹ nris: signū est ꝙ recepimus in occulto grām ꝯsolationis. Fortitudo patiētie fortior est passiōib⁹ cadentiū in corpore. Vita i deo directio sensuum: qñ aūt vixerit cor: cadit sensus. Resurrectio sensuuz est mortificatio cordis: ꝛ qñ ipi surrexerint: signuz est mortificatio cordis. Ex ꝟtutib⁹ que ſʒ hoiez fiūt: nō recipit ꝯsciētia rectitudinē. Virt⁹ quā per alios operat ꝗs non valet mūdare aiam. A mercede cui opus estimat ꝟtus ꝛ pficit vtrāqꝫ: ꝛ mūditiā facit. Propter hoc separare a primo. ꝛ scōm sequere pter sollicitudinē que in hoc relinquit ad manifestos casus a deo. Scōm autē ꝛ locū primi adimplet etiā sine operatione eius. Requies ꝛ ociositas pditio aie: ꝛ magisqꝫ demones possunt nocere. Corpus infirmū: si supra virtutem suam ad operationez coegeris: obtenebrationez super obtenebrationē imponis aie: ꝛ confusionē magis supinducis. Corpus ꝟo forte si ociositati ꝛ requiei dederis: ois malitia pficit in aia habitāte in eo. Et si qs bonum desiderat: ſʒ tepide: id bonum ab ipso tollit. Cū aia inebriata fuerit in gaudio spei sue ꝛ letitie dei: insensibile fit corpus eius ad tribulationes: ꝙuis infirmū sit. Sustinet enim duplex onus: ꝛ nō intelligit: ſʒ suscipit ꝛ cooperat in delitijs aie. Si custodieris linguā tuā o frater: dat tibi gra cōpunctiōis cordis: vt in ipsa aia tua deuz cito presentiat: ꝛ in hoc intras in gaudium spiritus. Si autē lingua tua te vicerit: crede mihi in hoc qȯ dico tibi: nunqꝫ poteris exire a tenebris. Si non habes cor mūdum: saltem habeas cor purgatum. sicut beatus Joannes dixit. Cuz volueris aliquē admonere ad bonum prius da sibi quietem corporalem: ꝛ honora eum in sermone charitatis. Nihil sic verecundari facit hominem: ꝛ commutari a malitia sua: sicut corporalia bona ꝛ honor quē sibi videt exhiberi. Quantū agonem pro deo ag-

greditur quo:tantū cor eius in oratione fiducialiter operatur: ꝛ quantū a multis occupaf: tantum fraudaf adiutorio dei. Ne tristeris nec turberis in calefactionibus corporis. Mors enī accipit eas a te perfecte. Ne timeas mortem: quia deus te fecit supra mortem.

¶ Informatio nouitiorū ꝛ iuuenum. Sermo. 62.

Hic est ordo sobrius ꝛ deo amabilis: nō respicē hinc inde oculis: sed semper ante se: nō ociosa verba loqui: sȝ tm̄ necessaria: indumētis vilibus contentum esse ad necessitatē corporis: ꝛ sic cibis ad sustentationē corporis vti non castrimargie: ꝛ participare parꝫ de omnibꝰ: ꝛ non hoc reprobare hoc eligere: vt impleas ex ipsis ventrem (maior est enim omni vtute discretio.) vinū preter infirmitatē aut debilitatē non sumere. Nō precidas verbū loquentis: ꝛ sicut indoctus respondeas: sicut prudens tacitus esto. Vbicūqȝ inuētus fueris: minorem te estima: ꝛ seruū fratrū tuorum. Ne denudes corā aliquo quid mēbroꝝ tuorū: nec appropinques corpori alicuius preter necessitatis causam: nec corpori tuo permittas aliquē appropinquare: nisi (vt dixi) ex rationali causa. Declina a fiducia sicut a morte: possíde sobriū ordinē somni. ne elonget a te virtus que te custodit. Quocūqȝ loco dormieris: si possibile est nullus te videat. Sputum corā aliquo ne proijcias. Si euenerit tibi tussis sedēti ad mēsam: verte faciem tuā retro: ꝛ sic tussi. Cū sobrietate comede ꝛ bibe, sicut decet filios dei. Ne extendas manum tuā: aut accipias a ꝓspectu ꝓximi tui quid inuerecūde aut presumptuose. Si aūt sederit tecū extraneus: annue ei semel ꝛ bis vt comedat: ꝛ ordinate pone mēsam non turbulēte. Et ordinate sedeas ꝛ honeste: non denudans quid membroꝝ tuorum. Cum oscitas operi os tuū: ne videaris. Retinēs aūt aspirationes: tussies. Si intraueris cellā preceptoris tui: amici vel similis: caue ne videas aliq̄ ibi. Si v̄o coactus non fueris: hoc non facias: qꝛ qui in his est assiduus: alienus est monastici habitꝰ ꝛ christi qui hunc donauit. Ne respicias loca in quibꝰ abscōdita sunt vasa celle amici tui. Cum trāquillitate aperi hostiū ꝛ claude silr̄ ꝓximi tui: ꝛ non subito ad aliquē introeas: sȝ pulsans externus ꝛ ꝑmissus ingredere: ne sis velox in igressu tuo: preter causā necessariā te compellentē. Esto cibus obediēs in omni opere tuo: pterqȝ ad auaros vel amatores possessionū vel seculares. Hos non sequaris: vt nō fiat opus diabolicū. Mansuete cum omnibus tra-

cia: et cū sobrietate vel honesta te oēs aspice: et nō impleas oculos tuos aspectu alicuius rei. Ambulās in via: nō preueniās maiorē tuum. Si aūt tardauerit socius tuus: parū pgrediēs expecta eum. Qui eni sic nō facit insipiens est. Qū loquit socius tuus obuiātibus: expecta eū. Sanus dicat infirmādi ante tēpus: faciam' necessitatē. Ne arguas aliquē in aliquo delicto: sed teipsū in oībus estima culpabilē et delicti causā. Omne opus vile cum omni humilitate facere non recuses. Si tactus fueris ridere: nō appareāt dentes tui. Cōpulsus loqui cū muliere: verte faciē tuā a visione eius: et sic cum ea loquere. A monialibus fuge: sicut ab igne et laqueo diaboli: obuiationem earū et collocutionē et visionē: vt non colorent cor tuū sordib' vitiorū. Quāuis sint sorores tue fm carnē: sicut ab extraneis te custodi. A fiducia iuuenū et locutione fuge: sicut ab amicitia diaboli. Unū habe collocutorē et csiliatorē timentē deum: et seipsum custodientē: pauperem quidē existentē in tabernaculo suo. diuitem vo in ministerijs dei. Ab oībus abscонde mysteria tua et tuas orationes et prelia. Ne sedeas corā aliquo sine habitu tuo: preter necessitatem. Cū sobrietate ad necessariā curam egredere: sicut verecūdans: custodiēte te angelo: et cū timore perfice. Melius est tibi comedere venenū mortiferū: qz cum muliere comedere: quis sit mater vel soror tua. Melius est habitare cū dracone: qz dormire cū aliquo et cooperiri cum eo: quis sit tibi frater fm carnem. Si dixerit tibi ambulanti in itinere, quis maior te: veni psallamus: noli esse inobediēs ei. Si autē nō dixerit: lingua quidē tace. corde vo deū glorifica. Ne resistas alicui pro aliquo facto: nec certes. Non mētiaris: nec iures per nomē dei tui. Despice teipsū: et alios nō despicias. Iniurias sustine: et alijs iniurias ne feceris. Melius est corporalia corrūpi cum corpore: qz dānificare gd aie. In iudicio cū aliquo ne introeas: sz sustine pdemnatus: incōdemnabilis existēs. Ne obliges aie tue qd seculare est. sed subditus esto ducibus et principibus: et a presumptione ipsorū abstine teipsum. Ipsa nāqz illaqueatio est illaqueās negligentiores in perditionē. O gulose qui ppriā querís curare gulā: melius est tibi mittere in ventrē tuū carbones ignis: quā frixurās ducū et principū. Supfunde tibi super omne oleū: oleum misericordie: et esto obseruās te ab oībus. A multiloquio teipsū custodi. Illud enim extinguit in corde motiones intellectuales a deo pullulātes. Fuge dog

maticare cum prelatis ecclesie: aut cum alijs: sicut a locutione audaci: et in plateis iracundorum: aut cōpugnantiū ne trāseas: vt non impleat cor tuum furore: et det aie tue erroris obscuritas. Ne habites cum supbo: vt nō sancti spiritus operatio auferat ab aia tua: et efficiaris habitaculū oium vitiorum. Has dispositiones si seruaueris o hō et custodieris teipsum semp in meditatione dei in veritate: videbit aia tua in semetipsa lumen christi: et in seculum non tenebrescet. cui christo sit honor et gloria in secula seculorum. amen.

¶ Utilis et gñalis doctrina ꝓ monachis. Ser. 63.

Nunqȝ de ore monachi turpis aut lasciuus s̃mo egrediatur. In his enim signis libidinosus animus ostēdit: et per exteriorē hoiem: interioris hois vita ostēditur. Monachus nō desideret verborum frequētiā: que de singularitate censet. Monachus sit vigil sensibus semp: ne vanis cogitationibus polluatur. Amet scientiā scripturarum: et sciētiā carnis nō amabit. Monachus qui christum desiderat: nihil aliud dignat aspicere: sȝ per paradisum variarum scripturarū poma decerpit. His vtitur delitijs: harū fruit amplexu. Monachus habeat colūbe simplicitatem: nec cuiqȝ machinetur dolum. Uita hois sapiētis est meditatio mortis. Tunc se quisqȝ monachū iudicet: cum se minimum estimauerit cūctis. Pallor enim cum humilitate. et maciēs in facie decus est monachi. Si potueris iniuriari et affici cōtumelijs: et portare et tacere magna est hec res: super oia alia efferēs mādata. Monachus qui in terra possessionē querit: monachus non est. Omnis qui ex deum est: sapiens est et beatus. Beata communio diuinitatis et cognitio: virtus boni operis est. Amen.

¶ Celeberrimi ac preclarissimi viri beati Ysaac de Syria abbatis. Sermones ad monachos: vna cum ipsius sanctissime gesta: ex 3° dialogorum beati Gregorij pape excerpta: expliciūt. Impressum venetijs. 1506.

